

Latvijas Republikas Satversmes tiesas sēde
2017. gada 10. oktobrī

Sēdi vada

Latvijas Republikas Satversmes tiesas priekšsēdētāja
Ineta Ziemele.

I. Ziemele.

Labrīt! Lūdzu, sēdieties.

Šodien tiks uzsākta lietas Nr. 2016-16-01 *“Par Solidaritātes nodokļa likuma 3., 5. un 6. panta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. panta pirmajam teikumam”* izskatīšana.

Tiesas sēdē piedalās: Satversmes tiesas tiesneši: **Sanita Osipova, Aldis Laviņš, Gunārs Kusiņš, Daiga Rezevska, Jānis Neimanis un Arturs Kučs.**

Tiesas sēdes priekšsēdētāja **Ineta Ziemele.**

Tiesas sēdi protokolē tiesas sēžu sekretāre **Marija Paula Pēce.**

Lieta tiek izskatīta ar lietas dalībnieku piedalīšanos.

Pieteikuma iesniedzēji — **9 juridiskas personas.** Pieteikuma iesniedzējus pārstāv zvērināta advokāte **Alisa Leškoviča** un advokāts **Kaspars Strazds.** Pilnvaras atrodas lietas materiālos.

Institūcija, kas izdevusi apstrīdēto aktu — **Saeima.** Saeimu pārstāv Saeimas Juridiskā biroja vecākā juridiskā padomniece **Ilze Tralmaka** un Finanšu ministrijas Eiropas Savienības fondu lietu departamenta direktors **Mārtiņš Brencis.** Lūdzu!

Par pieaicinātām personām lietā ir noteiktas šādas institūcijas un amatpersonas:

Latvijas Republikas tiesībsargu pārstāv Tiesībsarga biroja Sociālo, ekonomisko un kultūras tiesību nodaļas juridiskā padomniece **Gīta Gailīte.** Lūdzu! Paldies.

Labklājības ministriju pārstāv Sociālās apdrošināšanas departamenta vecākā eksperte **Sandra Rucka.** Lūdzu! Paldies.

Finanšu ministriju pārstāv konsultante nodokļu likumdošanas koordinācijas jautājumos **Daina Robežniece.** Lūdzu! Paldies.

Valsts ieņēmumu dienestu pārstāv Fizisko personu nodokļu daļas Pirmās metodikas nodaļa vadītāja **Inese Kemzāne.** Paldies.

Biedrību “Latvijas tirdzniecības un rūpniecības kamera” pārstāv valdes priekšsēdētājs **Jānis Endziņš** uz statūtu pamata. Paldies

Biedrību “Latvijas Darba devēju konfederācija” pārstāv Sociālās drošības eksperts **Pēteris Leiškalns**.

Ekonomikas zinātņu doktors **Kārlis Ketners** eksperta statusā. Paldies.

Vai lietas dalībniekiem būtu, lūdzu, kādi lūgumi tiesai?

A. Leškoviča.

Mēs paliekam pie jau iepriekš iesniegtajiem lūgumiem par informatīvo materiālu pievienošanu lietas materiāliem.

I. Ziemele.

Vai Saeimai ir viedoklis?

M. Brencis.

Jā, godātā tiesa! Saeima ir saņēmusi šos divus papildus lūgumus — gan no 5. oktobra, gan no 9. oktobra — pievienot lietai materiālus, kas pieteicēja ieskatā attiecas uz lietu un ar tiesas atļauju mēs tomēr vēlētos paust viedokli par šo te materiālu nepievienošanu lietai. Un es varētu arī sīkāk paskaidrot pamatojumu.

Attiecībā uz 5. oktobra materiāliem, tāpat tie pamatā satur to pašu informāciju, kuru pieteikuma iesniedzējs ir iesniedzis jau arī iepriekšējā lietā ar numuru 2016-14-01, papildus pievienojot vienu atsevišķu punktu ar numuru 1: ar Solidaritātes nodokļa likumu noteiktā atšķirīgā attieksme un noteiktā pienācīgā kārtā pieņemto likumu. Un šajā te punktā ir vairākās vietās citēti viedokļi no iepriekšējās 2016-14-01 lietas, kā, piemēram, 1.8.3. punktā ir minēti vairāki viedokļi, tajā skaitā pieaicināto personu viedokļi... Šadurska kunga un Latvijas Bankas pārstāvja viedokļi. Kā arī pievienots materiāls, kurā ir citēti vairāki viedokļi no medijos izskanējušās informācijas. Mēs uzskatām, ka selektīva pieeja — pieaicināto personu viedokļa pievienošana lietai — nav pieļaujama un kā šajā gadījumā mēs uzskatām, ka šī informācija nav pievienojama lietai.

Savukārt, ja tiesas ieskatā ir nepieciešams pievienot informāciju, kas ir būtiska un vietā no iepriekšējās lietas ar numuru 14-01, tādā gadījumā būtu jāpievieno visu pieaicināto personu viedokļi, kas pēc tiesas ieskatiem būtu ar nozīmi šajā lietā.

Mēs redzam, ka šeit šajā papildus materiālā, it sevišķi pirmajā punktā, ir selektīvi atlasīta informācija no pieaicināto personu viedokļiem.

Tas ir par materiālu ar 5. oktobri datēto.

Savukārt par 9. oktobra lūgumu mēs uzskatām, ka tas vispār nav pievienojams lietai. Tur ir pieci argumenti.

Tāpat iepazīstoties ar tabulu, kurā ir aprēķins, mēs redzam, ka, pirmkārt, aprēķins ir balstīts uz nepareizu pieņēmumu, ka iedzīvotāju ienākuma nodokļa

maksātājs ir darba devējs. Normatīvie akti nosaka, ka darba ņēmējs ir iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksātājs. Tas ir pirmais arguments, kas ir, mūsaprāt, kļūdainis.

Otrkārt, šis te aprēķins ir balstīts uz 2014. gada datiem par solidaritātes nodokļa maksātājiem un uz 2014. gada vidējo algu, ko solidaritātes nodokļa maksātājs ir maksājis. Līdz ar to mums parādās 3. rindīnā tabulā solidaritātes nodokļa maksātāja alga kopā. Mēs neredzam šajā tabulā nevienu pozīciju, kur būtu samaksātais solidaritātes nodoklis, par ko ir šī lieta. Un tālāk ir sadalījums gan soc. iemaksu ziņā gan par darba devēju, gan par darba ņēmēju, gan arī sociālās iemaksas kopā. Šis aprēķins ir tīri matemātisks un hipotētisks, tajā skaitā viņš ir salīdzināts ar 2016. gada iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumiem. Tajā 2014. gada pieņēmumi ir salīdzināti ar 2016. gada izpildes datiem un iegūts matemātisks rezultāts 6,2, ka šis ir tas īpatsvars, kuru solidaritātes nodokļa maksātājs, darba devējs, maksā budžetā. Šeit nav ņemti vērā arī fakti, ka bija speciālais budžets un ir pamata budžets. Un arī iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi sadalās pa budžetiem — iedzīvotāju ienākuma nodoklis 80 procenti aiziet pašvaldību budžetos un 20 procenti pamatbudžetā. Līdz ar to mēs uzskatām, ka šī ir maldinoša informācija un šai informācijai nav nozīmes lietā, it sevišķi ņemot vērā, ka tā ir balstīta uz kļūdainiem pieņēmumiem un uz hipotētiskiem aprēķiniem. Mēs neredzam, kā šī informācija varētu kalpot tiesai, lemjot jautājumu par solidaritātes nodokļa konstitucionalitāti.

Līdz ar to mūs ieskatā šis noteikti nav pievienojams lietas materiāliem, šis 9. oktobra papildus materiāls.

Par 5. oktobra materiāliem es jau izteicos, proti, ja ir vēlme pievienot lietai pieaicināto personu viedokļus, tas ir jādara pilnā apmērā nevis pievienojot atsevišķus, no konteksta izrautus pieaicināto personu viedokļus.

Paldies.

I. Ziemele.

Jā, paldies. Sapratām jūsu nostāju.

Kolēģi...

A. Leškoviča.

Mēs varētu atbildēt. Par 5. oktobra lūgumā. Jā, daža pielikumā esošā informācija atkārtojas un ir tāda pati, kā ir lietā 2016-14-01, darba ņēmēju lietā. Bet nav pareizi teikt, ka tika pievienots...

I. Ziemele.

Varbūt varētu ļoti īsi.

A. Leškoviča.

Mēs uzskatām, ka ir pievienojama tāpēc, ka ir pievienota tabula ar publiski paustajiem viedokļiem no likumdevēja puses pārstāvja. Tātad Saeimas deputātu pārstāvjiem. Tas ir svarīgi attiecībā uz mērķi un kāpēc šis nodoklis tika ieviests, kādas ir viņa patiesais mērķis. Tāpat mēs arī mēģinājām atspēkot Finanšu ministrijas pausto viedokli par to, ka darba devēji pēc būtības paši ir vainīgi pie tā, ka maksā solidaritātes nodokli, jo viņi varēja izvēlēties...

I. Ziemeļe.

Sakiet, lūdzu, tas ir izvilkts no konteksta vai nav izvilkts no konteksta un vai tā ir maldinoša informācija vai nav maldinoša. Tas bija būtībā...

A. Leškoviča.

Nē, tā nav maldinoša. Būtībā ir pievienotas atsauces uz resursiem, kur tas ir. Un lielākoties mēs mēģinājām pievienot visu, ko atradām publiski.

I. Ziemeļe.

Ja jūs atradāt publiski, tad publiski tas arī ir pieejams?

A. Leškoviča.

Publiski pieejams. Ir arī atsauces ar linkiem, kur nospiežot, jūs arī atradīsiet.

I. Ziemeļe.

Paldies. Ir skaidrs. Kolēģi... Tiesa ir apspriedusies. Mēs jūsu lūgumu apmierināsim. Mēs pievienosim lietai. Tiesa skatīs arī balstoties uz jūsu argumentiem, kas tur ir nepieciešams un kas tur nav nepieciešams. Paldies.

Tā... šajā brīdī tiesa arī noteiks kārtību, kādā mēs uzklaušim pieaicinātās personas. Tātad secība, kurā es arī pārbaudīju jūsu klātbūtni, tātad... Latvijas Republikas Tiesībsargs kā pirmais, tad Labklājības ministrija, Finanšu ministrija, Valsts ieņēmumu dienests, Tirdzniecības un rūpniecības kamera, Darba devēju konfederācija un Kārlis Ketnera kungs. Šāda būtu secība. Vai pusēm?... Vai lietas dalībniekiem...?

I. Tralmaka.

Paldies, godātā tiesa. Man būtu lūgums. Saeimai būtu lūgums uzklaušīt Finanšu ministrijas pārstāvi kā pirmo, jo Robežnieces kundzei šodien ir jādodas tālāk.

I. Ziemele.

Jā... Vai...?

A. Leškoviča.

Nav iebildumu.

I. Ziemele.

Nav iebildumu. Tātad šī kārtība. Mēs sāktu ar Finanšu ministriju un tad turpinātu ar tiesībsarga pārstāvi. Labi. Paldies

Tādējādi mēs atklāsim lietas Nr. 2016-16-01 izskatīšanu pēc būtības. Un es aicināšu tiesnesi Aldi Laviņu nolasīt ziņojumu. Lūdzu!

A. Laviņš.

Paldies.

Satversmes tiesā 2016. gadā vērsās deviņas juridiskās personas ar vairākiem pieteikumiem par lietu ierosināšanu. Visos pieteikumos citsatarp lūgts izvērtēt Solidaritātes nodokļa likuma 3., 5. un 6. panta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. panta pirmajam teikumam.

Pēc šiem pieteikumiem Satversmes tiesas kolēģijas ierosināja lietas Nr. 2016-16-01, Nr. 2016-17-01, Nr. 2016-18-01 un Nr. 2016-30-01. Satversmes tiesa lietās Nr. 2016-16-01, 17-01 un 18-01 2016. gada 4. oktobrī pieņēma rīcības sēdes lēmumu, nosakot visu minēto lietu materiālos iekļautajai informācijai ierobežotu pieejamību.

Satversmes tiesa 2016. gada 15. novembrī saņēma Saeimas atbildes rakstu. 2017. gada 20. februārī tika pieņemts lēmums apvienot minētās lietas vienā lietā, piešķirot apvienotajai lietai numuru 2016-16-01 un nosaukumu “Par Solidaritātes nodokļa likuma 3., 5. un 6. panta atbilstību Latvija Republikas Satversmes 91. panta pirmajam teikumam”.

Par pieaicinātajām personām lietā Nr. 2016-16-01 atzīti: Latvijas Republikas Tiesībsargs, Labklājības ministrija, Finanšu ministrija, Valsts ieņēmumu dienests, biedrība “Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera”, biedrība “Latvijas Darba devēju konfederācija” un Kārlis Ketners.

Lietai pievienoti saņemtie pieaicināto personu viedokļi un citi lietas sagatavošanas gaitā iegūtie materiāli.

Lēmums par lietas nodošanu izskatīšanai pieņemts 2017. gada 21. februārī.

Paziņojums par lietas izskatīšanu tiesas sēdē ar lietas dalībnieku piedalīšanos publicēts 2017. gada 19. maijā oficiālajā izdevumā “Latvijas Vēstnesis” Nr. 98.

Lietas dalībniekiem par tiesas sēdi rakstveidā paziņots 2017. gada 18. maijā.

Saeimas pilnvarotā pārstāve Ilze Tralmaka ar lietas materiāliem iepazinusies 2017. gada 30. maijā, savukārt pieteikumu iesniedzēju pilnvarotais pārstāvis Kaspars Strazds ar lietas materiāliem iepazinies šā gada 7. jūlijā.

Satversmes tiesa 2017. gada 5., 6. un 19. septembrī tiesas sēdē ar lietas dalībnieku piedalīšanos izskatīja lietu Nr. 2016-14-01 "Par Solidaritātes nodokļa likuma 3., 5., 6., 7. un 9. panta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. panta pirmajam teikumam un 109. pantam", kuras ietvaros lietas dalībnieki sniedza Satversmes tiesai informāciju, kurai varētu būt nozīme lietā Nr. 2016-16-01.

Lai sekmētu vispusīgu un objektīvu šīs lietas izskatīšanu, ierosinu tiesnešiem lemt par minētajā tiesas sēdē lietā Nr. 2016-14-01 lietas dalībnieku iesniegto materiālu pievienošanu lietas Nr. 2016-16-01, kas ir šī lieta, materiāliem.

I. Ziemeļe.

Paldies. Tātad ir izteikts arī lūgums. Vai lietas dalībniekiem būtu apsvērumi par jūsu iesniegto materiālu pievienošanu iepriekšējā lietā pievienošanu šai lietai?

A. Leškoviča.

Mēs uzskatām to par pareizu.

I. Ziemeļe.

Saeimas pārstāvjiem?

I. Tralmaka.

Mums nav iebildumu.

I. Ziemeļe.

Vai būtu jautājumi tiesnesim? Paldies. Jautājumu nav. Tātad lūgums arī ir pieņemts.

Mēs varam līdz ar to sākt noklausīties lietas dalībnieku izklāstu par faktiskajiem apstākļiem un juridisko pamatojumu.

Es došu vārdu pieteikuma iesniedzēju pārstāvei. Lūdzu! Advokāte Alisa Leškoviča.

A. Leškoviča.

Godātā tiesa!

Šodien mēs atkal turpinām skatīt jautājumu par solidaritātes nodokli, bet šoreiz no darba devēju puses.

Tāpat kā iepriekš, mēs neapstrīdam to, ka likumdevējam ir zināma rīcības brīvība nodokļu jomā. Tomēr šī rīcības brīvība nav neierobežota, to ierobežo

vispārīgie tiesību principi, tostarp arī no Satversmes izrietošais vienlīdzības princips un samērīguma princips.

Mūsu skatījumā, ka ieviešot solidaritātes nodokli, likumdevējs ir pārkāpis savu rīcības brīvību, jo ar apstrīdētajām tiesību normām ir noteicis atšķirīgu attieksmi attiecībā uz personām, kas atrodas vienādos un salīdzināmos apstākļos. Bet mūsu skatījumā šī atšķirīgā attieksme nav attaisnojoša, nedz arī samērīga.

Satversmes tiesa jau iepriekš ir runājusi, ka jebkurā gadījumā tas, vai atšķirīgā attieksme ir attaisnojama, vienmēr ir jāvērtē tas, vai tā ir noteikta ar pienācīgā kārtā pieņemtu likumu, vai tai ir leģitīmi mērķi un izraudzītie līdzekļi ir samērīgi. Un mūsu skatījumā, ka šajā gadījumā atšķirīgā attieksme nav pieņemta ar pienācīgā kārtā pieņemtu likumu, jo tiesību normas ka tādas neatbilst tiesiskās noteiktības principam — viņas nav pietiekami skaidras un nav paredzamas.

Lietā Nr. 2016-14-01, ko es turpmāk minēšu kā “darba ņēmēju lietā”, mēs ļoti daudz par to runājām un skaidrojām, ka tās tiesību normas neatbilst tiesiskās noteiktības principam tāpēc, ka nodokli ir iespējams vērtēt divējādi. Tātad gan kā sociālo iemaksu, uz kuru būtu attiecināms sociālais regulējums, gan kā ienākuma nodokli. Un atkarībā no tā, kā tad šo nodokli vērtē, mainās arī nodokļu maksātāju tiesības, pienākumi un attiecīgi arī sekas. Darba devēju tiesības un pienākumi nav vērtējami atrauti no darba ņēmēju tiesībām un pienākumiem tāpēc, ka darba devējam pienākums maksāt solidaritātes nodokli iestājas tikai tad, ja viņš nodarbina šādu darba ņēmēju, kura ienākumi pārsniedz noteikto līmeni un kuram arī tātad iestājas pienākums maksāt solidaritātes nodokli. Proti, ja viņš šo darba ņēmēju nenodarbina, arī darba devējam nav pienākums maksāt solidaritātes nodokli.

Attiecīgi mūsu skatījumā arī darba devēja tiesību un pienākumu apjoms var mainīties no tā, kā šo nodokli vērtē no darba ņēmēju puses. Un izejot no tā, ka tiek apstrīdētas vienas un tās pašas tiesību normas, tad mūsu skatījumā tās nevar izskatīt kā vienlaicīgi skaidras un neskaidras, jo pēc būtības pati šāda situācija būtu pretēja tiesiskās noteiktības principam. Savukārt atšķirīgo attieksmi nevar pamatot ar neskaidrām un neparedzamām tiesību normām.

Bet tagad es pievērsīšos pašai atšķirīgajai attieksmei. Tātad Satversmes 91. pants paredz tiesības prasīt vienlīdzīgu attieksmi situācijās, kurās personas atrodas vienādos un salīdzināmos apstākļos. Mūsu skatījumā visi darba devēji, kas ir solidaritātes nodokļa maksātāji, atrodas vienādos un salīdzināmos apstākļos, jo viņi nodarbina darba ņēmējus, kuriem ienākumi pārsniedz noteiktu ienākumu līmeni un tāpēc viņiem pašiem ir pienākums maksāt solidaritātes nodokli. Bet likumdevējs bez objektīva pamata šiem darba devējam piemēro atšķirīgu attieksmi, atkarībā no tā... tātad piemērojot viņiem atšķirīgu likmi atkarībā no tā, kādiem apdrošināšanas veidiem ir apdrošināts darba ņēmējs.

Rezultātā, tādi darba devēji kā mūsu pārstāvētie, kuri nodarbina darba ņēmējus, kas ir apdrošināti visiem veidiem, ir nostādīti būtiski nelabvēlīgākā situācijā, jo viņu nodokļu slogs ir līdz pat 18 procentiem lielāks nekā pārējiem solidaritātes nodokļa maksātājiem.

Finanšu ministrija savā rakstveida viedoklī ir paudusi nostāju, ka solidaritātes nodokļa maksātāji nebūtu salīdzināmi savā starpā, jo būtu jāņem vērā tikai tos solidaritātes nodokļa maksātājus, kuri nodarbina darba ņēmējus, kuri attiecīgi ir apdrošināti vieniem un tiem pašiem veidiem.

Mūsu skatījumā šis viedoklis nav pamatots, jo tā pati Finanšu ministrija darba ņēmēju lietā ir paudusi nostāju, ka šo nodokli nevar apskatīt kā sociālo iemaksu, ka viņš jāskata kā ienākuma nodoklis. Nu, ja mēs izejam no tādas pozīcijas, tad attiecīgi jāsaprot, ka nav pamata arī skatīties uz solidaritātes nodokli un izturēties pret viņu kā pret sociālo iemaksu. Proti, ja mēs paskatāmies arī likuma mērķos, tad sanāk, ka sociālās apdrošināšanas mērķis ir apdrošināt darba ņēmējus pret noteiktu risku iestāšanos. Savukārt likumā ierakstītais solidaritātes nodokļa mērķis ir panākt, lai tie, kas pelna vairāk, arī maksā vairāk.

Un jāņem vērā arī darba devēja pozīcija. Darba devējs, kad nolemj algot kādu darba ņēmēju, vadās no darba ņēmēja kompetences, no pieredzes, no izglītības un nekādā gadījumā ne no tā, kādiem veidiem šis darba ņēmējs ir apdrošināts. Līdz ar to šim apstāklim mūsu skatījumā nav nekādas nozīmes un tas neliek salīdzināt solidaritātes nodokļa maksātājus savā starpā. Atšķirīgā attieksme ir attaisnojama tikai tad, ja tai ir leģitīms mērķis un izvēlētie līdzekļi ir samērīgi.

Saeima atbildes rakstā norāda, ka atšķirīgās likmes ir piemērotas tādēļ, ka solidaritātes nodoklis tiek administrēts kā sociālās apdrošināšanas iemaksas un tas savukārt tiek darīts, lai neradītu nodokļu maksātājiem papildus administratīvo slogu. Savukārt anotācijā ir norādīts, ka cita administrēšanas kārtība varētu negatīvi ietekmēt budžetā iekasējamo nodokļu apmēru. Mūsu skatījumā, lai atzītu to, ka izvēlētie līdzekļi ir samērīgi, likumdevējam vismaz bija jāizvērtē šo atšķirīgo likmju ietekme un sekas attiecībā uz darba devējiem. Un tad ir jāizvērtē arī tas, vai pastāv kādas mazāk pamattiesību ierobežojošas alternatīvas. Bet šajā gadījumā tas vispār netika darīts.

Ja mēs paskatāmies anotācijā, tad tur tiek minēts, ka ir vērtētas alternatīvas pašam solidaritātes nodoklim kā tādām, taču nav neviena vārda attiecībā uz atšķirīgajām likmēm. Arī darba ņēmēju lietā pieaicinātās personas, piemēram, kā Valsts prezidenta kancelejas pārstāvis, Brīvo arodbiedrību savienības pārstāvis uz jautājumu par to, vai vispār tika runāts un domāts par to, kādēļ ir atšķirīgās likmes, viņu atbilde bija, ka nē, mēs par to nedomājām, mēs par to nerunājām.

To, ka atšķirīgo likmju piemērošana var radīt satversmības riskus, pirmo reizi vērsa uzmanību tieši Saeimas Juridiskais birojs, bet arī tad tikai pēc pirmā lasījumā.

Tad Ministru kabinets, vērtējot citus Juridiskā biroja ieteikumus veikt noteiktus grozījumus likumprojekta tekstā, neņēma vērā šo Saeimas Juridiskā biroja atzinumu un tādēļ jautājums par likmju atšķirībām palika neizskatīts. Šo jautājumu Juridiskais birojs atkal cēla 17. novembra Saeimas Budžeta komisijas sēdē, norādot, ka atšķirīgās... pēc būtības tika vērtēta nodokļa atbilstība Satversmei... taču netika vērtētas atšķirīgās likmes. Uz to audio ierakstos var dzirdēt Finanšu ministrijas nelielu ziņojumu par to, ka solidaritātes nodoklim visādi citādi ir jāpaliek kā sociālās apdrošināšanas iemaksām un vispār tās atšķirīgās likmes skar tikai 184 pensionārus un vienu pašnodarbināto. Pirmām kārtām jau pats šis atzinums un šie sauktie cipari neatbilst patiesībai, jo tas skar lielāku darba ņēmēju skaitu nekā norādīja Finanšu ministrija.

Bet galvenais, mēs šodien runājam par darba devējiem. Šajā ziņojumā nav neviena paša vārda par to, ka vispār Finanšu ministrijai ir dati, cik skar darba devējus, jo likumā darba devēji ir kā atsevišķa nodokļu maksātāju grupa, kura turklāt maksā lielāko daļu solidaritātes nodokli, tātad vēl pat vairāk nekā divas reizes, nekā tās fiziskās personas. Tomēr es vēlreiz atkārtosu, ka attiecībā uz darba devēju neviena paša vārda.

Tas ļauj secināt, ka to nevar saukt par pienācīgu izvērtēšanu, jo likumprojekta izstrādes gaitā Finanšu ministrijai nebija nedz aprēķinu, nedz arī alternatīvu apspriešanu, nedz arī precīzu skaitļu, uz kuriem nodokļu maksātājiem atšķirīgās likmes attiecas.

Mūsu skatījumā, ja likumdevējs būtu pienācīgi izvērtējis šādas atšķirīgās attieksmes sekas un arī apsvēris alternatīvas, tad viņš pienāktu pie secinājuma, ka, pirmām kārtām, nodokļu aprēķināšana citādā veidā neradītu būtisko administratīvo slogu arī nodokļu maksātājiem.

Godātā tiesa! Mums līdz šim vienmēr tiek pasniegts, ka... cik labi, ka ir pievienota šī administrēšanas kārtība jau esošai sistēmai un nodokļu maksātājiem pēc būtības nekas nav jādara. Bet tas īstenībā neatbilst patiesībai, jo līdz solidaritātes nodokļa ieviešanai darba devējam vienmēr bija katru mēnesi jāaizpilda sava darba devēja deklarācija, kurā viņš aprēķināja nodokļus no darba ņēmēja gūtajiem ieņēmumiem līdz likuma... līdz solidaritātes nodokļa ieviešanai tad, kad darba ņēmēja ienākumi sasniedz noteiktu līmeni... ailītē par sociālās apdrošināšanas iemaksām viņš ierakstīja nulli. Tātad viņš neko nerēķināja. Bet ar Solidaritātes nodokļa likuma ieviešanu viņam tieši tāpat ir jārēķina nodoklis. Tas pats solidaritātes nodoklis, tikai viņš tiek pasniegts kā sociālās iemaksas. Tātad attiecīgi darba devējam katru mēnesi tieši tāpat ir jārēķina nodoklis, atbilstoši tai likmei, kāda ir noteikta likumā. Tad ir jautājums par to, kāpēc viņš to pašu nevarētu darīt jau piemērojot likmi, kura ir noteikta visiem vienāda? Tad solidaritātes nodokļa administrēšana arī no iestāžu puses nebūtu komplikētāka, kā citi alternatīvie risinājumi, kuri, mūsuprāt, būtu samērīgāki.

Kā piemēru gribētu minēt atkal to pašu diferencēto neapliekamo minimumu. No 1. janvāra likumdevējs ir noteicis, ka diferencēto neapliekamo minimumu rēķinās Valsts ieņēmumu dienests. Valsts ieņēmumu dienests ir tā iestāde, kurā apkopo visus datus par katra darba ņēmēja ienākumiem. Līdz ar to tā arī ir tā iestāde, kas redz, ja darba ņēmējs, piemēram, ir nodarbināts pie vairākiem darba devējiem, tad Valsts ieņēmumu dienests var noreagēt un paziņot darba devējam, ka viņam tagad būtu jārēķina diferencētais neapliekamais minimums, bet pēc tādas formas... un tas tiks darīts no 1. janvāra.

Bet ko es gribētu uzsvērt? Ka, ieviešot arī tādus būtiskus grozījumus attiecībā uz diferencēto neapliekamo minimumu, likumdevējs neuzskatīja par sev apgrūtinošu tādu administratīvo funkciju uzlikšanu Valsts ieņēmumu dienestam, neparedzot ne papildus štata vietas, neparedzot to, ka viņam vajadzīgas papildus izmaksas, proti, viņi to darīs jau esošo resursu ietvaros. Tikai to viņi darīs attiecībā uz darba ņēmējiem, kuru skaits ir lielāks nekā 650 tūkstoši. Tad ir jautājums, kāpēc to pašu risinājumu nevarēja veikt attiecībā uz solidaritātes nodokļa maksātājiem, kuru skaits ir būtiski mazāks? Pat nepilni 5 tūkstoši.

Mūsu skatījumā arī anotācijā un arī darba ņēmēju lietā izskanējušie apgalvojumi, ka cita administrēšanas kārtība radītu būtiski lielākas vai ievērojami lielākas izmaksas, arī neatbilst patiesībai, jo Saeimas Budžeta komisijas sēdē Finanšu ministrija pēc būtības pati ir norādījusi, ka citu alternatīvu nav. Līdz ar to, kā mēs varam runāt par to, kas būtu dārgāks vai lētāks, ja no paša sākuma nebija datu par to, kas un cik izmaksātu. Cik izmaksātu tās pašas citas alternatīvas?

Saeimas atbildes rakstā vērš tiesas uzmanību uz salīdzinoši nelielu darba ņēmēju skaitu, tieši gribētu uzsvērt, ka darba ņēmēju skaitu, pasakot, ka tas skar tās likmes tikai 5 procentiem darba ņēmēju. Mūsu skatījumā principā ir nekorekti salīdzināt darba devējus ar darba ņēmējiem. Tāds aprēķins būtu pareizs tikai tad, ja mēs pieņemtu, ka viens darba devējs nodarbina vienu solidaritātes nodokļa maksātāju. Taču jau mūsu pašu piemērs neatbilst faktiskajai situācijai, jo šodien mēs pārstāvam 9 darba devējus, kuri nodarbina iepriekšējā lietā pārstāvētos 37 darba ņēmējus un jāsaprot, ka tie nav vienīgie darba ņēmēji, kuri atbilst solidaritātes nodokļa maksātāju pazīmēm. Citi, baidoties no sabiedrības nosodījuma un tā radītā negatīvā tēla, kas ir sabiedrībā, nav nākuši uz tiesu, lai aizsargātu savas tiesības. Līdz ar to attiecīgi mēs jau nerunājam par 5 procentiem darba devēju, bet mēs runājam par būtiski lielāku skaitu.

Saeima vērš uzmanību uz to, ka atšķirīgās likmes ir nebūtiskas — vien 3,69 procentpunkti vai 2,08 procentpunkti. Šodien ir uz tiesu uzaicinātas vairākas pieaicinātās personas, kuras neļaus man samērot, ka procentu punkti nav tas pats, kas procenti. Un, rēķinot darba spēka nodokļus procentos sanāk, kā es jau minēju, ka darba devēji, kas nodarbina darba ņēmējus, kas apdrošināti visiem veidiem, to darba

spēka nodokļu slogs ir līdz pat 18 procentiem lielāks nekā pārējiem darba devējiem. Tāpēc, kā ir iespējams runāt par atšķirīgās attieksmes atbilstības samērīguma principu, ja likumdevējam nav bijis datu, uz cik nodokļu maksātājiem tas attieksies. Nav datu, kā šāda atšķirīga attieksme ietekmē darba devēja nodokļu slogu, nav datu, cik budžetā netiks iekasēti līdzekļi tāpēc vien, ka ir atšķirīgās likmes un vai, piemēram, papildus ailītes ieviešana deklarācijā vai pienākums aprēķināt solidaritātes nodokli pēc citas likmes, vai arī tādu pienākumu uzlikšana informēt darba devējus, piemēram, Valsts ieņēmumu dienestam, kā viņi to izdarīja diferencētā neapliekamā minimuma gadījumā, tas neprasītu papildus līdzekļus, bet to viņi spētu darīt jau esošo resursu ietvaros. Vai tiešām tas atsver tik būtisku nodokļu sloga atšķirību starp vienādos un salīdzināmos apstākļos esošajiem darba devējiem?

Pat ja tomēr likumdevējs uzskatīja, ka tāds nodoklis bija vajadzīgs, mūsu skatījumā tad izvēlētos mērķus varēja sasniegt ar citiem mazāk ierobežojošiem līdzekļiem. Proti, kaut vai ieviešot vienādu likmi. Tomēr, ja likumā ir ierakstīts tas, ka ir vēlme panākt, lai tieši darba ņēmēji, kas nopelna vairāk, arī maksā vairāk, nu tad atbilstošākais līdzeklis būtu arī progresīvais iedzīvotāju ienākuma nodoklis vai arī tā pati griestu atcelšana. Tad visiem būtu skaidrs, kāpēc vienam darba devējam, kas nodarbina personu, kas apdrošināta visiem veidiem, ir lielāka likme un citam darba devējam viņa ir mazāka tikai tāpēc, ka viņš nodarbina personu, kas nav apdrošināta šiem veidiem.

Tas būtu attiecībā uz atšķirīgo attieksmi, kas izpaužas kā atšķirīgās likmes. Taču mūsu skatījumā ar apstrīdētajām tiesību normām likumdevējs ir noteicis atšķirīgo attieksmi, kas izpaužas arī savādāk. Proti, viņš ir noteicis, ka solidaritātes nodoklis ir jāmaksā tikai nelielai darba devēju daļai, pārējiem tas nav jāmaksā. Mūsu skatījumā tas īstenībā nav korekti, jo visi darba devēji, kas nodarbina darba ņēmējus uz darba līguma pamata, ir vienādos un salīdzināmos apstākļos. Attiecīgi, izejot no vienlīdzības principa, tad šādu nodokli vajadzēja vai nu attiecināt uz visiem, vai nepieņemt kā tādu.

Saeima savā rakstveida viedoklī uzskata, ka darba devēji, kas maksā lielākas algas, nebūtu salīdzināmi ar tiem, kas tādas algas nemaksā, jo, viņuprāt, tiklīdz darba ņēmējs sasniedz... tā tad darba ņēmēju ienākumi sasniedz noteiktu ienākumu līmeni, tad viņa, darba devēja, pienākums maksāt sociālās apdrošināšanas iemaksas beidzas. Attiecīgi šādi darba devēji vairs nepiedalās solidārā sociālo izmaksu segšanā. Tāds uzskats mūsu skatījumā ir nekorekts. Kas ir sociālās apdrošināšanas iemaksas? Sociālās apdrošināšanas iemaksa ir maksājums, kas orientēts uz konkrētu darba ņēmēju. Un ir jāpiekrīt arī par LDDK rakstiskajā viedoklī pausto nostāju, gan arī ministra Reira publiski pausto nostāju par to, ka sociālās apdrošināšanas iemaksas pēc būtības veido darba ņēmēju algas daļu. Algas daļu, kuru viņš saņems nākotnē, proti, iestājoties apdrošināšanas riskam vai arī sasniedzot pensijas vecumu. Vienkārši

likumdevējs ir noteicis, ka šī darba algas daļa ir jānovirza speciālajā budžetā, lai, kad šis risks iestāsies vai arī kad darba ņēmējs sasniegs pensijas vecumu, viņam būtu tā kā nodrošināts šis finansiālais atbalsts. Tātad, lai viņš tiešām varētu saņemt šo algu. Un visi šie maksājumi, ko veic gan darba ņēmējs, gan darba devējs, tiek ņemti vērā, aprēķinot šo pabalstu un pensiju šim konkrētajam darba ņēmējam. Un Latvijā valsts sociālās apdrošināšanas ietvaros likumdevējs ir noteicis maksimālo apmēru, kādu darba devējam ir pienākums veikt attiecībā uz konkrēto darba ņēmēju.

Savukārt sociālo izmaksu segšanā, tajā skaitā arī nevienlīdzības mazināšanas pasākumu segšanā, pēc būtības visi darba devēji piedalās netieši. Jo viņi maksā algu darba ņēmējam, no kuras tad attiecīgi tiek aprēķināts iedzīvotāju ienākuma nodoklis, kas tiek novirzīts pamatbudžetā un lielākā daļa tiek novirzīta uz pašvaldības budžetiem, jo tie ir tie budžeti, no kuriem tiek veiktas arī tās izmaksas sociālās nevienlīdzības mazināšanai. Attiecīgi... jo lielāku algu darba devējs maksā, jo arī lielāku daļu viņš ņem sociālo izmaksu segšanā. Un katram darba devējam ir tiesības maksāt lielāku atalgojumu. Tāpēc mēs uzskatām, ka Saeima savā vērtējumā attiecībā uz darba devēja lomu sociālo vajadzību segšanā, vadās vien no darba devēju ieguldījuma procentuālajā ziņā, neņemot vērā faktiski iemaksātās budžetā summas. Mūsu skatījumā tas nav pareizi. Tāpēc arī bija pievienots lūgums 9. oktobrī attiecībā par aprēķiniem. Pēc mūsu aprēķiniem, ja vienkārši mēs ņemam faktiski samaksātās summas, mēs redzēsim, ka katrs solidaritātes nodokļa maksātājs vidēji gadā iemaksā budžetā vairāk nekā 16 tūkstošus eiro pretstatā pārējiem darba ņēmējiem, kuri budžetā vidēji iemaksā vairāk nekā 1300 eiro. Tā atšķirība ir ļoti liela. Līdzīgi aprēķini ir arī attiecībā uz sociālās apdrošināšanas iemaksām. Tas, ko es gribu pateikt, vienkārši, ja mēs ņemam faktiski samaksātās summas budžetā, tad mēs redzēsim, ka solidaritātes nodokļa maksātāji kopā ar to darba devēju, kas maksā tās lielās algas, būtiski tas ieguldījums sociālo izmaksu segšanā ir ļoti liels un būtisks. Un mēs nevaram runāt par to, ka pastāv kaut kāda regresivitāte šajā ziņā.

Tāpēc, apkopojot visu minēto, arī attiecībā uz darba devēju lomu šajā sociālo izmaksu segšanā, mēs uzskatām, ka visi darba devēji tomēr būtu salīdzināmi savā starpā. Savukārt atšķirīgās attieksmes dēļ, ar kuru tiek uzlikts solidaritātes nodoklis maksāt tikai šai nelielajai darba devēju daļai, pēc būtības šī nelielā darba devēju daļa tiek nostādīta būtiski nelabvēlīgākā situācijā nekā pārējie, kas nemaksā lielās algas vai arī meklē visādus veidus to nedarīt, kaut arī varētu būt, ka nodarbina tikpat kvalificētus darba ņēmējus. Es gribētu minēt, ka, piemēram, arī maksā atalgojumu caur kapitāla ienākumu vai arī nodrošina darba ņēmēju algošanu kā pašnodarbināto. Tātad pēc būtības darba devēji, kas legāli maksā algas, kas atbilst tirgus situācijai, par šāda kvalificēta darbspēka nodarbināšanu pēc būtības tiek sodīti, jo viņiem ne tikai ir uzlikts pienākums papildus maksāt nodokli, bet arī viņiem ir jākompensē tā solidaritātes nodokļa daļa, ko ir jāietur no darba ņēmēja algas, jo, būsīm godīgi, gan

iedzīvotāju ienākuma nodoklis, gan sociālās iemaksas — visas veido darba devēja izmaksas. Un visas tās tiek ņemtas vērā gadījumā, kad darba devējs vienojas par atalgojuma lielumu ar darba ņēmēju. Mēs nevaram tagad sociālās iemaksas vai ienākuma nodokli iznest ārā un teikt, ka tas ir kaut kāds atsevišķs maksājums. Nē, tās ir darba devēja izmaksas.

Un attiecīgi, ja tagad... ja iepriekš darba ņēmējs varēja paredzēt, ka viņam tiks maksāts konkrētais atalgojums, tas ir, ir panākta konkrēta vienošanās ar darba devēju, tad šobrīd sanāk, ka daļa no atalgojuma, kas ir jāsamaksā solidaritātes nodoklī, viņš vairs nesaņem. Un rodas situācija, ka darba devējam šī solidaritātes nodokļa daļa tagad ir arī jākompensē.

I. Ziemeļe.

Ir divas minūtes palikušas.

A. Leškoviča.

Jā.

Un tāpat attiecīgi darba devējs... tiek ierobežota arī viņa iespēja piesaistīt augstāka līmeņa darbiniekus, tiek samazināta arī viņa konkurētspēja vietējā darba tirgū. Mūsu skatījumā tas nav samērīgi, jo, ņemot vērā, ka absolūtos skaitļos šāda regresivitāte sociālo izmaksu segšanā nepastāv, tad arī tāds nodoklis principā nebija vajadzīgs. Ja tomēr likumdevējs uzskatīja, ka bija jānovērš regresivitāte tieši sociālo iemaksu līmenī, tad izraudzīto mērķi varēja sasniegt ar citiem veidiem, kaut vai atceļot sociālo iemaksu griestus. Es vēlreiz atkārtosu, ka sociālās iemaksas ir maksājums, kas tēmēts uz konkrēto darba ņēmēju.

Un mūsu skatījumā tas nav samērīgs arī no tā viedokļa, ka sabiedrības gūtais labums ir mazāks nekā tas varēja būt, ja šāda nodokļa nebūtu, jo pēc būtības likumdevējs ar šo nodokli samazināja arī Latvijas konkurētspēju Baltijas līmenī, veicināja kvalificētā darbaspēka aizplūšanu, tāpat arī veicināja to, ka nodokļu maksātāji sāka izvairīties no nodokļu maksāšanas, proti, pārejot uz ienākumu gūšanu caur kapitālu vai pārkvalificējoties kā pašnodarbinātie.

Tas arī būtu viss mūsu skatījumā. Tāpat, nobeidzot runu, gribētu teikt, ka mūsu skatījumā šī atšķirīgā attieksme nav attaisnojama, nav nedz samērīga, līdz ar to mēs arī uzturam savu prasību Satversmes tiesai atcelt šo solidaritātes nodokli līdz ar tā pieņemšanas datumu.

Paldies

I. Ziemeļe.

Paldies. Lūdzu, jautājumi tiesnešiem. Tiesnesis Laviņš. Lūdzu!

A. Laviņš.

Savas uzrunas noslēgumā jūs pieskārāties arī mazliet tā konceptuāli par to, kā šis nodoklis ietekmē tautsaimniecību, tāpēc tas mans pirmais jautājums tā arī varētu būt saistībā ar šo konceptuālo pieeju un to, ko rakstāt savos pieteikumos, kas man šķiet ļoti interesanti, pieminot šo te Lafēra līkni: jo augstāk tiek celti nodokļi, jo var nonākt pie secinājuma, ka nodokļu ieņēmumi samazinās. Un tā ir tāda negatīva tendence, kas norāda uz nepareizu nodokļu politiku. Tā vismaz varētu saprast no šī ekonomiskā termina būtības.

Pagājušajā lietā, respektīvi, tajā lietā, kuru mēs izskatījām, 2016-14-01, pēc atmiņas es atceros, ka bija norādīti skaitļi par dinamiku, kā šajos dažos gados, jāsaka tā, kamēr eksistē šis nodoklis, kā ir pieaudzis nodokļu maksātāju skaits un kā ir pieaudzis ieņēmumu skaits budžetā. Jūsaprāt, šī termina, Lafēra līknes, secinājumi ir tādi, kas norāda uz negatīvu tendenci, vai tieši otrādi? Ka tā ietekme uz tautsaimniecību varbūt nemaz nav tik skarba, kā jūs nupat devāt vērtējumu?

A. Leškoviča.

Mans kolēģis atbildēs uz šo jautājumu.

K. Strazds.

Jā. Jūsu komentārs ar Lafēra līkni ir patiess. Ko es gribētu piebilst, ka pasaulē nav vienots viedoklis, kur ir tā robeža, pie kura valsts nodokļu politika jau kļūst tāda, ka tas samazina valsts nodokļu ieņēmumus. Tas teorētiskais apsvērums varētu būt tāds, ka tas ir virs 50 procentiem un tādā gadījumā jau šie te nodokļu ieņēmumi samazinās būtiski.

Attiecībā uz solidaritātes nodokļa ieņēmumiem. Tas, kas tika apgalvots arī fizisko personu lietā un droši vien, kas tiks apgalvots arī šajā lietā, ka kopējie nodokļu ieņēmumi nav samazinājušies, viņi ir tādi, kādi bija plānoti. Jā, tam var piekrist, ka cipars, ka šāds apgalvojums ir pareizs, tomēr... pirmkārt, nav iespējams noteikt to, kādi būtu ieņēmumi, pieņemot, ka solidaritātes nodoklis būtu ieviests savādāks... kādi būtu ieņēmumi, ja būtu mazākas likmes. Tajā pašā laikā tika minēts arī iepriekšējā lietā, ka nodokļu maksātāju skaits 2016. gadā, salīdzinot ar 2015. gadu, no solidaritātes nodokļa ieviešanas, kuriem būtu 2015. gadā jāmaksā solidaritātes nodoklis, samazinājās par 37 procentiem. Līdz ar to tad, ja šo skaitli un šīm personām — darba ņēmējiem un darba devējiem... gūstamos ienākumus tad varētu uzskatīt par šo negatīvo blakni, kas ir radusies ieviešot solidaritātes nodokli tieši šādā veidā.

A. Laviņš.

Labi. Tā bija jūsu atbilde. Paldies.

Vēl ko varēju dzirdēt jūsu pārstāves Alisas Leškovičas runā... Varēja dzirdēt, ka solidaritātes nodokļa uzlikšana... nu, šie ir tādi vispārīgi jautājumi, man būs arī vēl citi konkrētāki... bet tomēr... es gribētu noskaidrot, vai šeit ir juridisks svars tam, kas ir pateikts, vai arī tā ir tāda mazlietiņ krāsu sabiezinašana, ja tā es drīkstu izteikties. Attiecībā uz to, ka solidaritātes nodokļa piemērošana tiem darba ņēmējiem... tiem darba devējiem, kuri nodarbina augsti kvalificētus darbiniekus un tādēļ ir jāmaksā tāds atalgojums, kas krietni vien pārsniedz obligāto iemaksu objekta maksimālo apmēru, tā ir sava veida sodīšana. Un vismaz pieteikumos es redzu, ka jūs lietojat vārdu savienojumu “soda nauda”. Bez šaubām, ka mēs kā juristi saprotam, ka soda nauda ir noteikts institūts, kuru raksturo noteiktas pazīmes. Vai varat kaut kādā mērā šeit nosaukt pazīmes, kas būtu attiecināmas arī uz solidaritātes nodokļa gadījumu? Kā tas izpaustos vienādības zīmē ar to, ka tā ir soda nauda?

A. Leškoviča.

Pirmām kārtām arī, ja mēs klausāmies komisijas sēdes, tad izskanēja vairākkārt tādas diskusijas par to, ka no darba devēja pozīcijām šī nodokļa daba principā nav skaidra un ka to var vērtēt kā darba devēja sodīšanu. Jā, mēs arī paliekam pie tā, ka mēs arī uzskatām, ka to var uzskatīt par sodīšanu, jo pēc būtības tas, lai arī tiek pasniegts kā sociālās apdrošināšanas iemaksa, tā nenonāk speciālajā budžetā, bet nonāk pamatbudžetā. Tātad tā nenonāk katra konkrēta darba ņēmēja kontā kā atliktā darba alga, tā netiek ņemta vērā kā viņa darba alga, ko viņš saņems nākotnē, bet vienkārši tas tiek rezultātā... ka darba devējam vienkārši summa jāiemaksā...

A. Laviņš.

Piedošanu... es jūs pārtraucu... piedošanu.. es jau minēju, ka ja reiz tiek lietoti tik skarbi vārdi un šādas vārdu savienojums “soda nauda”, tad šādu juridisku terminu raksturo noteiktas pazīmes. Viena no tām, — ka tiek pārkāpti normatīvie priekšraksti un tā rezultātā tiek piemērota kaut kāda sankcija. Kur šeit ir kāda līdzība attiecībā uz solidaritātes nodokli? Grūti man šo vietu bija saprast no jūsu pieteikuma. Būtu pateicīgs, ja to izskaidrotu.

A. Leškoviča.

Ja mēs skatāmies no jūsu viedokļa pozīcijas, ka mums ir jākonstatē kaut kāds pārkāpums, tad šāda pārkāpuma, protams, nav. Bet darba devējam tāpat tiek uzlikts pienākums veikt maksājumu pēc būtības par to, ka viņš nodarbina kvalificētu darbaspēku un maksā viņam lielu algu. Pie tam, to viņš dara legāli. Ja, piemēram, tas pats kvalificētais darbaspēks tiek noformēts darbā kā... uz uzņēmuma līguma pamata kā pašnodarbinātais, tad mēs nonākam pie situācijas, ka tas pats darba ņēmējs, kurš pilda tieši tādas pašas funkcijas, viņam vienkārši nav jāmaksā tas solidaritātes

nodoklis un darba devējs... tas, kas, teiksim, shēmo, viņam šāds solidaritātes nodoklis nav jāmaksā. Līdz ar to mēs... jā, mēs lietojam tādu salikumu kā “soda nauda”, jo pēc būtības darba devējam, kas legāli maksā lielās algas... es pat negribētu teikt, ka lielās algas... viņas ir tādas, ko diktē tirgus situācija. Un par to viņam tiek uzlikts maksājums, kurš negatīvi ietekmē viņa konkurētspēju, negatīvi ietekmē viņa iespējas piesaistīt papildus kvalificētu darbaspēku tāpēc, ka viņa izmaksas palielinās, viņš nevar vairs nodrošināt tikpat lielu atalgojumu, kādu viņš varētu nodrošināt iepriekš.

A. Laviņš.

Labi. Būtība skaidra.

Arī no jūsu teiktā varēja saklausīt, ka tādā vidēji solidaritātes nodokļa maksātāji... es šobrīd pēc atmiņas vados... apmēram jūs teicāt, ka 16 tūkstoši tiek iemaksāti sociālajā budžetā, turpretī personas, kas nav solidaritātes nodokļa maksātāji, manuprāt, 1300... 1600... es tā pēc atmiņas... Ar šo jūs mēģinājāt ilustrēt, ka solidaritātes nodokļa maksātāji pietiekami daudz jau piedalās šo sociālo nevienlīdzības jautājumu finansēšanā, ja?

Es turpināšu šo jautājumu. Mēs varam redzēt no... gan iepriekšējā lietā, gan šajā... no Saeimas atbildes raksta un no Finanšu ministrijas sniegtā viedokļa, ka ir norādīts tā saucamā darbaspēka nodokļa slogs... tabula. Tajā ir ilustratīvi parādīta situācijas atšķirība, kāda bija pirms solidaritātes nodokļa ieviešanas un kāda tā ir pēc šā nodokļa ieviešanas. Pirms varēja redzēt, ka pat minimālās algas saņēmējam nodokļu slogs apmēram 38 procenti un līdz 4000... tas ir apmēram 41 procents. Savukārt persona, kas saņem 20 tūkstošus mēnesī, nodokļu slogs bija par 14 procentu punktiem mazāks. No šāda viedokļa, pēc solidaritātes nodokļa ieviešanas varēja redzēt... vismaz šo institūciju pārstāvji argumentēja, ka tas ir veids, kādā mazināt darbaspēka nodokļa regresivitāti.

Tad mans jautājums: ņemot vērā to, ko jūs teicāt, ka jau pietiekami piedalās šo sociālo izmaksu segšanā. Vai šāda nodokļa ieviešana, jūsuprāt, ir saskanīga ar sociāli atbildīgas valsts principu? Vai tā tomēr runā pretrunā, jo jau pietiekami daudz ir darīts sociālās nevienlīdzības mazināšanai?

A. Leškoviča.

Manā skatījumā... un arī tas, ko mēs mēģinājām parādīt... ka ja mēs paskatāmies Saeimas viedoklī, ka pēc būtības šis nodoklis tiek ieviests tādēļ, ka darba devēji un darba ņēmēji nepietiekami piedalās solidārā sociālo izmaksu segšanā. Tur teikts, ka arī sabiedrībā mēs dzirdam to, ka tiek pārmests, ka, lūk, bagātie neko nemaksā, mums nav nekāda labuma, viņi tikai sev un sev. Tāds viedoklis nav pareizs. Tas, ko mēs arī gribējām parādīt, ka absolūtos skaitļos katrs solidaritātes nodokļa maksātājs būtiski piedalās sociālo izmaksu segšanā. Līdz ar to Saeimas jeb

likumdevēja apgalvojums, ka šis nodoklis ir nepieciešams tādēļ, ka mēs nepiedalāmies sociālo izmaksu segšanā, tas nav korekti. Mēs piedalāmies un krietni būtiski

Un atbildot uz jūsu jautājumu par sociāli atbildīgas valsts principu, es pilnīgi gribētu pievienoties arī Latvijas Bankas pārstāvja minētajam argumentam, kas tika minēts darba ņēmēju lietā, ka šāds nodoklis neatbilst sociāli atbildīgas valsts principam jau no tā viedokļa, ka tas ir nodoklis, kas mazina konkurētspēju, jo mums tagad ir lielāki darbaspēka nodokļi nekā Baltijas valstīs, mums arī ir... pēc būtības mēs ar šo nodokli nodrošinām vai sekmējam kvalificēta darbaspēka aizplūšanu uz citām valstīm, mēs arī veicinām to, ka nodokļu maksātāji sāk pārkvalificēties, lai maksātu tos pašus nodokļus, bet citādā veidā, samazinot savu nodokļu slogu. Līdz ar to, ja mēs izejam no tā viedokļa, kaut vai no tā, ka pirmajos mēnešos par 37 procentiem kļuva solidaritātes nodokļa maksātāju mazāk, tad tas ir tas jautājums. Ir aizplūdis kvalificēts darbaspēks no Latvijas vai arī sākas kaut kāda nodokļu optimizēšana, lai maksātu mazāk. Līdz ar to, ja vērtējam ilgtermiņā un kopumā, mūsu skatījumā tas īsti neatbilst sociāli atbildīgas valsts principam, jo valsts kopumā zaudē vairāk nekā iegūst.

A. Laviņš.

Respektīvi, nodokļu sloga izlīdzināšana... šis varbūt nav tas gadījums, jūsuprāt, ja es pareizi saprotu, ka īsti nevedina uz to, lai tiktu valsts rīcība veidota atbilstoši sociāli atbildīgas valsts principam. Nodokļu sloga regresivitātes mazināšana. Nav saskanīga?

A. Leškoviča.

Bet šeit ir tā problēma, ka, ja likumdevējs uzskatīja, ka ir nepieciešams mazināt šo nodokļu regresivitāti sociālo iemaksu līmenī, tad atbilstošākais būtu atcelt sociālos griestus vai noteikt divpakāpju līmeņa griestus, ja, teiksim, ir bažas par to, ka nākotnē būtu pienākums izmaksāt pārāk lielas pensijas. Jo pēc būtības mēs gribētu uzsvērt to, ko arī Latvijas Banka teica, ka tas vien jau neatbilst arī tiesiskās noteiktības principam, ka sociālās iemaksas, tātad regresivitāte sociālo iemaksu līmenī tiek kompensēta ar ienākumu nodokļiem.

A. Laviņš.

Vēl jautājumi no jūsu teiktā runā.

Jūs pieminējāt šo piemēru ar diferencēto neapliekamo minimumu un es diezgan skaidri saklausīju no jums, ka šī jaunās sistēmas ieviešana no valsts nav prasījusi nekādus papildu līdzekļus šādas sistēmas administrēšanai. Es pareizi sapratu?

A. Leškoviča.

Tur ir tā, ka mēs arī tajās apkopotajās tabulās... mēs ņēmām tos aprēķinus, ko likumdevējs un tās iestādes pašas ir aprēķinājušas, cik viņiem ir vajadzīgs konkrētu funkciju vai konkrētu grozījumu ieviešanai. Mēs esam salīdzinājuši vairākus grozījumus, kas tiek veikti šīs lielās nodokļu reformas ietvaros. Un būtu jānošķir tās izmaksas, kas ir vajadzīgas kaut kādu informatīvo sistēmu grozīšanai un šajā gadījumā tās izmaksas, uz kurām es arī atsaucos, lai, teiksim, Valsts ieņēmumu dienests, kura rīcībā jau ir nepieciešamā informācija par katra darba ņēmēja ienākumiem, vienkārši EDS vai elektroniski paziņotu darba devējam, ka lūdzu, esiet informēts, ka ienākumu līmenis pārsniegts, tagad tev ir jāsāk rēķināt solidaritātes nodoklis. Un no tā attiecībā uz šīm izmaksām likumdevējs pēc būtības nav norādījis, ka viņam ir vajadzīgas papildus štata vietas. Pēc būtības Valsts ieņēmumu dienests attiecībā uz 650 tūkstošiem un vairāk darba ņēmējiem to veiks jau esošo resursu ietvaros.

A. Laviņš.

Es tad pareizi esmu sapratis. Mans jautājums saistībā ar šo un droši vien tas jautājums būs arī pieaicinātajām personām un Saeimas pārstāvjiem, cik varētu izmaksāt citāda solidaritātes nodokļa administrēšanas kārtība, bet attiecībā uz jūsu pausto, ka par diferencētā neapliekamā minimuma gadījumu nekādas papildu izmaksas nevajadzētu, jo Valsts ieņēmumu dienesta rīcībā ir visa informācija un to visu var ļoti labi redzēt. Šajā ziņā man gribas vaicāt jums... tad komentējiet to, kas ir ticis lemts Nacionālās trīspusējās sadarbības padomes sēdē 2015. gada 18. jūnijā. Es pieļauju, ka varbūt jūs nezināt, bet es mazlietiņ ieskicēšu.

Tātad valdībā šīs sēdes formātā tiek risināts jautājums par šo komplekso pieeju un viens no elementiem ir diferencētā neapliekamā minimuma ieviešana. Tiek prezentēts... un sadarbības partneri, kā te es varu redzēt no Brīvo arodbiedrību savienības, Krīgera kungs norāda... “vai nebūtu vienkāršāk, lētāk lietot tās sistēmas, kuras jau ir aprobētas, nevis izdomāt jaunu sistēmu”. Tā tiek raksturota šī pieeja par jaunas sistēmas ieviešanu. Un savukārt es redzu, ka Tirdzniecības un rūpniecības kameras pārstāve... un man nav nekāda pamata apšaubīt kolēģes profesionalitāti, norāda to, ka “Finanšu ministrija nemaz nav pieminējusi, ka diferencētā neapliekamā minimuma ieviešana līdz 2021. gadam valstī izmaksās 41 miljonu eiro”. Vai šeit ir... manā skatījumā diezgan acīmredzama pretruna no tā, ko es dzirdēju attiecībā uz to, cik šī sistēma varētu prasīt no valsts papildu līdzekļus... jūsu teiktā un Tirdzniecības un rūpniecības kameras teiktais... Mēs, iespējams, varēsim šo jautājumu vēl noprecizēt, jo mums šodien ir rūpniecības kameras pārstāvis. Bet... nu... jautājums arī ir mazliet par jūsu teiktā patiesumu. Komentējiet, lūdzu.

A. Leškoviča.

Paldies par jautājumu. Ar savu piemēru par diferencēto neapliekamo minimumu es gribēju vienkārši parādīt, ka ir alternatīvie risinājumi, piemēram, ka Valsts ieņēmumu dienests var ļoti vienkārši paziņot darba devējam par to, ka ir pienākums tagad maksāt solidaritātes nodokli. Ja mēs salīdzinām diferencēto neapliekamo minimumu kā tādu, to tiesisko regulējumu, uz kuru tas attiecas, viņš ir ļoti sarežģīts. Un ne katrs nodokļu speciālists vai nodokļu maksātājs var aprēķināt pēc tām sarežģītajām formulām.

Bet es vēlreiz atkārtosu, ka tas bija kā minēts piemērs. Un attiecībā uz diferencēto neapliekamo minimumu, kurš bija jāattiecina uz 650 tūkstošiem un vairāk darba ņēmējiem, kur bija attiecīgi tās izmaksas, ko jūs minējāt, viņas pārsvarā skar informatīvo sistēmu izstrādi, kaut kādu jaunu sistēmu radīšanu. Bet viņas neskar to, ka Valsts ieņēmumu dienests savu resursu iespēju robežās spēs aprēķināt un paziņot darba devējiem par neapliekamo līmeni. Tas, ko es gribēju parādīt ar savu piemēru, ka solidaritātes nodokļa gadījumā to maksā šobrīd tikai nepilni 5 tūkstoši, tomēr 650 tūkstoši nav salīdzināmi ar 5 tūkstošiem. Un līdz ar to uzlikt tam pašam Valsts ieņēmumu dienestam pienākumu paziņot tiem 5 tūkstošiem, tomēr izmaksās ne jau 4 miljonus un ne tik būtiskas summas. Valsts ieņēmumu dienests savu resursu ietvaros to varēs izdarīt, nenodarbinot papildus darbiniekus, neieviešot arī papildus jaunas sistēmas.

A. Laviņš.

Jāsaka kompliments attiecībā uz to, cik detalizēti ar dažādiem aprēķiniem ir iesniegta papildu informācija. Tas mājasdarbs ir darīts un darīts ļoti apjomīgi un daudz un šajā ziņā jūs norādāt, cik varētu... vienā no tabulām jūs norādāt, cik varētu izmaksāt no valsts.. Šeit ir vairākas pozīcijas... Solidaritātes nodokļa ieviešana... esošā modeļa, tā, kas bija līdz grozījumiem...

Tad man šāds jautājums. Ja jau es redzu, ka tā attieksme ir tik plaša un es redzu, ka arī ar tādu ļoti nopietnu pieeju lietai, vai no jūsu pozīcijas ir kaut kādi aprēķini attiecībā uz to, cik varētu valstij izmaksāt citāda solidaritātes nodokļa administrēšanas kārtības ieviešana.

A. Leškoviča.

Kad mēs apkopojām šo informāciju, mēs tieši tāpat sākumā domājām par to, cik tad varētu izmaksāt alternatīvā administrēšanas kārtība. Tad, kad mēs sniedzām pieteikumu, tādas informācijas nebija un īstenībā tā ir mūsu laime, ka tieši šobrīd notiek būtiskas nodokļu reformas, kurā beidzot ir tik daudz to grozījumu nodokļu likumos, kuros var paskatīties, cik tad likumdevēja aprēķinos maksā kaut vai tās pašas jau esošās deklarācijas grozīšana. Ņemot vērā, ka, piemēram, tika ieviests

Jaunuzņēmuma darbības atbalsta likums, kur, lai ieviestu šo likumu, tika grozīta jau esošā darba devēja deklarācija, mums likās tā ļoti atbilstoši paskatīties to, ka, lai izgrozītu šo deklarāciju un pieliktu vienu ailīti solidaritātes nodoklim paredzēto... tas izmaksāja 20 līdz 30 tūkstošu. Tas ar visu sistēmu izstrādi. Līdz ar to, ja mēs runājam, ka būtu nepieciešama kaut kāda atsevišķa deklarācija, kur, teiksim, arī darba ņēmēju lietā mēs dzirdējām, ka cita administrēšanas kārtība kaut vai klasiskā veidā prasītu atkal izstrādāt deklarāciju, tad tā deklarācija varētu izmaksāt 20–30 tūkstoši. Un atbilstoši tādas sistēmas uzturēšanas ikgadējās izmaksas maksātu no 30 līdz 60 tūkstošiem. Līdz ar to, ja mēs salīdzinām to, cik tika iekasēts solidaritātes nodoklis attiecībā pret šīm izmaksām un viņas nevar nosaukt ne par ievērojamām, ne par būtiskām, turklāt ņemot vērā, ka šobrīd notiek ļoti vērienīga nodokļu reforma, nodokļu reformu ieviešanai tās izmaksas ir lielākas nekā tās, kuras būtu vajadzīgas solidaritātes nodokļa ieviešana. Līdz ar to mūsu skatījumā tie ir tie aptuvenie cipari. Bet problēmas ir tādas, ka likumprojekta izstrādes gaitā to ciparu aprēķināšana pēc būtības bija likumdevēja uzdevums un viņi to nav darījuši.

A. Laviņš.

Paldies, es to saprotu. Es šādu jautājumu uzdevu tikai tāpēc, ka es redzu ļoti nopietnu attieksmi attiecībā uz visiem aprēķiniem, kā jūs redzat... kuriem ir nozīme šajā lietā.

Un beidzamais jautājums. Tas ir saistīts ar to, kas ir norādīts pieteikumos. Piemēram, vairāku juridisko personu pieteikumos 5.4.2. punktā jūs norādāt: “lai arī nodokļu regresivitātes mazināšana un nodokļu administrēšanas atvieglošana pati par sevi var būt leģitīms mērķis šai atšķirīgo likmju esībai”. Vai jūs, lūdzu, varētu nokomentēt šo tēzi, kas ir pieteikumos, kā tas būtu izprotams Satversmes 116. panta gaismā? Nu, mēs esam teikuši, ka pieteikuma iesniedzējus nesauksim vārdos. Tāpēc es tikai nosaucu punktu un es pieļauju, ka jūs to vietu redzat.

A. Leškoviča.

Jā... 3.5.5.

A. Laviņš.

5.4.2.

A. Leškoviča.

Ā... 5.4.2...

A. Laviņš.

Četras juridiskās personas tur ir norādītas, kas ir pieteikuma iesniedzēji... Runa ir par atšķirīgajām procentu likmēm un ir šāda tēze. Man ļoti interesē, kā pieteikuma iesniedzēji ir norādījuši, ka regresivitātes mazināšana un nodokļu administrēšanas atvieglošana pati par sevi var būt leģitīms mērķis.

A. Leškoviča.

Vienu minūti... Vienkārši tie pieteikumi bija.. mazliet atšķiras... bija sākotnējie pieteikumi un pēc tam viņi mazliet pamainījās... Līdz ar to tūlītās mēs atradīsim to punktu.

Jebkurā gadījumā, komentējot jau no tā jautājuma. Regresivitāte... mēs neapstrīdam to, ka nodokļu regresivitātes mazināšana pati par sevi var būt leģitīms mērķis, jo pēc būtības tas ir vērsts arī uz kaut kādu fiskālo ienākumu gūšanu, tostarp, arī labklājības nodrošināšanai. Bet mūsu skatījumā būtu jānošķir, par kādu regresivitāti iet runa. Mūsu skatījumā, kā jau es arī minēju, absolūtos skaitļos šādas regresivitātes nav un īstenībā arī pastāv strīdīgi viedokļi par to, vai vispār šāda nodokļu regresivitāte pastāv, ņemot vērā, ka ir viedokļi, ka sociālās apdrošināšanas iemaksas kā tādas nav vērtējamas kā nodoklis, jo viņa mērķis ir pilnīgi atšķirīgs nekā nodoklim.

Pēc būtības tas 5.4.2. punkts pilnībā atspoguļo arī to, ko es jau arī minēju savā runā, ka šis... arī pie leģitīma mērķa vienmēr ir jāvērtē tas, vai atšķirīgā attieksme ir samērīga, vai izraudzītie...

A. Laviņš.

Es jūs tomēr pārtraukšu. Es skaidri redzu, ka tajā sadaļā, kur runājat par atšķirīgajām likmēm, jūs norādāt divus, ja tā varētu teikt, nu, šeit grūti saprast, vai kumulatīvus vai tomēr tās ir autonomas pazīmes... attiecībā uz katru no tām ir jāattiecinā šis leģitīmais mērķis, ko jūs sakāt redzamu esot, tātad runa ir... to es jau dzirdēju no jums. Ka nodokļu regresivitātes mazināšana pati par sevi ir leģitīms mērķis un otrs ir, ka nodokļu administrēšanas atvieglošana pati par sevi var būt leģitīms mērķis. Jautājums ir, kā jūs šo varētu komentēt Satversmes 116. panta gaismā.

A. Leškoviča.

Satversmes 116. pants nosaka noteiktos mērķus, tostarp arī Satversmes tiesa savā judikatūrā ir atzinusi, ka, piemēram, nodokļu maksāšanas pienākums, fiskālo labumu gūšana, tātad... tie visi ir... arī pamatbudžeta un budžeta aizsardzība visi ir leģitīmie mērķi. Līdz ar to mums nav pamata apšaubīt to, ka, teiksim, šīs

regresivitātes samazināšana kā tāda būtu pretēja šim Satversmes 116. pantam. Šajā apgalvojumā...

A. Laviņš.

Es divas reizes atkārtāju to jautājumu. Jūs visu laiku mēģināt atkāpties uz regresivitāti, bet es jau norādīju, ka tur ir divi aspekti. Nu, ja reiz tās atbildes nav... Nu, labi.

I. Ziemeļe.

Paldies. Tiesnesis Kusiņš. Lūdzu!

G. Kusiņš.

Jā, man ir jautājums Leškoviča kundzei. Jūs šo maksājumu gan pieteikumā, gan šodien atkārtoti nodēvējāt par sodu. Jūs apzīmējāt ar tādu vārdu. Man ir jautājums jums tāds: sakiet, lūdzu, viens no jūsu piedāvātajiem risinājumiem bija šo iemaksu griestu atcelšana. Es pareizi saprotu? Sakiet, lūdzu, kā tad izpaustos no darba devēja viedokļa šo maksājumu turpināšana, ja griesti tiktu atcelti. Vai arī tad jūs to uzskatītu par sodu?

A. Leškoviča.

Pilnīgi noteikti nē. Tāpēc, ka, kā es jau minēju, sociālās apdrošināšanas iemaksas ir vērstas uz konkrētu darba ņēmēju. Pēc būtības tā ir darba ņēmēja atliktā alga jeb algas daļa, kuru viņš saņems nākotnē. Līdz ar to ir būtiska atšķirība par to, kādas sekas iestājas, ja jāmaksā solidaritātes nodoklis un kādas sekas, ja būtu jāmaksā sociālās apdrošināšanas iemaksas. Proti...

G. Kusiņš.

Vai es pareizi saprotu jūsu atbildi, ka, ja ir maksājums, kam pretī ir izmaksas pienākums... respektīvi, šī apdrošināšanas sistēma sociālajā budžetā, tad tas nav sods, bet ja tās ir iemaksas vispārējā budžetā, tad tas ir sods.

A. Leškoviča.

Pēc būtības, jā. Tāpēc, ka sociālās apdrošināšanas iemaksas, ko veic darba devējs, tiek ņemts vērā konkrēta šī darba ņēmēja pabalstu aprēķinā, pensiju aprēķinā. Savukārt tas solidaritātes nodoklis... viņš ir kā maksājums budžetā un viņš netiek ņemts vērā darba ņēmēja...

G. Kusiņš.

Un tad visi pārējie subjekti, kas maksā kaut ko nevis sociālajā, bet... vai tad viņi arī tiek sodīti?

A. Leškoviča,

Es vēlreiz atkārtoju, ka solidaritātes nodoklis ir vienkārši maksājums, kas netiek ņemts vērā konkrētā darba ņēmēja gūtā labuma aprēķinam. Tas ir kā pabalstos un pensijās. Līdz ar to darba devējs...

G. Kusiņš.

Vai no tā iznāk secinājums, ka tas ir sods?

A. Leškoviča.

Jā, sanāk sods tāpēc, ka darba devējam, kas ir vienojies ar darba ņēmēju par konkrētu algu, piemēram, 100 000 eiro gadā, viņam tagad būtu jākompensē tas solidaritātes nodoklis, ko viņš iemaksā nevis kā sociālās apdrošināšanas iemaksu, kas kā atliktā algas daļa tiek ņemta vērā pie katra darba ņēmēja nākotnes pensijas vai pabalstiem, bet vienkārši kā maksājums budžetā. Līdz ar to, jā, mēs uzskatām, ka tas ir kā sods, jo darba devējam pēc būtības tiek uzlikts ne tikai pienākums maksāt nodokli, kas pats par sevi var arī netikt būt kā sods, bet papildus viņam ir jākompensē tā ienākumu daļa darba ņēmējam, ko viņš nesāņem tāpēc, ka šis nodoklis tiek ieturēts kā solidaritātes nodoklis. Tātad kā maksājums vienkārši budžetā.

G. Kusiņš.

Skaidra jūsu pozīcija. Otrs jautājums saistībā ar jūsu teikto par šīm atšķirīgajām likmēm. Vai es pareizi saprotu jūsu viedokli, ka, jūsuprāt, likmei būtu jābūt vienādai visiem darba ņēmējiem?

A. Leškoviča.

Mūsu skatījumā, protams, tas ir viens kā risinājums. Bet ņemot vērā principā solidaritātes nodokļa izpildījumu, tiesību normu kvalitāti, mēs tāpat uzskatām, ka šis nodoklis kā tāds nevar pastāvēt.

G. Kusiņš.

Es saprotu, ka jūs... es jums jautāju par likmju atšķirībām, bet jūs man atbildāt par kaut ko citu. Ja mēs nošķiram... es saprotu, ka jūs argumentējat arī par citu...

A. Leškoviča.

Vismaz ir jābūt vienam... izejot no vienlīdzības principa, jā, ja tiek piemērots nodoklis, tad viņiem visiem attiecībā uz personām, kas atrodas vienādos un salīdzināmos apstākļos, būtu jāpiemēro vienāda likme.

G. Kusiņš.

Sakiet, lūdzu, vai šī jūsu pieeja, ja mēs tā šo konceptu ņemam, nozīmētu, ka nevar pastāvēt nekādi nodokļu samaksas atvieglojumi citām personu grupām?

A. Leškoviča.

Nu, pirmkārt, solidaritātes nodokļa mērķis ka tāds neko tādu neparedz, ka būtu vajadzīgi kaut kādi atvieglojumi kādām personu grupām. Tas būtu viens.

Un, otrkārt, mēs šeit nerunājam par to, kā es jau minēju, par 5 procentiem darba devēju, bet mēs runājam par būtiski lielāku procentuālo skaitu darba devēju, kuri maksā būtiski mazāku nodokļu slogu nekā mūsu pārstāvētie darba devēji. Un es paskaidrošu, kāpēc. Pilnīgi skaidrs, ka viens darba devējs, kurš nodarbina darba ņēmējus, darba ņēmēju koncentrācija... tātad jaunu un darba spējīgu, kas ir apdrošināti visiem apdrošināšanas veidiem, darba ņēmēju koncentrācija pie viena darba devēja ir ļoti iespējama. Taču mēs apšaubām, ka, teiksim, pensijas vecumu sasniegušo personu, kā arī speciālo pensiju saņēmēju koncentrācija pie viena vai dažiem darba devējiem ir ļoti apšaubāma. Līdz ar to, pat, ja mēs, teiksim, ņemam par pamatu, ka viens darba devējs nodarbina vienu pensijas vecuma... vienu vai divus pensijas vecumu sasniegušas personas vai tos, kas saņem speciālās pensijas, mēs jau runājām nevis par 5 procentiem darba devēju, kuri maksā mazākas likmes, bet gan no 15 līdz 30 procentiem darba devēju, kuri maksā mazākas likmes. Mūsu skatījumā tie ir jau būtiski skaitļi.

G. Kusiņš.

Jūs pārstāvat...

A. Leškoviča.

Darba devējus.

G. Kusiņš.

Konkrētus darba devējus.

A. Leškoviča.

Jā, konkrētus darba devējus.

G. Kusiņš.

Un tieši saistībā ar šiem konkrētajiem darba devējiem man būs trešais jautājums. Jūs savā uzrunā teicāt, ka šis nodoklis ir neskaidrs. Man tad ir jautājums attiecībā tieši uz šiem jūsu pārstāvētajiem darba devējiem, jūsu klientiem. Sakiet, lūdzu, kādus mehānismus viņi ir izmantojuši? Vai viņi ir vērsušies Sociālās apdrošināšanas aģentūrā, lai noskaidrotu savas tiesības? Vai viņi ir vērsušies Valsts ieņēmumu dienestā? Vai viņi ir rosinājuši kaut kādas tiesvedības par to, ka viņiem nav skaidrs, cik viņiem ir jāmaksā? Kādi ir tie argumenti, kas apstiprina šo jūsu pieņēmumu, ka jūsu darba devējiem šis nodokļa maksājums ir neskaidrs?

A. Leškoviča.

Paldies par jautājumu. Es saprotu, ka tas pēc būtības ir tas pats jautājums, kas arī bija uzdots darba ņēmēju lietā. Es paskaidrošu sekojošo. Ja mēs to nodokli uzskatām kā sociālu iemaksu, uz kuru attiecināmas sociālās regulas, par kurām mēs runājam darba ņēmēju lietā, tad, piemēram...

G. Kusiņš.

Sakiet... jūs teicāt “mēs”. Tas ir, jūsu klienti? Kas ir vārds “mēs”? Kādu subjektu jūs apzīmējat ar vārdu “mēs”?

A. Leškoviča.

Mūsu advokātu birojā principā un politikā nelieto “es”, bet vienmēr “mēs”. Līdz ar to...

G. Kusiņš.

Bet mums jābūt skaidrs, kurus jūs... Paldies. Tad jūs tagad... tas ir jūsu pārstāvēamo viedoklis.

A. Leškoviča.

Jā, šajā gadījumā pārstāvējamie klienti. Jā.

Sociālās regulas 8.8.3. un tās piemērošanas regula, piemēram, paredz tādu iespēju, ka darba ņēmējs var būt apdrošināts citā dalībvalstī, neatkarīgi no tā, kur viņš dzīvo. Ja viņa ienākums tajā citā dalībvalstī ir būtisks. Par nebūtisku regulas ietvaros tas ir mazāk nekā 25 procenti no ienākuma. Tad, kad mēs... tā tad darba devēji un darba ņēmēji vērsās Satversmes tiesā, starp atsevišķiem pieteikumiem šis aspekts atsevišķos darba ņēmējos bija apskatīts 105. panta tvērumā un minēts, ka darba ņēmējs strādā vairākās valstīs un abās gūst ienākumus un tamlīdzīgi. Bet tajā brīdī, kad mēs vērsāmies piemērot to sociālās regulas pantu, lai pierādītu, ka šeit, Latvijā...

G. Kusiņš.

Es atvainojos... es jūs pārtraukšu... Sakiet, lūdzu, vai jūs varat minēt kādu faktu, izņemot vērtēšanu Satversmes tiesā, jo jūs tagad stāstāt par dažādiem domāšanas procesiem, bet mani interesē, vai ir fakti, kas apstiprina šo jūsu pieņēmumu, ka tas ir tik neskaidrs.

A. Leškoviča.

Vienkārši es gribētu pateikt, ka uz 2016. gada beigām... būtībā gada beigās ir tas moments, kad ir skaidrs, cik tu guvi ienākumus, cik darba ņēmējs ir guvis ienākumus, lai varētu pierādīt, ka šeit, Latvijā, ir nebūtiski ienākumi un citā valstī ir būtiski. Attiecīgi, lai piemērotu regulu. Un tad, ņemot vērā, ka vidēji Satversmes tiesa uz to brīdi skatījās lietu aptuveni sešu mēnešu periodā, toreiz, protams, nebija tā kā pamatoti vērsties vēl pēc A1 sertifikāta...

G. Kusiņš.

Es saprotu, ka jūsu atbilde ir tāda, ka jūs nekur neesat citur klientu vārdā vērsušies.

A. Leškoviča.

Šobrīd nē.

G. Kusiņš.

Paldies.

A. Leškoviča.

Es drīkstu atbildēt? Tāpēc, ka šī no darba ņēmēju pozīcijām neskaidrā likuma daba, tāpat, kā to vērtēt... viņa ietekmē arī darba devēja tiesības, proti, ja mēs jau 2017. gadā vērstos pēc A1 sertifikāta, tad darba devējam bija jāizlemj, ko darīt. Viss maksā... visas tiesvedības izmaksā. Ņemot vērā to, ka no darba ņēmēja pozīcijām šī nodokļa daba nebija skaidra un bija ļoti liela varbūtība, ka tas viss beigsies ar administratīvo tiesvedību, mēģinājumi pierādīt, kas tas par ienākuma nodokli vai sociālās iemaksas, tad attiecīgi uz to brīdi tas nebija lietderīgi darīt, vērsties ar A1 sertifikātu, bija lietderīgāk pagaidīt iznākumu, kāds ir Satversmes tiesā un tad, izejot arī no tā, kā tas viss beigsies, tālāk lemsim, ko darīt ar tiem diviem gadiem, kas ir jau maksāti šeit Latvijā kā solidaritātes nodoklis. Tā kā viss ir naudā.

G. Kusiņš.

Nu, labi. Paldies.

I. Ziemele.

Paldies. Tiesnesis Kučs. Lūdzu!

A. Kučs.

Man bija jautājums, ko Kusiņa kungs jau uzdeva par atšķirīgajām likmēm. Jūs arī savā konstitucionālajā sūdzībā rakstāt, ka šis likums ir atšķirīgs atkarībā no nodarbinātās personas vecuma un veselības stāvokļa un norādāt, ka tas izkropļo darba tirgu, jo tādā veidā mākslīgi tiek stimulēts pieprasījums pēc gados vecākiem darbiniekiem vai darbiniekiem ar invaliditāti. Vai, jūsuprāt, tas, ka valsts stimulē pat mākslīgi tieši to, lai darba devējs pieņemtu darbā darbiniekus ar invaliditāti, ir pretēji sociāli atbildīgas valsts principam un arī tiem Latvijas esošajiem starptautiskajiem līgumiem, kur Latvija ir dalībniece?

A. Leškoviča.

Mūsu skatījumā tā kā būtu jānošķir pensijas vecuma un ar veselības problēmām esošās personas, kāda ir lielākā daļa, no tām personām, kuras nopelna ļoti būtiski ienākuma līmenī... proti, ir jautājums par to, vai tiešām šīs personas ir tās, kurām ir vajadzīgs valsts atbalsts? Mūsu skatījumā, nē. Šīs personas pietiekoši nopelna, lai nodrošinātu sevi paši.

A. Kučs.

Paldies.

I. Ziemele.

Tā... tiesnešiem vairāk jautājumu nav. Lūdzu, Saeimas pārstāvjiem.

M. Brencis.

Tātad tiesa jau vairākus jautājumus... un varbūt arī daļa no jautājumiem saskanēs ar jau tiesnešu uzdotajiem jautājumiem, bet skaidrības labad tomēr uzdošu precīzākus jautājumus, proti, par kaitējumu, kas ir radies jūsu darba devējiem, kurus jūs pārstāvat. Tātad, deviņas juridiskās personas... neminēšu tātad nosaukumus... bet mēs esam iepazinušies ar to informāciju, kas ir publiski pieejama... Sakiet, lūdzu, kāds tieši konkrēti kaitējums ir radies šiem darba devējiem no solidaritātes nodokļa maksāšanas? Konkrēti, kāds.. nevis vidējais vai konceptuālais, bet konkrēti kāds kaitējums ir radies no šī te solidaritātes nodokļa maksāšanas?

A. Leškoviča.

Jūs tagad prasāt man tieši summās? To jūs gribat precizēt?

M. Brencis.

Jā, jo jūs papildus informācijās divās iesniedzāt diezgan interesantus skaitļus, aprēķinus un es pieņemu, ka arī šāda informācija par konkrētu kaitējumu no solidaritātes nodokļa maksāšanas pienākuma izraisītiem zaudējumiem, mantisko atrāvumu būtu šajā te lietā būtiska.

A. Leškoviča.

Pirmām kārtām, ja, teiksim, mēs runājam par atšķirīgām likmēm, tad nodokļu slogs ir līdz pat 18 procentiem lielāks nekā pārējiem darba devējiem. Attiecīgi tie skaitļi arī varētu būt tieši Saeimas vai likumdevēja pusē, jo tieši likumdevējam tā kā būtu jāpārzina, cik darba devēju ir solidaritātes nodokļa maksātāju un kādus ienākumus maksā. Tas, ko mēs mēģinājām parādīt ar tabulām, ir tas, ka vidējais budžetā iemaksājamais iedzīvotāju ienākuma nodoklis, kas arī tiek izmantots tieši sociālo izmaksu segšanā, ir krietni lielāks nekā vidējam darba ņēmējam, kurš budžetā iemaksā mazliet vairāk par 1300 eiro. Šie skaitļi tika ņemti vērā... ņemot vērā publiski pieejamo informāciju par kopējiem iedzīvotāju ienākuma un sociālās apdrošināšanas ienēmumiem budžetā, sadalot attiecīgi uz galviņām.

M. Brencis.

Okey. Nākošais jautājums. Tātad par personām ar atšķirīgām nodokļu likmēm. Vai jūsu šie konkrētie 9 darba devēji nodarbina personas, vai nu kas ir ārzemnieki, ko jūs pieminējāt saistībā ar sociālās apdrošināšanas regulu, vai nu arī nodarbina šīs personas ar atšķirīgām nodokļu likmēm?

A. Leškoviča.

Ar atšķirīgām nodokļu likmēm — nē, nenodarbina. Tikai tos, kas ir apdrošināti visiem sociālās apdrošināšanas veidiem. Ārzemniekus — jā, bet šeit ir jāņem vērā tas, kas viņi ir no Sociālās apdrošināšanas likuma viedokļa. Un viņi ir arī darba ņēmēji, kas ir pakļauti Latvijas sociālās apdrošināšanas sistēmai, bet atsevišķos gadījumos ir arī tādi darba ņēmēji, kuri strādā arī ārvalstīs un saņem tur ienākumus un var prasīt A1 sertifikātu, tostarp arī ar atpakaļejošu datumu, jo to ienākums ārvalstīs šobrīd ir lielāks nekā šeit, Latvijā.

M. Brencis.

Tātad, vai es pareizi saprotu, ka jūs, nodarbinot ārzemniekus, vēl neesat pieprasījuši šo A1 sertifikātu, jo neesat pārliecināti par to, ka šie konkrētie darba ņēmēji pie jūsu darba devējiem veic būtisku darbu Latvijā?

A. Leškoviča.

Nē, mēs ne jau par to neesam pārliecināti. Mēs neesam pārliecināti par to, kā šīs tiesību normas tiks piemērotas, jo, kā jūs arī dzirdējāt darba ņēmēju lietā, pēc būtības iestāžu viedoklis ir tāds, ka solidaritātes nodoklis ir vērtējams kā ienākuma nodoklis. Līdz ar to, kas ir samaksāts, tas ir samaksāts, pat ar A1 sertifikātu neko atpakaļ mums neatmaksās. Bet no Eiropas Savienības judikatūras un sociālo regulu viedokļa tas būtu uzskatāms kā sociālās iemaksas, uz kurām būtu attiecināms šis regulējums un attiecīgi situācijā, kad darba ņēmējs var pierādīt, ka šeit, Latvijā, viņa ienākumi ir nebūtiski, un A1 sertifikāts ar atpakaļejošo datumu attiecīgi var būt saņemts, tad attiecīgi, dodot viņam tiesības prasīt šeit solidaritātes nodokli, tad nonāk tāda situācijā, ka ir ļoti liels risks, ka mēs nonāksim piecu gadu administratīvā procesā tiesāšanās tikai tāpēc, ka tiesiskais regulējums nav pietiekami skaidrs, kā šo nodokli vērtēt. Un problēma ir tajā, ka šis nodoklis ir tik cieši piesaistīts sociālās apdrošināšanas sistēmai.

M. Brencis.

Pēdējais jautājums. Attiecībā uz alternatīvām. Tātad jūsu iezīmējāt, ka vēlāmā alternatīva būtu, ka līdz sociālās apdrošināšanas iemaksu griestiem saglabājas šīs te sociālo iemaksu apdrošināšanas likmes, kas ir noteiktas likumā “Par sociālo apdrošināšanu” un attiecīgi katru gadu arī tiek noteiktas ar MK noteikumiem. Un tad jūsu iezīmētā alternatīva būtu, ka, sasniedzot šo maksimālos soc. iemaksu griestus, tad būtu jābūt vienādām likmēm. Vienādam darbaspēka nodokļa likmēm. Tā būtu tā vēlāmā alternatīva, kā es saklausīju jūsu runā. Tātad līdz sliekšnim — šī atšķirīgā nodokļu likme un politika, kas pašreiz pastāv, un pēc sliekšņa — tātad šī te kopējā vienotā likme visiem darba ņēmējiem, neatkarīgi no sociālā stāvokļa.

A. Leškoviča.

Man kā darba devēju pārstāvei... ja es, teiksim, runāju no darba devēju puses, man ir vienalga, kādu likmi... man tāpat ir jāaprēķina šis nodoklis. Mani vairāk uztrauc tas, ka pēc būtības man ir jāsamaksā budžetā vairāk, līdz pat 18 procentiem nekā visi pārējie. Un varbūt jums tas šķiet nebūtiski. No darba devēju puses tās ir ļoti būtiskas summas, kuras var tikt izmantotas saimnieciskā darbībā, ražojot preces un sniedzot pakalpojumus.

M. Brencis.

Paldies.

I. Tralmaka.

Man būs tikai viens jautājums. Sakiet, lūdzu, vai progresīvā nodokļu sistēma, kur šobrīd ir aizvien vairāk pārlicības, ka tas ir valsts pienākums, kas izriet no Starptautiskā pakta par ekonomiskajām, sociālajām un kultūras tiesībām... tā tad, vai progresīvā nodokļa sistēma ir uzskatāma par sodošu, jūsuprāt?

A. Leškoviča.

Mēs tā kā esam atbildējuši attiecībā uz solidaritātes nodokli kā tāds... kā viņš tiek ieviests. Ja mēs uzskatām, ka ir situācija, ka man vēl ir jākompensē darba ņēmējam arī viņa solidaritātes nodokļa daļa un jāveic maksājums, kas netiek ņemts vērā, kā šī darba ņēmēja alga... mēs tāpat uzskatām, ka tā ir sodoša. Kas nozīmē par progresīvo sistēmu kā tādu, tad es jau arī minēju, ka šobrīd vispār pastāv dažādi viedokļi, vai sociālās apdrošināšanas iemaksas kā tādas būtu jāvērtē šajā skatā, jo to mērķis ir pilnīgi atšķirīgs no pārējiem nodokļiem. Un pastāv viedokļi, ka principā nekāda nodokļu regresivitāte nepastāv.

I. Tralmaka.

Mans jautājums vairāk bija teorētisks par to, ka princips, kurā tie cilvēki, kas maksā... kura maksātspēja ir lielāka, maksā lielākus nodokļus un tie, kuriem mazāka, maksā mazākus nodokļus. Vai šāda sistēma kopumā, neskatoties ārpus šīs lietas konteksta, vai šāda situācija kopumā ir uzskatāma par sodošu un netaisnīgu?

A. Leškoviča.

Kopumā, abstrahējoties no šīs lietas, nē, viņa netiek uzskatīta par sodošu... bet šis princips netiek pārkāpts arī solidaritātes nodokļa... vai, teiksim, drīzāk to darbaspēka nodokļu gadījumā, jo absolūtos skaitļos šis princips te ir saglabāts. Tie, kas saņem vairāk, nodokļos maksā vairāk. Līdz ar to tostarp arī darba devēju dalība sociālo izmaksu segšanā arī ir lielāka.

I. Tralmaka.

Paldies.

I. Ziemele.

Paldies. Tiesnesim Laviņam precizējošs jautājums.

A. Laviņš.

Jā, es tomēr gribētu atgriezties pie Saeimas pārstāvja Brenča kunga uzdoto pirmo jautājumu. Es īsti nesapratu tā jautājuma būtību un es nesapratu arī atbildi. Nu,

ņemot vērā, ka mums tomēr šī lieta ir jāizlemj, es vismaz, ja tā drīkst teikt, atvainojos, ka šobrīd to procesu atgriežu mazliet atpakaļ un es vēlētos atgriezties pie šī jautājuma. Likās pietiekami konkrēts jautājums. Nomotivējiet, ko jūs gribējāt ar šo jautājumu?

M. Brencis.

Pamattiesību aizskārums rada konkrētas sekas. Līdz ar to, ja ir runa par konkrētām pamattiesību pārkāpuma sekām, tad tās izpaužas finansiāli, proti, ir vai nu jāatlaiž darbinieki vai nu samazinās apgrozījums vai nu samazinās peļņa, pieaug zaudējumi šiem te darba devējiem. Un tādā gadījumā ir jābūt kaut kādiem konkrētiem pierādījumiem, nevis vispārīgiem vidējiem konceptuāliem aprēķiniem, bet ir jābūt konkrētiem skaitļiem gada pārskatā vai citā finanšu informācijā, vai lietā, kas pierāda šo te konkrēto 9 darba devēju tiesību aizskārumu.

A. Laviņš.

Un jūsu jautājums bija?

M. Brencis.

Vai šādi fakti ir pieteicēju iesniedzēju rīcībā? Man viņu nav.

A. Laviņš.

Kādus zaudējumus šā nodokļa ieviešana vai šādu pienākumu esība ir radījusi šīm 9 komercsabiedrībām? Konkrēts jautājums.

M. Brencis.

Jā. Jo mēs pēc publiski pieejamās informācijas iepazīnāties ar gada pārskatiem... nesaukšu tos nosaukumus... tas acīmredzot šeit nav pieļaujams, bet, iepazīstoties ar šo informāciju, mēs redzam, ka ir gan peļņa, gan apgrozījums. Mēs, iepazīstoties ar vadības ziņojumiem pie gada pārskatiem, neredzam nevienu teikumu par šo solidaritātes nodokļa postošo dabu, neredzam arī to, ka tas būtu atstājis kādus citus...

I. Ziemele.

Pagaidiet, to jūs savā... es pieņemu, ka jūs to savā runā pateiksiet... kur konkrēti un kāds ir zaudējums...

K. Strazds.

Ņemot vērā, ka lietā finanšu informācijai ir piešķirts komercnoslēpums, uz šo jautājumu precīzi atbildēt nevaram.

I. Ziemele.

Bet jūs atbildējāt, ka ir par 18 procentiem lielāks nodokļu slogs. Tad tā ir jūsu atbilde.

K. Strazds.

Jā. To, ko mēs veicām aprēķinus attiecībā uz šo 18 procentu atšķirību starp vispārējām solidaritātes nodokļa likmēm un samazinātam solidaritātes nodokļa likmēm, kopumā mūsu pārstāvētajām juridiskajām personām tie zaudējumi ir tieši ar šīm te likmju atšķirībām. Jo... kāpēc mēs viņus saucam par zaudējumiem...? Nu, faktiski naudas līdzekļus uzņēmums varēja izmantot kā peļņu, bet šajā gadījumā dēļ šīm te likmju atšķirībām viņi ir samaksājuši kā nodokļus...

I. Ziemele.

Dēļ nodokļa vai dēļ likmju atšķirībām?

K. Strazds.

Dēļ likmju atšķirībām. Starp dažādām likmju atšķirībām. Šie te zaudējumi varētu būt aptuveni 220 tūkstoši eiro.

I. Ziemele.

Deviņiem jūsu pārstāvētajiem?...

K. Strazds.

Jā.

I. Ziemele.

Labi. Paldies.

Tā... Šajā brīdī tad mēs aicinātu Saeimas pārstāvjus paust savu viedokli par faktiem un juridisko pamatojumu. Es tikai vēlreiz atgādināšu, ka ne vairāk kā 30 minūtes, kā likumā noteikts.

I. Tralmaka.

Paldies, es centīšos pat neizmantojot visas trīsdesmit minūtes.

Godātā tiesa! Šī jau ir otrā lieta, ko mēs viena mēneša laikā skatāmies, vērtējam šajā Solidaritātes nodokļa kontekstā. Un šoreiz Solidaritātes nodokļa likuma atbilstību Satversmei ir apstrīdējuši darba devēji.

Lai gan šajā abas lietās ir apstrīdēts viens un tas pats pienākums, un tas ir pienākums maksāt solidaritātes nodokli, niansēs tomēr abas lietas atšķiras un arī argumenti tajās ir nedaudz atšķirīgi.

Pieteikuma iesniedzējas ir apstrīdējušas normas, kuras nosaka pienākuma maksāt solidaritātes nodokli, divos aspektos. Viņas uzskata, ka, pirmkārt, ar apstrīdētajām normām ir pārkāptas atšķirīgas attieksmes aizliegums tāpēc, ka viņām vispār ir jāmaksā solidaritātes nodoklis. Un otrs aspekts ir tādēļ, ka solidaritātes nodokļa maksātājiem ir noteiktas atšķirīgas nodokļa likmes.

Saeima uzskata, ka solidaritātes nodoklis ir ne tikai atbilstošs Satversmei un uzliek darba devējam samērīgu pienākumu uzņemties vienlīdzīgu nodokļu slogu, bet tas ir arī taisnīgs.

Šajā tiesas sēdē mēs dzirdēsim, ka darba devēji Solidaritātes nodokļa likumā ir iekļauti it kā nejauši. Šāds viedoklis ir arī atspoguļots pieteikuma iesniedzēju konstitucionālajā sūdzībā. Šis likuma mērķis it kā neattiecas uz darba devējiem. Tāpat Solidaritātes nodokļa likums neesot paredzēts tam, lai mazinātu darba devēju nodokļu regresivitāti, bet gan darba ņēmēju nodokļu sloga regresivitāti.

Godātā tiesa! Tā pilnīgi noteikti nav nejaušība, ka darba devēji arī ir solidaritātes nodokļa maksātāji. Jā, Solidaritātes nodokļa likuma 2. pantā, likuma mērķī, teksts atsaucas uz darba ņēmējiem. Tomēr darbaspēka nodokļa slogs, kas līdz solidaritātes nodokļa ieviešanai bija regresīvs, attiecas gan uz darba devējiem, gan uz darba ņēmējiem. Arī likuma anotācijā ir skaidrots likuma mērķis un tas, kas būtu jāsaprot ar darba ņēmējiem Solidaritātes nodokļa likuma kontekstā. Likumdevēja mērķis — mazināt regresivitāti augsti atalgotā darbaspēka sektorā. Tātad darbaspēka nodokļa regresivitāte, kas attiecas uz vislabāk apmaksāto darbinieku algām. Tas attiecas arī uz darba devējiem, kuru darbaspēka nodokļa slogs līdz solidaritātes nodokļa ieviešanai bija regresīvs.

Godātā tiesa! Nodokļu sistēmas taisnīgums un progresivitāte neattiecas un nevar attiekties tikai uz fiziskām personām. Taisnīgums un solidaritāte ir konstitucionālas nozīmes principi un tie attiecas uz visiem nodokļu maksātājiem. Juridiskas personas nedzīvo citā tiesiskajā realitātē un arī juridiskajām personām... arī uz tām attiecas pienākums solidāri un taisnīgā apmērā piedalīties publisko izdevumu segšanā.

Nodokļu sistēmas kontekstā taisnīguma principu parasti definē šādi: katram nodokļu maksātājam ir pienākums maksāt nodokļus, atbilstoši to finansiālajām iespējām. Tas ir ļoti vienkāršs princips. Tie, kas var atļauties maksāt vairāk, maksā proporcionāli lielākus nodokļus. Savukārt tie, kas var atļauties maksāt mazāk, maksā proporcionāli mazākus nodokļus. Tādēļ tas apstāklis vien, ka pieteikuma iesniedzēji piedalās ar lielāku summu — iemaksā valsts budžetā, tā nav dāvana, tas ir katra pilsoņa pienākums, atbilstoši šim principam.

Šis princips ir ierakstīts vairāku valstu konstitūcijās. Piemēram, Spānijas konstitūcijas 31. pantā, Itālijas konstitūcijas 53. pantā, Ungārijas konstitūcijas 30. pantā un es kā piemēru minēšu arī Šveices konstitūcijas 127. pantu. Šajā aspektā

būtiski ir arī tas, ka pieteikuma iesniedzēji savā konstitucionālajā sūdzībā apšaubīja Solidaritātes nodokļa likuma atbilstību 105. pantam. Un šis bija tas galvenais arguments — likuma mērķis neattiecas uz darba devējiem, līdz ar to darba devēju noteiktajam ierobežojumam nav leģitīma mērķa.

Satversmes tiesas kolēģija uzskatīja, ka šajā aspektā pieteikumam acīmredzami trūkst pamatojuma, lai to apmierinātu. Tātad tas vien, ka pieteikuma iesniedzējs kā darba devējs nav norādījis likuma mērķi, nenozīmē, ka likumdevējs nodokļu maksāšanas pienākumu darba devējam noteicis nejauši un bezmērķīgi. To apliecina arī Solidaritātes nodokļa likuma pieņemšanas process.

Solidaritātes nodokļa pieņemšanas procesā Saeimā piedalījās un vairākkārtīgi tika uzklausīti tieši darba devēju pārstāvji. Sākotnēji Solidaritātes nodokļa likumprojekts apspriests arī Nacionālās trīspusējās sadarbības padomē, Nacionālās trīspusējās sadarbības padomes Budžeta un nodokļu politikas apakšpadomē, arī Tautsaimniecības padomē. Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijā tas tika apspriests piecās sēdēs un 3. novembra komisijas sēde, 2015. gada 3. novembra komisijas sēde, tika veltīta tam, lai uzklausītu sociālos partnerus — Darba devēju konfederāciju un Tirdzniecības un rūpniecības kameru.

Godātā tiesa! Šajās sēdēs likumdevējam netika jautāts par to, vai gadījumā darba devēji Solidaritātes nodokļa likumā nav iekļauti nejauši. Šajās sēdēs tika runāts par solidaritātes nodokļa mērķi, par nepieciešamību finansēt aizvien pieaugošus sociālās aizsardzības pasākumus, nodokļu fiskālajiem mērķiem un to, ar kādiem dažādu personu iesaistīto personu piedāvātajiem alternatīvajiem līdzekļiem šos mērķus varētu sasniegt. Tomēr pēc plašām diskusijām likumdevējs izšķīrās pieņemt Solidaritātes nodokļa likumu tādā redakcijā, kādā tā šodien tiek vērtēta Satversmes tiesā.

Darbspēka nodokļa regresivitātes mazināšana bija apzināts likumdevēja lēmums un likuma 5. pants ir skaidrs — arī darba devējiem solidāri un taisnīgi apmērā ir jāpiedalās sociālās aizsardzības un nevienlīdzības mazināšanas pasākumu finansēšanā.

Saeimai tādēļ arī nav saprotams pieteikuma iesniedzēju apjukums par to, kāda ir solidaritātes nodokļa būtība. Ne likuma izstrādes gaitā Ministru kabinetā, ne Saeimā darba devēju pārstāvji šādu apjukumu netika pauduši. Gluži otrādi, darba devējus pārstāvošām organizācijām bija skaidrs, ka solidaritātes nodokļa maksājumi viņu darbiniekiem nedos tiesības uz sociālās apdrošināšanas pakalpojumiem. Tieši uz šo aspektu bija balstīta daļa no kritikas, kas izskanēja šajās sēdēs. Saeima uzskata, ka tieši tādēļ pieteikuma iesniedzējs šodien piedāvā atcelt sociālo iemaksu griestus.

Tātad pieņemtais solidaritātes nodokļa likums un tā būtība darba devējam bija saprotama. To zināmā mērā apliecina arī tas, ka neviens no darba devējiem vai viņu

pārstāvošajām organizācijām nav vērsušies pie Valsts prezidenta un lūguši šo likumu nodot otrreizējai caurlūkošanai.

Tālāk es pievērsīšos divām sūdzībām, kuras Satversmes tiesai jāizvērtē šajā lietā. Abas attiecas uz atšķirīgo attieksmi.

Vispirms pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka tās ir nostādītas nevienlīdzīgā situācijā ar citiem darba devējiem, kuri solidaritātes nodokli nemaksā. Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka solidaritātes nodoklis ierobežo pieteikuma iesniedzēju kā darba devēju iespējas piesaistīt augstākā līmeņa darbiniekus un mazina viņu konkurētspēju darba tirgū.

Vispirms es atkārtosu vispār zināmu patiesību attiecībā uz nodokļu maksātāju grupu izvēli. Šī izvēle ir likumdevēja rīcības brīvības jautājums un izšķiršanās par to, kādas grupas maksā kādu nodokli un pēc kādas likmes. Šis lēmums tiek balstīts ne tik daudz uz juridiskiem apsvērumiem, kā uz politiskiem apsvērumiem. Un tādēļ šis te lēmums ir likumdevēja ekskluzīvās rīcības brīvības ietvaros. To ir atzinusi arī Satversmes tiesa. Tas vien, ka vienai personu grupai ir jāmaksā noteikts nodoklis, bet otrai personu grupai šāds nodoklis nav jāmaksā, nenozīmē to, ka likums paredz atšķirīgu attieksmi Satversmes 91. panta izpratnē.

Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka vienādos un salīdzināmos apstākļos atrodas visi darba devēji. Tomēr Saeima ar savā atbildes rakstā ietverto tabulu, kurā ir atspoguļots darbaspēka nodokļu slogs, ir uzskatāmi parādījusi, ka tas ir regresīvs. Darba devējiem, kuru darbinieku obligātās iemaksas gada laikā sasniedz maksimālo apmēru, darbaspēka nodokļu slogs pakāpeniski samazinās. Jo lielākas ir šo darba devēju izmaksātās algas, jo mazāks ir šo darba devēju darbaspēka nodokļu slogs. Turklāt tabulā nav atspoguļota pat tā situācija, ka darbinieks ir nodarbināts pie vairākiem darba devējiem un saņem... vai arī, piemēram, saņem citus ienākumus — maksājumus no valsts budžeta sakarā ar darba nespēju vai cita veida ienākumus. Arī šie ienākumi tiek ņemti vērā, nosakot to, kad ir sasniegts obligāto iemaksu maksimālais apmērs. Šādu situāciju likumdevējs neuzskatīja par taisnīgu un solidaritātes nodokļa maksāšanai izvēlējās to darba devēju grupu, kuri baudīja līdz tam pastāvošās nevienlīdzības dotās priekšrocības.

Šajā sakarā pieteikuma iesniedzēji min arī to, ka viņiem uzliktais pienākums maksāt solidaritātes nodokli samazina viņu konkurētspēju un iespējas piesaistīt augstākā līmeņa darbiniekus. Obligāto iemaksu maksājumi esot stimulēti tam, lai darba ņēmējs izvēlētos strādāt pie konkrēta darba devēja.

Godātā tiesa! Valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu regulējumā nekas nav mainījies. Visiem darba devējiem obligātās iemaksas par konkrēto darbinieku ir jāmaksā pēc vienas likmes un nepieciešamības gadījumā darba ņēmēji var paļauties uz sociālās apdrošināšanas izmaksām proporcionāli par tiem veiktajām iemaksām. Sociālo apdrošināšanu iemaksu griesti ir noteikti, lai nodrošinātu sociālā

budžeta ilgtspēju un tie attiecas uz visu darba devēju veiktajām iemaksām. Ielūkojoties ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas datus par obligātajām iemaksām, šādi griesti ir noteikti vismaz 13 no OECD valstīm. Tātad darba devēji, kas maksā lielākas algas, arī veiks lielākas iemaksas un līdz ar to būs darba ņēmējiem pievilcīgāki nekā tie, kas maksā mazākas algas. Ne konstitucionālajā sūdzībā, ne arī papildus lūgumos pievienotajos dokumentos pieteikuma iesniedzēji nav iesnieguši nevienus datus par to, kas pierādītu viņu grūtības piesaistīt augsti atalgotus darbiniekus vai arī viņu kā darba devēju konkurētspējas mazināšanos. Tajā pašā laikā pieteikuma iesniedzēji piedāvā alternatīvu līdzekli — atcelt obligāto iemaksu maksimālo apmēru. Šim pieteikuma iesniedzēju ieskatā alternatīvajam līdzeklī būtu tāda pati finansiālā ietekme kā solidaritātes nodoklim.

No tā Saeima izdara vienu secinājumu. Problēma nav solidaritātes nodokļa finansiālajā ietekmē vai tajā, ka uzņēmēji nevarētu atļauties to maksāt. Problēma ir tajā, ka nodoklis tiek izlietots patiešām solidāri. Tas nes labumu tikai un vienīgi sabiedrībai un tas nesola nekādus labumus nevienam no solidaritātes nodokļa maksātājiem. To pierāda arī apstākļi, ka sešām no astoņām pieteikuma iesniedzējām, es šeit neminēšu nosaukumus, bet tikai ļoti vispārīgus skaitļus... Sešām no astoņām pieteikuma iesniedzējām, kuru gada pārskati ir publiski pieejami, apgrozījums pagājušajā gadā ir bijis robežās no 1 miliona līdz 10 miljoniem. Tāpatās arī nevienā no ziņojumiem, gada pārskata vadības ziņojumiem, solidaritātes nodoklis nav minēts ne kā uzņēmuma darbības riska faktors, ne arī iespējamo zaudējumu cēlonis.

Tātad attiecībā uz pirmo aspektu Saeima secina, ka solidaritātes nodoklis tikai novērš līdz tā ieviešanai pastāvējušo nevienlīdzību. Līdz ar to pieteikuma iesniedzēju Satversmes 91. pantā ietvertās tiesības šajā aspektā nav ierobežotas.

Otrs aspekts, kurā pieteikuma iesniedzējs saskata nevienlīdzīgu attieksmi, attiecas uz solidaritātes nodokļa likmēm. Proti, solidaritātes nodokļa likme darba devējam, kurš nodarbina darbinieku, kas ir apdrošināts visiem sociālās apdrošināšanas veidiem, var būt par 3,69 procentu punktiem lielāka nekā darba devējam, kura darbinieks ir pensijas vecumā. Šī likme ir arī par 2,08 procentu punktiem lielāka nekā darba devējam, kurš nodarbina izdienas pensijas saņēmēju vai invalīdu, kuš saņem valsts speciālo pensiju.

Saeima neapšaubā, ka šīs likmes ir atšķirīgas. Tātad Solidaritātes nodokļa likums paredz atšķirīgu attieksmi starp darba devējiem, kuri nodarbina manis minēto kategoriju darbiniekus. Tomēr šim minimālajam ierobežojumam attiecībā uz nodokļu likmi ir leģitīms mērķis — un tas ir sabiedrības labklājības aizsardzība. Un tā pamatā ir arī racionāli apsvērumi. Pieņemot Solidaritātes nodokļa likumu un vērtējot tā likmes un alternatīvas, un tā administrēšanas veidus, likumdevējs ņēma vērā to, ka šo likmju atšķirība ir minimāla. Arī personu skaits, uz kurām šīs atšķirīgās likmes ir attiecināmas, ir mazs. 2016. gadā no solidaritātes nodokļa maksātājiem 215 bija

pensijas vecumu sasniegušas personas, bet tikai 36 bija tādas, kas saņēma izdienas pensiju vai personas ar invaliditāti, kas saņem speciālo valsts pensiju. 2017. gada pirmajos sešos mēnešos šis skaits bija attiecīgi 40 un 4 izdienas pensijas vai personas ar invaliditāti, kas saņem speciālo pensiju.

Nosakot vienādas nodokļa likmes, solidaritātes nodoklim būtu jāparedz cita administrēšanas kārtība. Šobrīd solidaritātes nodoklis tiek administrēts tāpat kā obligātās iemaksas un, ja var tā izteikties, visu darbu veic Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra. Tā konstatē brīdi, kad ir sasniegti obligāto iemaksu griesti, uzskaita solidaritātes nodokli un pārskaita attiecīgo summu valsts pamatbudžeta ieņēmumu kontā. Ne darba ņēmējam, ne darba devējam nodokļu administrēšanā nav papildus pienākumu.

Ieviešot atšķirīgu nodokļa iekasēšanas kārtību ar no sociālajām iemaksām atšķirīgām nodokļa likmēm, noteikti būtu nopietns izaicinājums. Papildus obligāto iemaksu deklarācijai būtu arī solidaritātes nodokļa deklarācija. Tātad divas deklarācijas. Tas prasītu finanšu resursus nodokļu deklarācijas izstrādei, attiecīgas programmatūras izveidei un deklarāciju apstrādei.

Bet tomēr es gribētu vērst uzmanību uz to, ka finanšu resursi nav vienīgais apsvērums, kāpēc likumdevējs izvēlas vienu vai otru nodokļu administrēšanas sistēmu. Tā būtu sarežģīta arī no cilvēkresursu viedokļa. Darba ņēmējam un darba devējam katrā taksācijas periodā, kurš šobrīd ir viens mēnesis, sava nodokļu daļa būtu jādeklarē atsevišķi. Turklāt, no Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras būtu jāpieprasa informācija par to, kad par attiecīgo darba ņēmēju veiktās sociālās apdrošināšanas iemaksas ir sasniegušas to maksimālo apmēru. Protams, taksācijas periodu varētu noteikt garāku, tomēr šādā gadījumā nodokļu maksātājam būtu jārēķinās ar retākiem, bet daudz lielāka apmēra maksājumiem vienlaicīgi. Turklāt arī nodokļu ieņēmumi valsts budžetā tiktu ieskaitīti neregulārāk un būtu grūtāk plānojami.

Likumdevēja ieskatā tas nosacītais labums, ko no šādas minimālas likmes atšķirības vienādošanas iegūtu pieteikuma iesniedzēji, un es saku “nosacīts labums”, jo pieteikuma iesniedzēju pienākumos un nodokļa likmēs visticamāk nekas nemainītos. Tā tiktu palielināta nelielai citai nodokļu maksātāju daļai. Tātad tas labums, ko iegūtu pieteikuma iesniedzēji, kas maksā solidaritātes nodokļa likmi 23,59 procentu apmērā, likumdevēja ieskatā neattaisno to papildus slogu, kas tiktu uzlikts gan valsts iestādēm, gan solidaritātes nodokļa maksātājiem, izveidojot manis aprakstīto nodokļu administrēšanas sistēmu.

Nenoliedzami, šajā aspektā ir jāņem vērā arī tas, ka atbalsts pensionāriem un citām likumdevēja ieskatā aizsargājāmām grupām, tajā skaitā pensionāru un personu, kas saņem izdienas pensiju vai invalīdu nodarbinātības sekmēšana, ir viena no valsts prioritātēm. Pensijas vecuma strādājošie neatkarīgi no tā, vai viņi ir vai nav

solidaritātes nodokļa maksātāji, valstī tiek atbalstīti un tie tiek atbalstīti daudz un dažādos veidos. Arī tādēļ likumdevējs nav uzskatījis par nepieciešamu palielināt solidaritātes nodokļa likmi tieši šai personu grupai.

Tātad Saeimas ieskatā arī šajā aspektā apstrīdētās normas atbilst Satversmes 91. pantam.

Tādēļ Saeima atkārtos to lūgumu, ko savā atbildes rakstā jau ir izteikusi un lūdz Satversmes tiesu atzīt Solidaritātes nodokļa likuma 3., 5. un 6. pantu par atbilstošiem Satversmes 91. panta pirmajam teikumam.

Paldies.

I. Ziemele.

Paldies jums. Lūdzu, tiesneši... Tiesnesis Laviņš. Lūdzu!

A. Laviņš.

Tā. Arī vairāki jautājumi.

Tātad no tā, ko nupat dzirdēju. Ar šādu atšķirīgu likmju noteikšanu valsts vēlas atbalstīt pensionārus... tātad cilvēkus, kas sasnieguši vecuma pensijas vecumu, invaliditātes pensijas saņēmēji... Un tas jautājums ir: no solidaritātes nodokļa maksāšanas viedokļa, ja runa ir par atalgojumu virs obligāto iemaksu maksimālā objekta, runa ir tikai par ienākumu lielumu... Kādā aspektā Saeima redz, ka būtu nepieciešams atbalstīt šīs sociālās grupas? Ar ko... citiem vārdiem formulējot šo jautājumu... Ar ko būtu jāpamato šāda attieksme, ja mēs redzētu, ka 100 tūkstošus gadā saņemtu persona pie darba devēja, kura ir sasniegusi vecuma pensiju un darbaspējas vecumā esošs darbinieks? Kāpēc šeit būtu jābūt atšķirīgai attieksmei?

M. Brencis.

Sākumā neliels ievads. Tātad šajā gadījumā solidaritātes nodoklim ir šie te divi mērķi — gan regulatīvais, gan fiskālais. Skaidrs, ka fiskālais šajā gadījumā, es pieņemu, ka netiek apstrīdēts un nodokļu ieņēmumi pildās. Ja mēs runājam par regulatīvo nodokļu dabu, tad nodokļa objekts ir konkrētas fiziskas personas ieņēmumi. Un tas, kā mēs redzam šo atšķirīgo likmju piemērošanu, mēs redzam, ka šie ir atšķirīgi, pēc sociālā statusa atšķirīgi darba ņēmēji, kas strādā pie darba devēja un saņem šos ieņēmumus. Mēs redzam šo konkrēto personu grupu sociālo statusu, izejot no darbaspējām. Tā ir tā atšķirība šīm te nodokļa likmēm. Tas ir mūsu skaidrojums. Proti, ne tikai ieņēmumi, darbaspēka ieņēmumi, bet šī konkrētā darba ņēmēja darbaspējas... viņa sociālais statuss un viņa kritēriji iepretim soc. apdrošināšanas sistēmai.

A. Laviņš.

Sapratu jautājumu. Bet tad turpināsim par šo pašu. Šīs likmes šīm sociālajām grupām minētajām divām 2016. gadā bija vienas, 2017. gadā tās ir citas. Ir mainījušās uz augšu. Turpat par vienu procenta punktu vienai grupai un otrai virs apmēram 0,5 procentu punkti. No šāda aspekta, kā jūs nupat paskaidrojāt, kas šajā gadā ir noticis tāds, ka varētu piemērot citas procentu likmes šīm grupām?

M. Brencis.

Es precīzi nepateikšu... respektīvi, jautājums bija par 2016. un 2017. gadu.

A. Laviņš.

2016. gadā ir vienas likmes šīm divām grupām, 2017. gadā ir citas.

M. Brencis.

Es domāju... tas ir mans pieņēmums... es varbūt neprecīzi atbildēju. Bet es pieņemu, ka tas ir saistīts ar kopējam likmju izmaiņām attiecībā uz visiem soc. apdrošinātajiem. Es pieņemu, ka tas ir stāsts par visiem sociāli apdrošinātajiem darba ņēmējiem, ne tikai par šiem jūsu minētajiem konkrētajiem sociālajiem...

A. Laviņš.

Bet tad jau tur nav saiknes ar jūsu pieminēto darbaspēju.

M. Brencis.

Ir saikne, jo šīs konkrētās divas personu grupas — darba ņēmējs pensionārs un darba ņēmējs izdienas pensijas vai valsts speciālās pensijas saņēmējs — viņi nav apdrošināti visiem soc. apdrošināšanas veidiem. Un šīs soc. apdrošināšanas veida atšķirības izpaužas arī likmēs. Un tas, ka likumdevējs atšķirīgi nosaka katru gadu atšķirīgas nodokļu likmes kādām konkrētām sociālajām grupām, izejot no šīs personas sociālās apdrošināšanas veida, ir loģiski. Drīzāk jautājums ir, vai šīs likmes ir tik atšķirīgas un šo likmju atšķirības ir tādas, kas nav loģiski pamatotas. Tas, ko es stāstu, ka, mūsaprāt, ir, jo šo konkrēto divu grupu darbaspējas tiešā veidā ir redzams no soc. apdrošināšanas sistēmas, proti, ka šīs likmju atšķirības ir atkarīgas no personas sociālās apdrošināšanas statusa. Tā ir tā loģika.

I. Tralmaka.

Es papildināšu nedaudz atbildi.

Tur ir vairāki apsvērumi pie šīm te atšķirīgajām likmēm. Protams, ka pirmā un galvenā, kā tas jau ir vairākkārt pausts gan šajā tiesas sēdē, gan arī iepriekšējā lietā, ir tā, ka tādas likmes ir arī iemaksā, tātad tas administrēšanas veids ir daudz vienkāršāks.

Bet otrs jautājums, kāpēc likumdevējs varbūt nosliecās par labu tam, ka šīs likmes nav maināmas, ir tāpēc, ka tas iekļaujas kopējā valsts prioritāšu sistēmā ar to, ka tas, ka šīs te grupas tiek dažādos veidos... ir arī dažādi... neapliekamais minimums... ir dažādi veidi, kādā arī finansiālo un nodokļu jomā šīs te grupas tiek izceltas ārpus parastās darbinieku grupas un tas nav... Likumdevējs neuzskata ne vienā, ne otrā, ne trešajā situācijā, ka tiek piemēroti kaut kādi atvieglojumi vai atšķirīgas likmes, ka tas būtu jāvērtē pēc tā, cik konkrētais pensionārs vai konkrētā persona ar invaliditāti saņem algā. Tas netiek mainīts. Tāpatās, mēs, protams, varētu runāt par cita veida atbalsta liegšanu, par sociālo palīdzību, kas, iespējams, šīm personām nepienāktos. Bet tomēr valsts vēl joprojām saglabā arī sociālo palīdzību, es nerunāju par sociālo apdrošināšanu, uz ko būtu atbilstoši iemaksām tiesības... bet es runāju par sociālo palīdzību, kas tiek izmaksāta neatkarīgi no tā, cik pensionārs vai persona ar invaliditāti saņem savā darba algā.

M. Brencis.

Jā, un, papildinot arī manu kolēģi, pēc līdzīga principa mēs arī varam raudzīties uz nekustamā īpašuma nodokli. Arī nekustamā īpašuma nodokļa nomaksa netiek ņemti vērā personas ieņēmumi, bet personas sociālais statuss, piemēram, ir daudzas pilsētas, kas atbrīvo nekustamā īpašuma nodokļa maksātājus atkarībā no šīm pašām sociālajām pazīmēm — pensionārs, represētais, attiecībā no mantojuma statusa. Ir dažāda pieeja attiecībā uz dažādām sociālajām grupām. Ne tikai ieņēmumi ir vienīgais kritērijs.

A. Laviņš.

Labi. Tāda bija jūsu atbilde.

Tā... Man ir vēl daži jautājumi. Tas, ko mēs dzirdējām no pieteikuma iesniedzēju pārstāves, ka likumdevējs Budžeta komisijas sēdēs ir apspriedis, kādas varētu būt alternatīvas šim nodoklim kā tādām. Savukārt, ja es pareizi sadzirdēju, nebija nekādas apspriedes, vai tas nav pārāk kategoriski, nu... katrā ziņā neesot bijušas apspriedes attiecībā uz šīm atšķirīgajām likmēm. Ar to es sadzirdēju, ka likumdevējs nemaz neesot pamanījis šādu atšķirīgu attieksmi. Tad jautājums ir: vai Saeima, pirms pieņemt šo likumprojektu, ir redzējusi šādu aspektu? Ir vērtējusi? Un kad tas ir noticis?

M. Brencis.

Saeima noteikti ir vērtējusi, jo anotācijā ir atspoguļotas gan izmaksas, gan arī norādīta informācija par iespējamiem solidaritātes nodokļa maksātājiem. Skaidrs, ka, iekļaujot 5. pantā nodokļu maksātāju statusus, Saeima redz un likumdevējs redz nodokļu maksāšanas subjektus, nodokļu maksāšanas subjekti ir dažādi, jo tie ir saistīti

arī tajā skaitā ar soc. apdrošināšanas statusu. Līdz ar to skaidrs, ka sociālās apdrošināšanas statuss paredz arī atšķirīgas likmes. Ja mēs šajā gadījumā runājam par izmaksām, tad izmaksas ir redzamas anotācijās 3. nodaļā gan pie sadaļas “Detalizēts izdevumu aprēķins”, gan arī “Cita informācija”, kur ir arī šie te nepieciešamie izdevumi Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras un VID sistēmu pilnveidei. Vēlreiz tikai atkārtošu, ka no sistēmas efektivitātes viedokļa. Šī gan Ministru kabineta ieskatā, gan Finanšu ministrijas, gan arī Saeimas ieskatā bija efektīvākā sistēma, kā bez liekiem papildus tēriņiem un papildus bez liekām cilvēkstundām administrēt šo nodokli. Jo, kā jau mana kolēģe teica ievadrunā, darba devējam, maksājot solidaritātes nodokli, ir tie paši... nu, ir jāizpilda tā pati deklarācija. Un ja mēs vērtējam alternatīvas par citām likmēm vai par pilnīgi atšķirīgu nodokli, tā uzreiz ir pilnīgi cita administrēšanas kārtība. Es pieņemu, ka šeit klātesošie Finanšu ministrijas un VID pārstāvji arī varētu izskaidrot sīkāk. Bet jā, šāda situācija ir zināma, bija zināma, jo likums pats, šajā gadījumā 5. pants, runā par vairākiem nodokļu maksātājiem un nodokļu maksātāju saistību ar soc. apdrošināšanas iemaksu veikšanu nozīmē to, ka tie ir dažādi nodokļu maksātāji. Un tas bija zināms un tas arī šajā gadījumā parādās gan likumā, gan arī anotācijā kā izmaksas. Un šajā gadījumā šīs salīdzinoši nelielās izmaksas kā reiz ir arguments attiecībā uz nodokļu iekasēšanas efektivitāti, ko mēs arī redzam.

A. Laviņš.

Par šīm te salīdzinoši nelielajām izmaksām. Tas, kas ir minēts likumprojekta anotācijā, summa mazliet zem 100 tūkstošiem. Tā ir summa, kas bija nepieciešama, lai ieviestu uz 2016. gadu esošo modeli?

M. Brencis.

Jā.

A. Laviņš.

Vai tā bija tā alternatīvā, iespējams, šā nodokļa citai administrēšanas kārtībai paredzētā nauda?

M. Brencis.

Tā bija konkrētā modeļa ieviešanai Soc. apdrošināšanas aģentūrai un Valsts ieņēmumu dienesta budžetā. Savukārt tas, ko jūs vienbrīd minējāt par... neatceros... komisijas sēdēs vai NTP sēdēs izskanējušo 41 miljonu, es stipri apšaubu, ka tā ir summa, kas ir nepieciešama sistēmas ieviešanai, bet tie, iespējams, ir budžetā neiegūtie līdzekļi no šāda diferencētā neapliekamā minimuma ieviešanas. Līdz ar to mēs runājam par divām lietām. Mēs runājam par budžetā neiegūtajiem ieņēmumiem

no nodokļa iekasēšanas un izdevumiem, kas nepieciešami nodokļa iekasēšanai iestādēm. Līdz ar to šī ir summa, kas bija nepieciešama, lai solidaritātes nodokli ieviestu. Ja mēs runājam par alternatīvām, tādā gadījumā ir jautājums, par kādām alternatīvām mēs runājam. Vai mēs runājam par atšķirīgām nodokļa likmēm virs maksimālo iemaksu griestiem, vai mēs runājam par kaut kādu jaunu cita tipa nodokli pēc IIN principa, vai mēs runājam par kādu vēl atšķirīgu nodokli. Šajā gadījumā mēs izvēlējamies šo efektīvāko modeli. Nu, jā... teikšu vārdus “ar salīdzinoši nelielām izmaksām”.

A. Laviņš.

Bet pieņemot lēmumu... es pieļauju, ka vajadzētu būt zināmai aīnai, cik tad izmaksātu katrs šāds modelis un šajā ziņā es turpināt ar jautājumu, vai tomēr jums bija aprēķini, cik varētu izmaksāt citāda solidaritātes nodokļa administrēšanas kārtība. Mēs dzirdējām no pieteikuma iesniedzēju pārstāves, ka jaunas deklarācijas izstrāde maksātu vien 20 tūkstošus eiro apmēram. Kas būtu tas būtiskais finanšu ieguldījums, kas varētu attaisnot atšķirīgu likmju noteikšanu... nu, vismaz viens no aspektiem, kas tiek minēts, kas varētu attaisnot no jūsu atbildes raksta?

I. Tralmaka.

Es atbildēju uz šo jautājumu. Protams, ka likuma izstrādes procesā, kas sākas Ministru kabinetā un pēc tam Saeimā.. un Saeimā viņš ienāca jau ar konkrētu administrēšanas kārtību... Bet, ja mēs runājam par alternatīvām. Tās alternatīvas mēs dzirdējām arī Nacionālajā trīspusējā sadarbības padomē, tur arī tika apspriests par alternatīvajām likmēm, par ieviešanas mehānismiem, bet apspriedēs Ministru kabinetā tika vērtēts viens vai otrs administrēšanas veids. Administrēšanas veids ar atsevišķu deklarāciju jau pašā sākumā tika atzīts par sarežģītu, par smagnēju, par tādu, kurš par... droši vien, ka Valsts ieņēmumu dienests spēs labāk to argumentāciju, kādēļ viņš ir pat grūti īstenojams dzīvē, un līdz ar to nav nepieciešams katram no šiem te alternatīvajiem, vispār eksistējošajiem, kādi varētu būt administrēšanas veidi, veikt konkrētus aprēķinus, jo tas atkal būtu... Ja ir jau sākumā skaidrs konceptuāli, ka šis administrēšanas veids nebūs tas labākais, ko izvēlēties, arī šādi aprēķini netiek veikti konkrēti. Ja likumdevējs izvēlēsies vienu vai otru veidu, kas ir iespējami un atbalstāmi, tad veiktu šādus aprēķinus. Bet tas iemesls, kāpēc varbūt šādi aprēķini nav iesniegti Saeimā, ir tādi, ka jau bija skaidrs pašā sākumā, ka šis alternatīvais administrēšanas veids nebūs tas, kuru izvēlēties un kurš būs racionālākais un labākais šim konkrētajam nodoklim.

A. Laviņš.

No jūsu atbildes apmēram es saprotu, ka tie atšķirīgie modeļi ir tik acīmredzami un tik lielus finanšu ieguldījumus prasa, ka jūs nemaz neesat šobrīd iesnieguši aprēķinus. Tā to varētu saprast?

I. Tralmaka.

Viņi neprasa varbūt tik lielā mērā... protams, arī finanšu ieguldījumus, jo tur ir atsevišķa deklarēšanas kārtība. Kā jau es arī uzsvēru mūsu ievadā runājot par apsvērumiem, tas ir process, kas prasa daudz dokumentu apstrādāšanu, tas prasa abām solidaritātes nodokļa grupām iesniegt savu deklarāciju, tas prasa informācijas apmaiņu starp Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūru un katru nodokļa maksātāju par to, kurā brīdī ir sasniegts obligāto iemaksu griesti. Tātad līdz ar to tur ir daudz informācijas apmaiņas, daudz informācijas apstrādes, atsevišķas atšķirīgas deklarācijas... tas nav jautājums par to, vai kāds varētu izveidot deklarāciju un uzrakstīt ailītes, kuras būtu jāaizpilda. Šīs ailītes visas ir jāapstrādā, šīs ailītes visas ir... tālāk ir jāveido cita sistēma un ja arī katram... Ja mēs runājam par taksācijas periodu, kurš šobrīd ir viens mēnesis, kurš ir noteikts solidaritātes nodoklī, tad šādas deklarācijas būtu jāiesniedz katru mēnesi. Ja mēs runājam par ceturksni vai par gadu. Tad gada beigās šis solidaritātes nodokļa maksājums varētu būt tiešām būtiski liels un ja šis taksācijas periods būtu viens gads un šī deklarācija būtu jāstāda katru gadu, tad mēs skatītos uz simts tūkstošu algām un tad mēs skatītos uz ļoti lielu rēķinu gada beigās. Līdz ar to tie visi apsvērumi, kādi varētu būt par labu vienai un otrai vai trešai sistēmai, tika izdarīti Ministru kabinetā un arī tie ir jāņem vērā. Tas nav tikai jautājums par ciparu, cik maksātu viena eiro izteiksmē... cik maksātu viena sistēma vai cik maksātu otra sistēma...

A. Laviņš.

Labi. Un vēl viens jautājums. Tātad no pieteikuma iesniedzēju iesniegtās papildu informācijas ir redzams, ka notiek tāda diskusija jautājumā par to, ka nav īsti sapratnes attiecībā uz procentu punktiem un procentiem. Un runa ir par šo atšķirību starp dažādām procentu likmēm, kur ir šie te procentu punkti. Bet tas, ko pieteikuma iesniedzēju pārstāve šodien arī tiesas sēdē minēja, ka šo atšķirīgo procentu punktu esība veido atšķirību procentos, kas starp darba ņēmēju... piedošanu, darba devēju, kas nodarbina darba ņēmēju apdrošinātu visiem sociālās apdrošināšanas veidiem un darba ņēmēju, kas ir sasniedzis vecuma pensijas vecumu, sastāda turpat 18 procentus. Tas, pieteikuma iesniedzēju prāt, esot būtiska atšķirība. Kā jūs varētu nokomentēt šo un vai jūs piekrītat šādam apgalvojumam?

M. Brencis.

Paldies par jautājumu. Es tieši kā reiz vēlējos šos 18 procentus pajautāt arī pieteicējiem, jo es šajā pēdējā 9. oktobra iesniegtajā materiālā nespēju saskatīt... ā, nē, te ir kopējie skaitļi... Tātad šajā aprēķinā, kas ir 9. oktobrī ar 2014. gada datiem un 2016. gada ieņēmumiem... es neredzu 18 procentus, es redzu... es neredzu solidaritātes nodokļa nomaksu, līdz ar to man ir grūti komentēt, kur tie 18 procenti ir radušies. Bet, ja mēs runājam par iepriekš iesniegto... 5. oktobrī iesniegto materiālu, tur ir 2. pielikums, ja nemaldos... kas saucas "Kopējais darbaspēka slogs, ja darbinieks saņem 310 172...", kas, es pieņemu, ir, es pieņemu, advokātu biroja „Sorainen” klients, kā viņi norāda šajā materiālā un tur tālāk ir salīdzinātas darbaspēka nodokļa likmes, ja šī persona atrastos dažādos apdrošināšanas statusos. Tur ir šīs likmju atšķirības. Bet, kā jau es uzdevu jautājumu, vai tiek nodarinātas personas šajos 9 darba devējos ar atšķirīgām nodokļu likmēm, tad saņemu atbildi, ka nē. Līdz ar to es šo piemēru uzskatu kā hipotētisku. Man īsti nav atbildes, kur šie 18 procenti pieteicēju ieskatā ir atrodamī. Līdz ar to, ja mēs runājam par procentiem un procentu likmēm, tad jā, šīs atšķirības tādas arī ir, kā mēs arī sniedzām atbildēs. Un protams, ka konkrētie procentu punkti rada arī atšķirības gan ieņēmumos, gan nodokļu nomaksā. Loģiski, ja ir atšķirīgas nodokļu likmes, tad attiecīgi arī ieņēmumu līmenis ir atšķirīgs un nomaksātais nodoklis ir atšķirīgs.

Nu jā... par procentu punktiem... procentiem... Nu, tad mēs tikai varam komentēt to, ko mēs esam saņēmuši un ko mēs redzam.

A. Laviņš.

Un beidzamais jautājums. Mazlietiņ plašāk mēs varam apskatīties uz šajā lietā svarīgiem apstākļiem. Mēs pieskāramies arī diferencētajam neapliekamajam minimumam. Mans jautājums: vai attiecībā... šobrīd diferencētais neapliekamais minimums tiek bāzēts pēc principa — jo lielāka alga, jo mazāks neapliekamais minimums. Un no šāda viedokļa raugoties. Vai arī pensionāriem, kas saņem pensiju un turpina gūt ienākumus caur algotu darbu, vai neapliekamais minimums šai grupai ir noteikts atšķirīgs, pat neskatoties uz to, ka viņi ir, iespējams, solidaritātes nodokļa maksātāji.

M. Brencis.

Es tagad precīzi neatbildēšu par neapliekamā minimuma apmēriem, nebiju gatavs tādām jautājumam, godīgi sakot...

A. Laviņš.

Es saprotu, ka tas ir ārpus šīs lietas robežām.

M. Brencis.

Bet tas, cik man ir bijis iespējams iepazīties ar lietā esošajiem materiāliem un arī ar informāciju, ir atšķirīgi diferencētie neapliekamie minimumi, atkarībā ne tikai no ieņēmumiem, bet arī atkarībā no citiem, teiksim tā, aspektiem un sociālā stāvokļa, atkarībā no apgādājamiem, atkarībā no personas darbaspējām un, cik es zinu, pensijas saņēmējiem arī ir atšķirīgs neapliekamais minimums – 235 eiro. Es atturēšos paust citu informāciju, vienkārši neapliekamais diferencētais minimums varbūt nav tas mans spēcīgākais lauciņš šajā lietā.

A. Laviņš.

Jā, es jau teicu, ka tas ir mazliet ārpus šīs lietas izskatīšanas robežām.

M. Brencis.

Bet ir atšķirības un ir atšķirības atkarībā no ieņēmumiem.

A. Laviņš.

Paldies. Viss.

I. Ziemele.

Paldies.

Tiesnesis Kusiņš. Lūdzu!

G. Kusiņš.

Jā, man ir četri jautājumi. Es ceru, ka nebūs nepieciešamība papildu jautājumus uzdot.

Es uzdevu pieteikuma iesniedzēju pārstāvjiem jautājumus un jūs arī uzdevāt līdzīgu jautājumu. Vai es pareizi saprotu, ka principā, ja mēs tā tomēr veicam kaut kādu vispārinājumu... ka likumdevējs vēlējas ieviest vienu likmi, bet šīs minimālās atšķirības radās no izvēlēta administrēšanas modeļa.

M. Brencis.

Jā. Es nevaru atbildēt uz jautājuma pirmo daļu, vai vēlējas. Bet vēlme bija mazināt regresivitāti, ieviešot progresivitātes elementu ar solidaritātes nodokli un šīs likuma atšķirības izriet no 5. panta, proti, no šo te nodokļu maksātāju sasaisti ar soc. apdrošināšanas sistēmu.

G. Kusiņš.

Tātad šīs... Jūs vēlējāties vienu likmi un kaut kādu procentu... bet izvēlētais modelis noved pie tā, ka dažas personas maksā nedaudz mazāk.

M. Brencis.

No anotācijas izriet un no likumprojekta apspriedes gaitas izriet, ka mērķis bija mazināt regresivitāti lielo algu saņēmēju grupā. Un jā, šo lielo algu saņēmēju grupā ir arī šie te atšķirīgie soc. apdrošinātie darba ņēmēji. Un tas rada, jā, šo atšķirību. Bet mērķis bija darbaspēka nodokļa regresivitātes mazināšana tieši sākot no šī te brīža, kur šā regresivitāte sākās, proti, tajā brīdī, kad persona sāk maksāt mazākus nodokļus darbaspēkam. Tāds bija mērķis. Es atturēšos atbildēt par to, ka mērķis bija ieviest vienotu likmi, bet mērķis bija aplikt ieņēmumus... progresīvā likme, atkarībā no personas ieņēmumiem no darba. Tā kā tas 5. pantā ir rakstīts.

G. Kusiņš.

Lietas materiālos ir Saeimas komisiju audio ieraksti un tad tur šī likme tiek pamatota ar tādu terminu kā “plakana nodokļu likme”. Respektīvi, ja šīs personas līdz griestu sasniegšanai maksāja, tad arī pēc griestu sasniegšanas turpina maksāt tādu pašu summu. Tad tas ir tas papildus... tā regresivitātes mazināšana, ja? Tā tas ir domāts?

M. Brencis.

Jā, es pieņemu, ka tā persona, kas min šo plakano likmi, nav šajās niansēs varbūt attiecībā uz procentu punktiem nav bijusi vienkārši lietas kursā.

G. Kusiņš.

Šņucina kungs... šaubos, ka nav lietas kursā...

M. Brencis.

Nu, tad jājautā viņam pašam. Ja mēs runājam par solidaritātes nodokli, ir skaidrs, ka administrēšanas mehānisms saskaņā ar 5. pantu ir tiem cilvēkiem, kas saņem atlīdzību par darba algu. Un šajā gadījumā ir atšķirīgas šīs divas soc. apdrošināšanas grupas, kurām ir atšķirīga likme. Un, kā jau es minēju iepriekš, atbildot uz iepriekšējo jautājumu, tad tādā gadījumā tā alternatīva būtu līdz soc. iemaksu griestiem — tad šīm divām konkrētajām personu grupām ir samazinātā jeb atšķirīgā likme. Un tad mēs apskatām alternatīvu, kas būtu, ka virs sliekšņa šīm personām būtu jāmaksā pilnā soc. apdrošināšanas jeb solidaritātes nodokļa likme. Šajā gadījumā šādu priekšlikumu valdība nedeļa un attiecīgi arī Saeimā tāds netika apskatīts.

G. Kusiņš.

Otrais jautājums ir, ko daļēji jau uzdeva tiesnesis Laviņš. Tātad, līdz grozījumiem likumā "Par valsts sociālo apdrošināšanu" iepriekš bija noteikta kārtība, ka Ministru kabinets pa gadiem nosaka šo sadalījumu.

M. Brencis.

Jā.

G. Kusiņš.

Ieskaitot 2016. gadu bija viens likmju sadalījums, savukārt vēlāk izdarītie grozījumi deva nevis pilnvaru Ministru kabinetam pa gadiem noteikt, bet noteikt pastāvīgu sadalījumu. Sakiet, lūdzu... tātad 2016. gadā... darba devējs par darba ņēmēju pensijas vecumā maksāja 8,85 procenti, 2017. gadā — 9,16 procenti. Sakiet, lūdzu, jūs teicāt, ka tas ir atkarībā no tā statusa. Kas šajā statusā mainījās starp 2016. un 2017. gadu, lai šī procentu likme būtu savādāka? Kas tur ir savādāks tajā darba ņēmēja statusā?

M. Brencis.

Par pensionāriem runājot... Diemžēl manā rīcībā nav šajā situācijā informācijas par šo pamatojumu, kāpēc konkrētās likmes ir tikušas mainītas. Kā jau es atbildēju iepriekš, es pieņemu, ka tas ir saistīts ar kopējo soc. apdrošināšanas sistēmu, kur katram konkrētajam apdrošināšanas veidam katru gadu valdība var noteikt atšķirīgu likmi. Un tās izmaiņas ir bijušas atkarībā gan no ekonomiskās situācijas, gan no mērķa grupas, gan no dažādiem sociāli ekonomiskajiem aspektiem atkarībā no konkrētā kontingenta arī. No manas pieredzes raugoties, šīs konkrētās atšķirīgās nodokļu likmes katru gadu tiek pārskatītas, izejot no finanšu resursiem un arī no šī te atšķirīgā kontingenta jeb, pareizāk sakot, kontingenta skaita izmaiņām.

G. Kusiņš.

Bet tās atšķirīgās likmes, cik var spriest pēc Labklājības ministrijas sagatavotās anotācijas, tie ir Ministru kabineta noteikumi... likmju atšķirība ir skaidrota ar sociālās apdrošināšanas principiem nevis ar solidaritātes nodokļa apjomu.

M. Brencis.

Nu, jā. Te mēs atgriezamies atkal pie 5. panta, kur solidaritātes nodokļa maksātājiem ir atsauce uz šo soc. apdrošināšanas likumu, kas viņus sajūdz kopā.

G. Kusiņš.

Bet vai tad tas pamatojums ir tieši tāds pats? Viņi mazāk saņems no sociālās apdrošināšanas sistēmas? Kāpēc viņiem jābūt procentuālām atšķirībām kaut kādām pagadiem?

M. Brencis.

Nu, kā jau minēju, tā izvēle ir sasaistīt šā nodokļa maksāšanu... solidaritātes nodokļa iemaksu daļu ar efektivitāti. Un līdz ar to, ja mainās attiecīgi soc. iemaksu likmes, tad pēc 5. panta mainās arī šajā gadījumā darbaspēka ieņēmumu procentu likme. Šajā gadījumā solidaritātes nodoklis. Un tādā veidā mēs ar šo 5. pantu redzam šo sociālās apdrošināšanas sistēmas ietekmi arī uz darbaspēka šo specifisko nodokli.

G. Kusiņš.

Paldies. Un trešais jautājums. Jūs norādījāt un arī Saeimas pārstāve norādīja, kādi tad būtu tie iespējamie alternatīvie varianti, kas tika vērtēti... tāpat šīs konkrētās deklarācijas. Man jums ir jautājums: vai, jūsuprāt, tas izvēlētais variants, ka visi sniedz deklarācijas par visu, ir vienīgais iespējamais variants?

M. Brencis.

Tas nav vienīgais iespējamais variants. Tas ir vienīgais, mūsuprāt, efektīvākais variants, jo darbaspēka nodokļi mums tiek iekasēti... aprēķināti un iekasēti vienlaikus, jo ir darba devēju ziņojums, kurā iekļauti gan soc. iemaksu lielumi gan no darba devēju, gan no darba ņēmēju puses, ir iekļauts arī iedzīvotāju ienākuma nodoklis, uzņēmumdarbības riska nodeva un arī šajā gadījumā tad, ja tas sasniedz maksimālo apmēru, tad arī solidaritātes nodoklis. Līdz ar to mēs piegājām pēc principa, ka visi darbaspēka nodokļi tiek aprēķināti vienlaikus un arī maksāti vienlaikus. Ja mēs runājam par alternatīvām, tad šajā gadījumā ir izvēles iespēja pakārtot šo administrēšanas sistēmu un ieviest citu nodokļu maksāšanas sistēmu. Nu, tad tā izvēle loģiski... ir tādā gadījumā ieviest kaut ko atšķirīgu, vai arī ieviest atšķirīgās likmes vai atšķirīgu deklarāciju. Un te mēs atkal runājam gan par taksācijas periodu, gan arī par visu pārējo, kas šajā gadījumā ar atšķirīgo nodokļa partiju būtu jāievieš. Es to redzētu, protams, kā atšķirīgu kārtību, jo, ja reiz tas ir atšķirīgs nodoklis, tad arī gan deklarēšana, gan taksācija, gan arī šajā gadījumā pašam nodokļa maksātājam būtu jāzina, pie cik darba devējiem kurā brīdī viņš ir saņēmis šo virssliekšņa ieņēmumu. Un loģiski, ka nodokļu maksātājam tas nebūtu vienkāršāk, ja vēl viens atšķirīgs nodoklis tajā brīdī, kad iestājas šie soc. iemaksu griesti un aizpildīt vēl vienu deklarāciju vai vēl vienu rindiņu. Tas nozīmē, ka nodokļu maksātājam tas varētu būt sarežģīti.

G. Kusiņš.

Mans jautājums ir... varbūt es sāksu ar tādu apgalvojumu... Es ceru, ka jūs man piekritīsiet, ka lētāku administrēšanas sistēmu nevar radīt Satversmes 91. panta pārkāpumus. Lētāka nevarētu radīt Satversmes 91. panta pārkāpumus. Mans jautājums ir — vai gadījumā, ja jūs izvēlaties tādu lētāku, kas rada šīs atšķirīgās likmes, vai likumdevējam ir pienākums izvērtēt šo atšķirīgo likmju pamatojumu?

M. Brencis.

Jā, protams.

G. Kusiņš.

Sakiet, lūdzu, ja šīs atšķirīgās likmes, kā jūs teicāt, attiecas... jeb ir tik minimālas un attiecas uz tik maz personām, vai, jūsuprāt, nebūtu tāds lēts variants, ka šīs papildu deklarācijas iesniedz tikai šis mazais personu skaits un tikai tie? Vai tas būtu ļoti sarežģīts administrēšanas veids?

M. Brencis.

Nē, vienkārši... nu... šīs...

I. Tralmaka.

Es varbūt mēģināšu atbildēt uz šo jautājumu. Protams, ka tas, ka to iesniegtu mazāk cilvēku, nenozīmē to, ka viņām ir jārada sistēma, kādā šīs deklarācijas tiks apstrādātas. Tas nemainīsies, cik personas viņas iesniedz. Līdz ar to tas, protams... Es arī varbūt varētu mazliet nepiekrīst apgalvojumam sākotnējam, ka lētāka sistēma nevar radīt... pārkāpumu... jā..

G. Kusiņš.

To nedrīkstētu radīt.

I. Tralmaka.

To nedrīkstētu... Bet tā varētu ierobežojumu radīt, kas ir attaisnojams. Jo arīdzan sabiedrības labklājībai tas prasītu nesamērīgi augstu cilvēku resursu patēriņu vai finansiālo resursu patēriņu, tas, protams, būtu vērtējams jautājums, kurš būtu arī... pilnīgi leģitīmi varētu ņemt vērā, nosakot to, vai šis te ierobežojums, kas ir minimāls personām... Es arī gribētu teikt, ka tas nebūt... ja mēs runājam par likmju vienādošanu, tas nenozīmē, ka viņas tiek vienādotas uz leju. Tā kā pieteikuma iesniedzējiem tie zaudējumi, ko viņi šobrīd uzskata par zaudējumiem, nemaz tādi nebūtu, jo vienkārši visiem citiem tiktu celts uz augšu. Tas ir visticamākais, kas notiktu. Bet līdz ar to... bet ņemot vērā to, ka tie ir sabiedrības resursi, tie ir arī cilvēkresursi, tie ir citām

personām uzlikti papildus pienākumi, tas ir apsvērumi, ko likumdevējs var ņemt vērā, vērtējot to, cik minimāla ietekme ir šīm likmēm uz vienu grupu vai otru grupu, un samērojot to ar to, kādi resursi tiktu prasīti no citām personām un no valsts.

G. Kusiņš.

Sakiet, lūdzu, vai pie citiem nodokļiem šāds, teiksim viens eiro ieguvums pret administrēšanas sistēmu ir kaut kāds lielāks jeb šinī gadījumā Saeima vienkārši nevēlējas papildus vērtējumu un izvēlējas šo lētāko, bet par kuru vēl aizvien ir šaubas, vai tas atbilst 91. pantam? Respektīvi, vai ir citi gadījumi, kad viena eiro iekasēšanai ir dārgāka administrēšana, bet šeit viena eiro iekasēšana valsts budžetā ir it kā lētāka administrēšanas sistēma un nekādas papildus deklarācijas neieviešam.

I. Tralmaka.

Es droši vien jums samelošu, ja es mēģināšu...

G. Kusiņš.

Tas nebūtu labi.

I. Tralmaka.

... jums atbildēt par eiro... Par konkrētiem eiro... Es pieļauju, ka tās sistēmas ir dažādas. Ir jāskatās, cik liels ir maksātāju loks, cik liels ir paredzamais ieņēmums. Kādā veidā nodokļa būtība un tā tālāk... Administrēšanas sistēma tiek izvēlēta, ņemot vērā daudz un dažādus apsvērumus. Kā jau es teicu pirms tam, tie nav tikai skaitļi, cik tas izmaksā, bet tas ir tiešām atkarīgs no virknes apsvērumu, kuri ir jāņem vērā, samērojot to, kāds labums būs no vienas vai otras administrēšanas sistēmas un kāds būs zaudējums izvēloties citu. Tas ir arī lietderības apsvērumi, kas ir jāizdara. Un es domāju, ka jebkurā gadījumā šo te apsvērumu, kas arī attiecībā uz administrēšanas sistēmu, tas arī attiecībā uz nodokļu iekasēšanu valstī ir ļoti liela rīcības brīvība. Tāpēc jāskatās, vai pamatā šiem te apsvērumiem ir nevis cipars, kurš būtu lielāks vai mazāks, bet ir jāskatās, vai ir racionāli apsvērumi. To ir pateikusi arī Eiropas Cilvēktiesību tiesa, ka šajā iekasēšanas un nodokļu iekasēšanas nodrošināšanā valstij ir ļoti liela rīcības brīvība. Un līdz ar to tas, ko likumdevējs ir... tas, ko es varu pateikt, likumdevējs ir vērtējis, likumdevējs ir apsvēris, ka šāda nodokļu sistēma, kāda varētu tikt piedāvāta alternatīva, tā nebūtu lietderīgākā, tā ietvertu lielāku cilvēku resursu patēriņu un lielāku finansiālo resursu patēriņu un šie ir tie racionālie apsvērumi, uz kuriem tika balstīta šādas te administrēšanas sistēmas izveide. Protams, ņemot vērā arī to un rēķinoties ar to, ka būs ierobežojums, kurš likumdevēja ieskatā ir attaisnojams, ja tas ir minimāls un neattiecas uz ļoti lielu personu loku. Un tādēļ, izvērtējot šos te

divus labumus, likumdevējs nemainīgi ir izvēlējies par labu sistēmai, kāda viņa šobrīd tika iekļauta likumā.

G. Kusiņš.

Un pēdējais jautājums. Vai es pareizi saprotu, ka likumdevējs vērtēja tikai divas sistēmas — šo lēto un to, ka deklarē visi. Lēto, kas ir lēta un vienu, kas ir... nu, es varu tikai pieņemt, ka diezgan dārga... Kāpēc izvēlējās tieši šīs divas salīdzināt?

I. Tralmaka.

Es pieļauju, ka uz to droši vien kāds... varbūt Valsts ieņēmumu dienests varēs labāk atbildēt uz to, kādas vispār ir deklarēšanas sistēmas, kādas ir pieejamas mūsu valstī. Bet tās ir divas iespējas, kas tika apspriestas, ko es zinu, ka tika apspriestas....

G. Kusiņš.

Bet vai šīs divas ir vienīgās iespējamās sistēmas?

I. Tralmaka.

Es pieļauju, ka, ja mēs pameklējam... ir ļoti daudz un dažādu risinājumu... Bet, nu deklarēšanas sistēma šobrīd ir tā ienākumu nodokļa... visas pārējās ir ar deklarācijām balstītas sistēmas. Es pieļauju, ka ir... ja mēs papētītu... ārvalstu praksē ir ļoti dažādas radošas iespējas, kā dažāda veida nodokļus iekasēt. Bet te ir arī jāskatās, tiešām, kā es jau teicu, te ir ļoti, ļoti daudz dažādi apsvērumi, kāpēc viens vai otrs administrēšanas veids ir piemērots vienam vai otram nodokļu veidam.

G. Kusiņš.

Paldies. Nav jautājumu.

I. Ziemele.

Paldies. Man patiesībā ir virkne jautājumu, bet mums ir arī mazlietiņ jāpasteidzas uz priekšu... Es uzdošu trīs jautājumus, bet es jums pateikšu tās tēmas, par kurām es neuzdošu.

Pirmais jautājums. Jūs tikko savā runā minējāt, Tralmakas kundze, ka nodokļa idejas radīšana, tātad subjekta noteikšana, un likme ir rīcības brīvības jautājums. Sakāt, lūdzu, vai šī rīcības brīvība tomēr netiek zināmā mērā ierobežota no Satversmes un no principu viedokļa?

I. Tralmaka.

Protams. Rīcības brīvība nav absolūta. Tas, ko es vēlējos pateikt, ka tā ir liela tādēļ, ka nodokļu jomā ļoti izpaužas tieši šī te politiskā dimensija tajā, ka ir jāsamēro valsts...

I. Ziemeļe.

Skaidrs. Bet kādi principi tomēr ierobežo to rīcības brīvību?

I. Tralmaka.

Tas ir... pilnīgi noteikti tas ir kaut vai tas pats atšķirīgās attieksmes aizliegums, kas būtu viens no...

I. Ziemeļe.

Vēl kāds?

I. Tralmaka.

Samērīguma princips, protams. Principā tie ir tie galvenie principi, kas ir jāņem vērā, no Satversmes izrietošie... pamattiesību aizskārums, protams...

I. Ziemeļe.

Skaidrs. Nākamais. Jūs runājat... tagad vairs neatceros, kurš no pārstāvjiem... par šiem mazajiem cipariņiem, cik mums tur tie pensionāri un cik mums tur tie daži... Abstrahējoties no šiem konkrētajiem datiem... abstrahējoties, ka tur ir tikai tik daudz, 10... 15... 20 vai daži simti. Kāds ir pamatojums atšķirīgajām likmēm?

I. Tralmaka.

Es droši vien neko jaunu nepateikšu. Tas pamatojums ir divējāds. Viens ir tas, ka šis te nodoklis... vērtējot, kas ir tā grupa, kurai uzlikts pienākums maksāt nodokli. Nevienlīdzība tika saskatīta tieši tajos maksātājos, kas maksā sociālās apdrošināšanas iemaksas. Pēc dažādām likmēm, bet tomēr maksā iemaksas un viņiem...

I. Ziemeļe.

Pagaidiet... Nodokļa subjekts ir visi tie darba ņēmēji un darba devēji, kas tād sasniedz noteiktus ieņēmumus... Tātad, kur ir tas pamatojums, ka viens saņem 100 tūkstošus un otrs saņem 100 tūkstošus un tas ir solidaritātes nodokļa priekšmets... bet likmes ir atšķirīgas.

I. Tralmaka.

Jā. Es mazliet atkāpos vairāk savā atbildē uz tā teikt... uz atpakaļ... mēģinot pateikt, kā vispār tika izvēlētas šīs grupas un no tā arī izriet, kā...

I. Ziemeļe.

Mēs zinām, kā viņas tika izvēlētas.

I. Tralmaka.

Un no tā arī izriet tas pamatojums, kāpēc viņas tika piesaistītas tieši šim te nodokļa administrēšanas veidam.

I. Ziemeļe.

Jūs tik un tā neatbildējāt. Kas ir pamatojums tam... ka vienam cilvēkam 100 tūkstošu gadā, otram 100 tūkstošu gadā... divi darba devēji, kuriem tas viss ir jāaprēķina.

I. Tralmaka.

Pamatojums ir tāds, ka šādā te veidā pēc šādām likmēm nodoklis ir efektīvāk administrējams... un...

I. Ziemeļe.

Skaidrs. Efektivitāte. Un tagad atbildiet man uz trešo jautājumu. Kā jūs, lūdzu, saprotat efektivitāti... nodokļa efektivitāti no sabiedrības labklājības viedokļa. Vai efektivitāte ir tajā, ka nodoklis kā tāds, tas maksājums sasniedz savu mērķi vai efektivitāte ir tajā, kā viņš tiek administrēts?

I. Tralmaka.

Es domāju, ka viņi ir abi savstarpēji saistīti. Ja, piemēram, nodokļu administrēšana prasītu pārāk lielus resursus, tad loģiski, ka nodoklis arī būtu mazāk efektīvs. Tas... protams, ir jāskatās uz nodokļu administrēšanas efektivitāti un uz nodokļa efektivitāti un nodokļa efektivitātei, protams, var būt vēl arī daudz citu...

I. Ziemeļe.

Tad mēs vispār aizejam projām no jūsu argumenta par darbaspēju vai nespēju. Jo viens no pamatojumiem, ko jūsu kolēģis teica, bija tajā, ka tāpat šīs atšķirīgās likmes ir pamatotas ar to, ka viens ir vairāk darbaspējīgs un viens ir mazāk. Tas būtu interesanti zināt, kurš no mums te...

I. Tralmaka.

Tas ir viens no pamatojumiem. Es jau esmu vairākkārt teikusi, ka tur ir vairāki pamatojumi. Protams, arī administrēšana būtu viens pamatojums. Tālāk otrs pamatojums ir šo te grupu, kas maksā mazāku nodokļa likmi... tas pamatojums, kāpēc šādas grupas jau sākotnēji ir izvēlētas citā kontekstā ar mazāku nodokļa likmi... šis pamatojums nemainās. Likumdevējs ir izvēlējis viņu saglabāt.

I. Ziemele.

Pagaidiet, tā joma ir sociālā nodrošinājuma joma. Mēs runājam tagad par solidaritātes nodokli, kas ir atsevišķs nodoklis un jūs citas lietas kontekstā paši atzināt, ka patiesībā tas ir zināmā mērā ienākuma nodoklis.

I. Tralmaka.

Tas ir darbaspēka nodoklis, kas ir zināmā mērā ienākuma nodoklis, jo tas tiek aprēķināts no ienākuma.

I. Ziemele.

VID es pajautāšu... to es jums nejautāšu, bet VID es pajautāšu par to, kā tad tas varētu izskatīties ienākumu deklarācijas formā šādu nodokļu aprēķināšana, kur visi dati jau sanāk kopā. Paldies.

Vēl kādi jautājumi? Lūdzu, Kuča kungs.

A. Kučs.

Pieteicēja minēja to, ka bija Saeimas Juridiskā biroja atzinums likumprojekta pirmajā lasījumā par to, ka šīs likmes ir atšķirīgas un ka tā ir problēma, kas netika vērtēta un netika arī ņemta vērā. Kā jūs to komentētu?

I. Tralmaka.

Saeimas Juridiskā biroja atzinumā tika vērsta uzmanība uz to, ka varētu pastāvēt problēma. Vai... pareizāk sakot, nevis problēma, bet varētu būt šie te jautājumi izvērtējami sēdēs. Tas ir atkal, protams, stāsts par to, vai tas ir tas, ka, ja likumdevējs pieņem citādu lēmumu, nenozīmē to, ka likumdevējs nav izvērtējis šos te riskus. Likumdevējs ir uzklauzījis Juridisko biroju un likumdevējs ir izvēlējis to darīt savādāk. Līdz ar to tas ir vairāk apliecinājums tam, ka šie jautājumi tika vērtēti, nekā tam, ka tas tiešām rada Satversmes pārkāpumu.

A. Kučs.

Paldies.

I. Ziemele.

Paldies.

Lūdzu, pieteikuma iesniedzēju pārstāvjiem...

A. Leškoviča.

Jā, paturpinot jau uzdoto jautājumu par alternatīvām. Jūs minējāt, ka pēc būtības citas alternatīvas nozīmētu to, ka darba ņēmējam un darba devējam katram atsevišķi nāktos katrreiz aizpildīt deklarācijas un personīgi arī veikt maksājumus budžetā, kā arī būtu nepieciešama jauna deklarācija. Mans jautājums ir sekojošs. Jūs paši arī minat, ka solidaritātes nodoklis pēc būtības ir tāds pats darbaspēka nodoklis kā iedzīvotāju ienākumu nodoklis un kā sociālās apdrošināšanas iemaksas, kuras, teiksim, kā darbaspēka nodokli aprēķina un ietur no fiziskās personas ieņēmumiem darba devējs. Arī, piemēram, Jaunuzņēmuma darbības atbalsta likumā ir noteikta pilnīgi cita darbaspēka nodokļu aprēķināšanas kārtība... Objekts ir noteikts cits un pēc būtības arī likmes ir noteiktas citas... bet nevienā no šiem gadījumiem nebija vajadzīga atsevišķa deklarācija, nedz arī paši darba ņēmēji katru mēnesi nedeklarēja un nemaksāja nodokļus. Mans jautājums ir tāds: ar ko tad atšķiras... ar ko ir... drīzāk pamatots jūsu viedoklis, ka citāda administrēšanas kārtība obligāti rezultētos ar to, ka būtu nepieciešama deklarācija un ka katram tad arī darba ņēmējam un darba devējam fiziski pašam vajadzētu katru mēnesi deklarēt un maksāt budžetā nodokli.

M. Brencis.

Es nerunāju, ka darba ņēmējam un darba devējam būtu fiziski kaut kas jādara un jādeklarē... es runāju par to alternatīvu, kādu jūs pati minējāt savā runā, ka soc. apdrošināšanas likmes būtu vienādas dažādiem darba ņēmējiem. Es teicu to, ka, ja pašlaik līdz griestiem... respektīvi, līdz maksimālo iemaksu griestiem pašlaik šīs likmes ir atšķirīgas, tās ir pamatotas, tad pēc šo griestu ieviešanas jūs minējāt, ka šīm iemaksu likmēm būtu jābūt līdzīgām un līdz ar to tas nozīmē, ka tās ir atšķirības nodokli gan aprēķinot, gan deklarējot un maksājot. Un tas nozīmē, ka tādā gadījumā, ja mēs runājam par citu atšķirīgu kārtību, tādā gadījumā arī darba ņēmējam būtu jāseko līdzī... vai darba devējam būtu jāseko līdzī, ja ir runa it sevišķi par vairākiem darba devējiem, ja strādā pie vairākiem darba devējiem, tad pašam ir jāseko līdzī, kurā brīdī esi sasniedzis šos sociālo iemaksu griestus. Par to bija runa. Šajā gadījumā vienkārši runāju par konkrēto alternatīvu, kuru jūs pati minējāt.

A. Leškoviča.

Runājot par atšķirīgām likmēm. Jūs savā atbildes runā esat norādījis un atsaucāties uz anotāciju, ka tur ir minēti darba devēji, uz kuriem tad attiecīgi attiecas atšķirīgās likmes. Neatrodu anotācijā un arī jūsu atbildes rakstā es neredzu daba

devēju skaitus, uz kuriem tad attiecas tiešām pienākums veikt solidaritātes nodokli pēc samazinātām likmēm. Vai jūsu rīcībā ir tie dati?

M. Brencis.

Jūsu rīcībā arī šie dati ir. Šī ir papildus iesniegtā informācija 14. lietā, ko ar tiesneša Laviņa priekšlikumu mēs esam pievienojuši arī šajā lietā. Līdz ar to šī informācija ir lietā. Ja mēs runājam konkrēti par anotāciju, ir runa par anotācijas 6.1. punkta pirmo rindkopu, kurā minētas visas personas. Bet tajā, ko es atbildēju, ja nemaldos, uz tiesneša Kusiņa jautājumu vai arī uz tiesneša Laviņa... es vairs neatceros precīzi... es teicu, ka ir skaidrs, ka solidaritātes nodokļa 5. pantā ir dažādi darba ņēmēji un dažādi darba ņēmēji atkarībā no sociālās apdrošināšanas statusa. Līdz ar to tad šajā te ciparā 4649, jeb nepildi 5 tūkstoši, ir šie dažādie nodokļu maksātāji, darba ņēmēji.

A. Leškoviča.

Bet tur ir darba ņēmēji. Mans jautājums ir par darba devējiem. Jo mēs šobrīd arī runājam par darba devējiem. Darba devēji nodokļu likumā ir norādīti kā atsevišķa nodokļu maksātāju grupa. Tad jautājums bija, uz cik darba devējiem attiecas tā atšķirīgā likme.

M. Brencis.

Uz tik darba devējiem, kas maksā solidaritātes nodokļa likmi un solidaritātes nodokli par savu darbaspēku. Uz tik arī attiecas. Tie, kas nodarbina darba ņēmējus, kas ir solidaritātes nodokļa maksātāji. Vai tas ir viens vai vairāki darba devēji, tas ir atkarīgs no tā, kādu algu šis cilvēks saņem un kurā brīdī iestājās šie solidaritātes nodokļa maksāšanas pienākumi. Tas ir atkarīgs katru gadu no tā maksimālā nodokļa apmēra un iemaksu apmēra, ko nosaka Saeima katru gadu un attiecīgi tas atkarīgs no darba devēja, kas nosaka darba ņēmējiem algu.

A. Leškoviča.

Man būtu vēl divi jautājumi.

Viens jautājums. Vērtējot šādas administrēšanas kārtības piemērošanu, un attiecīgi... ja vispār tika vērtētas atšķirīgās likmes, vai likumdevējs ir rēķinājis, cik budžetā netiks ieturēts nodoklis no tiem, kas maksā mazāku likmi.

M. Brencis.

Tātad jūsu jautājums ir par to, kas ir tas budžeta neiegūtais no tās nodokļu likmes starpības, ko būtu samaksājuši šie 215 pensionāri un 40 izdienas pensijas saņēmēji. To var izdarīt tikpat...

A. Leškoviča.

Un darba devēji, kas...

M. Brencis.

Un darba devēji. Jo darba devēji ir tieši tie solidaritātes nodokļa maksātāji... Tas ir vienkāršs aprēķins, ko var izdarīt. Respektīvi, vai tas ir ierakstīts anotācijā? Anotācijā tas nav ierakstīts, bet tas ir aprēķins, ko var izdarīt, izejot no konkrēto nodokļu maksātāju skaita. Bet es negribu pašlaik šajā gadījumā runāt par vidējo līmeni vai vidējo skaitli, jo katrā gadījumā nodoklis tiek aprēķināts katrai konkrētai fiziskajai personai atsevišķi. Un jā, šajā gadījumā darba devējs arī maksā par šo fizisko personu solidaritātes nodokli. Savu daļu – 23 procentus.

A. Leškoviča.

Par mērķi. Jūsu kolēģe ir minējusi, ka likumā nav norādīti darba devēji kā mērķa subjekti, uz kuriem būtu attiecināms solidaritātes nodoklis. Proti, ka likumā kā galvenais mērķis ir panākt, lai tieši fiziskās personas maksātu vairāk. Arī no Finanšu ministrijas viedokļa, runājot par alternatīvām, tiek minēts, ka bija vērtēta progresīvā iedzīvotāju ienākumu nodokļa likme, bet secinot, ka tā būtu pārāk liela un nebūtu samērīga, viņu neieviesa. Vai to varētu uzskatīt, ka pēc būtības tā progresīvā likme tāpēc tika sadalīta starp darba ņēmēju un darba devēju? Un tāds bija tas rezultāts? Kāda ir šī nodokļa daba no darba devēja puses?

I. Tralmaka.

Pirmkārt, es nedaudz precizēšu, ka es minēju, citējot pieteikuma iesniedzējus, ka nav 2. pantā minēti darba devēji. Tur ir ierakstīti tikai darba ņēmēji, ņemot vērā to, ka darba ņēmējs jau ir tas galvenais... Tas nodarbinātības aspekts ir tas galvenais, kam ir šis nodoklis piesaistīts. Un runājot par regresivitātes mazināšanu. Te nav runa par to... par regresivitātes mazināšanu, tas nav tādā veidā, kāds būtu progresīvais iedzīvotāju ienākuma nodoklis. Likumdevējs secināja, ka ir divu veidi nodokļu maksātāji, kuriem šī sistēma, darbaspēka nodokļa sistēma, ir regresīva. Tāpēc, ka darbaspēka nodokļus maksā divi nodokļu maksātāju veidi. Tie ir darba ņēmēji un tie ir darba devēji. Abām no šīm te grupām, sasniedzot šos te iemaksu griestus, pakāpeniski pieaugot atalgojumam, samazinājās nodokļos samaksātais procents, darba devējam šinī gadījumā viņš bija nulle. Atšķirībā pret citiem darba devējiem, kas maksāja līdz griestiem. Darba devējiem šī te procentu likme ir nulle. Pēc tam, kad viņi ir sasnieguši maksimālo apmēru. Līdz ar to tas ir tas mērķis — mazināt abām šīm te grupām darbaspēka nodokļu likmes regresivitāti. Un tāda veidā arī izpaužas progresivitāte... viņš nerada progresivitāti tādā klasiskā izpratnē, bet viņš samazina to regresivitāti un

izlīdzina vai novērš to nevienlīdzību un tās privilēģijas, kas pastāvēja tiem darba devējiem, kas maksāja tādas algas vai arī kuru darbiniekiem bija cita veida ieņēmumi — ieņēmumi no valsts budžeta, ieņēmumi no citiem darba devējiem, kuri ātri vien varētu sastādīt maksimālo apmēru un līdz ar to viņi vairs nemaksātu nodokli vispār pēc tam.

A. Leškoviča.

Paldies.

I. Ziemele.

Paldies.

Tātad šajā brīdī tiesa pasludina pārtraukumu līdz pulksten 14.15 un kā pirmo pieaicināto personu tiesa uzklausa tātad Finanšu ministrijas pārstāvi uzreiz pēc pārtraukuma.

(Pārtraukums.)

I. Ziemele.

Mēs turpinām tiesas sēdi lietā Nr. 2016-16-01.

Mēs aicināsim pieaicinātās personas paust savu viedokli.

Pirmām kārtām tātad Finanšu ministrijas pārstāve — konsultante nodokļu likumdošanas koordinācijas jautājumos Daina Robežnieces kundze. Lūdzu!

Un ja es varētu varbūt aicināt jūs... protams, tas, kas jau ir jūsu viedoklī pausts, tas tiesai un lietas dalībniekiem ir zināms, varbūt jūs varētu koncentrēties uz tiem jautājumiem, tiem sāpju punktiem, kas ir izskanējuši šobrīd.

D. Robežniece.

Labdien, godātā tiesa, pārstāvji un Saeimas pārstāvji, klātesošie!

Es saprotu, ka jautājumu īstenībā ir ļoti daudz bijuši pacelti. Droši vien, ka es visiem nevarēšu pieskarties.

Es gribētu sākt ar to, ka, ja mēs skatāmies uz darba devējiem un viņu pienākumu, kas noteikts ar Solidaritātes nodokļa likumu, maksāt solidaritātes nodokli gan par savu daļu, atbilstoši likmei, kāda ir paredzēta, gan arī to daļu iemaksāt budžetā, kas ir viņa darbiniekiem jāmaksā. Tad, man liekas, ka jāsaprot, ka darba devējs pats par sevi autonomi nav šī nodokļa maksātājs, viņa pienākums maksāt šo nodokli rodas tikai tādēļ, kā jau arī tika šeit šodien mums atzīmēts, ka viņš nodarbina darbiniekus. Un ja viņam ir darbinieki, kas atbilst noteiktiem kritērijiem attiecībā uz solidaritātes nodokļa maksāšanu, kuru ienākumu līmenis pārsniedz noteiktos griestus, tad viņi arī kļūst par solidaritātes nodokļa maksātājiem. Mums vajadzētu arī skatīties

uz darba devējiem no tā aspekta, kā ir viņi sasaistīti ar nosacījumiem, pie kādiem viņu darbinieki pie viņiem strādā.

Šobrīd tātad ir statistika varbūt ļoti dažāda, bet mēs zinām, ka ir ieņēmumu dienests veicis pētījumi, tas, šķiet, pagājušajā reizē bija pieminēts arī pagājušajā lietas izskatīšanā, ka zināmai daļai darbinieku ir samazinājušies ienākumi, vai arī viņi vispār nav saņēmuši tādus ienākumus, no kuriem... ienākumus kā tādus un līdz ar to salīdzinot ar periodu, kad nebija noteikts solidaritātes nodoklis, viņi vairs nekvalificējas un ir izkrituši no nodokļu maksātāju loka. Tajā pat laikā šis skaitlis ir apmēram 38 procenti un arī salīdzinot... paņemot datus par 2017. gadu, ir tāda līdzīga situācija... šī statistika ir apmēram tāda pati — 38 procenti, salīdzinot pret 2015. gadu. Tātad sākotnēji bija kādi 37 procenti, tagad 38. Tā kā tendence nav tāda izveidojusies, ka papildus izkritīs no solidaritātes nodokļa maksātāju loka darbinieki, kuri ir Latvijā darba devēji ar pienākumu par sevi un par saviem darbiniekiem maksāt solidaritātes nodokli.

Tātad, ja mēs skatāmies uz darba devēju, šeit jau arī izskanēja, ja arī agrāk tāda pieceja nebija vēl radusies, tad tagad nodokļu maksājumus uzņēmēji, kas ir arī darba devēji, traktē kā savas izmaksas. Un, ja izmaksas ir lielākas, tad attiecīgi darba devējs jūtas.. uzņēmējs uzskata, ka viņa iespējas risināt ar saviem finanšu līdzekļiem citus jautājumus tiek ierobežotas. Un šis ir droši vien tas gadījums, kad tiek vērtētas izmaksas, kādas ir radušās darba devējam saistībā ar to, ka par to ienākumu daļu, kas augsti apmaksātiem darbiniekiem iepriekš nebija pakļauta aplikšanai ar nodokli, kas ir šobrīd ieviesta, tad, protams, ka šinī situācijā šīs izmaksas relatīvi ir palielinājušās. Varētu jau, protams, mēģināt saprast, cik konkrētiem darba devējiem šīs izmaksas lielākā mērā ir mainījušās, jo, ja mēs skatāmies uz kaut kādu konkrētu darba devēju, par kuru šobrīd es nevaru runāt un man vienkārši nav tādas informācijas, arī par tiem, kas ir iesnieguši šo sūdzību, bet nu visā visumā darba devēju maksājumi darba devēju pusē tā daļa, kas attiecas uz darba devēju, kas ir vispārējā gadījumā 23,59 procenti, ir pieaugusi ne tik dramatiski. Pēc maniem aprēķiniem, piemēram, ja tie ir 5 tūkstoši ienākumu, kas tiek izmaksāti darbiniekam mēnesī, palielinājums darba devējam kopumā, ja es neesmu kļūdījusies ir apmēram 3,4 procenti. Tas ir rēķināts pamatojoties uz tiem pašiem datiem, kas ir iesniegti Satversmes tiesā Finanšu ministrijas viedoklī, kur mēs varam redzēt ienākumu intervālos, kā mainās šis nodokļu slogs arī tajā daļā, kas ir tikai darba devējam. Un savukārt pie 10 tūkstošiem... tas pieaugums ir apmēram 11,6 procenti. Tas, protams, ja mēs pieņemam, ka kādam darba devējam ir daudz darba ņēmēju ar šādiem ienākumiem, varētu skaitliski absolūtās summās jau, protams, būt lielāki un nozīmīgāki, bet tomēr procentuāli tas izskatās diezgan samērīgi šāds pieaugums.

Saprotams, ka viena no šīm lietām, par ko šodien arī ir debates ir atšķirīgās likmes, kas ir saistītas ar to, ka mēs piemērojam sociālās apdrošināšanas iemaksu

likmi arī solidaritātes nodokļa maksājumiem. Un šeit es gribētu teikt, ka pats par sevi nodokļu teorijā kā tādām atšķirīgas likmes vienam nodokļu veidam īstenībā nav nekas neparasts un nav tā, ka varētu visām nodokļu maksātāju kategorijām vienmēr visas likmes būt vienādas.

Es gribētu tādu piemēru, kas varbūt sasaucas vairāk ar to, ka tas arī ir tajā daļā, kas attiecas uz nodarbinātību jeb darbaspēka nodokli, tas ir iedzīvotāju ienākuma nodokļa piemēru piesaukt. Mēs zinām, ka šogad mums joprojām pagaidām ir proporcionālā tā saucamā plakanā iedzīvotāju ienākuma nodokļa likme 23 procenti, bet neskatoties uz to, ņemot vērā, ka nodokļu maksātāji atrodas dažādos apstākļos individuālos... man vienkārši šeit ir skaitļi, tāpēc es paņēmu telefonu šobrīd... Ja mēs paskatāmies uz iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksātāju... man ir divas ienākumu grupas šeit... skaitļi par tādām, kur ir 2/3 no vidējās algas, ko statistikā parasti izmanto starp valstīm salīdzinot nodokļu slogu, tas ir, tā pieņemtā pieeja starptautiskā un arī Eiropas komisijas vērtējumos, ka tiek vērtēts nodokļu slogs un nodokļu plaša, kāda dažādās valstīs pastāv. Un pie vidējās algas. Tad, ja mēs paskatāmies pie likmes, nominālās likmes, 23 procenti. Ja mēs paskatāmies uz tādu nodokļu maksātāju, kam nav apgādājamo, tad īstenībā faktiskā nodokļu likme ir 17,6 procenti ar 2/3 vidējās algas līmeņa ienākumiem. Ar tādu, kuram ir viens apgādājamais, ir 10,6, kur ir divi apgādājamo — 3,6 un ja mēs vēl paņemam tādu kategoriju, kur ir divi apgādājamo un piemēram, invaliditāte, jo ir arī speciāls īpašs papildu atvieglojums par invaliditāti, tad nodokļu likme būtu 0, jo principā šim nodokļu maksātājam šīs atskaitāmās summas, kas samazina apliekamo ienākumu, būtu tādas, ka viņš vairs nodokli faktiski nemaksātu. Savukārt, ja mēs skatāmies uz to, kam ir vidējā alga, tad šie paši skaitļi būtu 18,6, 13,9, 9,2 un attiecīgi tādām maksātājam, kuram ir invaliditātes atvieglojums, ir 5,1 procenti. Tā kā nu mēs redzam, ka atkarībā no tā, ka maksātājs atrodas kaut kādos atšķirīgos apstākļos, viņam ir arī atšķirīgas likmes.

Tagad, ja mēs atgriezīamies pie solidaritātes nodokļa. Es jau pagājušās lietas izskatīšanas gaitā pārunā viedokli, ka darba ņēmējs, kas ir pensijas vecumu sasniedzis vai kuram citu apstākļu dēļ ir piešķirta pensija, viņš tomēr neatrodas tādos pašos apstākļos, kā atrodas darba ņēmējs, kas ir darbaspējas vecumā un kuram atrašanās darba tirgū ir nepieciešama, lai nodrošinātu savu ienākumu gūšanu, jo pretējā gadījumā viņš paliktu bez iztikas līdzekļiem. Nu, cilvēkam, kuram ir pensija, kas ir ienākumu aizvietojošs, ko viņš ir nopelnījis darba mūžā, viņam šī nepieciešamība, protams, ir citi iemesli, kas nosaka viņa atrašanos darba tirgū, bet viņa nav, teiksim tā, nav tāds jautājums, kas nosaka, vai viņš spēs vai nespēs nodrošināt savu iztikas līmeni. Tātad šeit mums ir arī līdz ar to tādām divām kategorijām, kas ir darba ņēmēji, kuriem piemēro vispārīgo likmi un ir darba ņēmēji, divas kategorijas jeb divas grupas, kurām ir atšķirīga likme, kas izriet no tā, ka viņi ir sociālās apdrošināšanas veidiem pakļauti ne visiem, salīdzinot ar vispārējo gadījumu.

Un tas, kā mēs gribētu skatīties uz šo lietu, ir tas, ka šī likmes pastāvēšana... atšķirīga... tieši joprojām arī darba devējam algojot tieši darbiniekus, kuri ir pakļauti vai nu visiem apdrošināšanas veidiem vai arī nē. Vismaz, kā mēs to redzam, tad varētu nebūt noteicošais faktors, lai izvēlētos vienu vai otru darbinieku, kas ir nepieciešams viņu uzņēmējdarbības veikšanai. Es saprotu, ka tas nav vienīgais iemesls — nodokļu ietaupījums, izmaksu ietaupījums — vērtējot darbinieku pieņemšanu un līdz ar to arī radot situāciju, ka ir jāmaksā vairāk vai jāmaksā mazāk kā apmērā nodoklis.

Nu, personāla izvēles lietas, droši vien mēs šodien neanalizēsim, bet jebkurā gadījumā... Šķiet... neatceros, vai pagājušajā reizē es to pieminēju... bet viena no skaļākajām lietām un skaļākajiem gadījumiem, kas nodokļu likuma gatavošanas laikā skanēja, bija... jā, tā kā tā ir publiskā informācija un presē ir izskanējusi... tas ir Lattelekom vadītājs un arī šeit augstāk kvalificētie darbinieki, par kuriem bija runa, ka viņus nevarēs noturēt uzņēmums tādēļ, ka ir palielinājušies maksājumi. Visai drīz, 2016. gada janvārī es presē un internetā ieraudzīju publikāciju jeb ziņu, ka viņiem tiek apsvērta... ne tikai apsvērta, bet arī tiks paaugstināts atalgojums darbiniekiem, kuri līdz tam... nemaksājot solidaritātes nodokli par viņiem... nemaksājot acīmredzot saņēma kaut kādu noteiktu netto ienākumu, lai viņiem nodrošinātu iepriekšējo ienākumu līmeni. Tā kā es gribētu šeit ar to teikt, ka... ja personāla izvēle notiek saistībā ar to, kādi mērķi jāasniedz darba devējam savā uzņēmējdarbībā nevis tikai ar izmaksu ietaupījumu vai neietaupījumu, tad acīmredzot tie lēmumi, ko darba devējs šajā ziņā pieņem, ir dažādi un noteikti ne vienmēr tikai ekonomijas virzienā.

Vēl varbūt... daudz laika vairs neaizņemšu.... Gribētu teikt par administrēšanas lietām. Par to jau arī šeit ir runāts.

Nē, pirms administrēšanas lietām es vēl gribētu teikt dažus vārdus par to jautājumu, kas izskanēja jau iepriekš... ka vienam darbiniekam ir 100 tūkstoši un otram ir 100 tūkstoši... te bija šis piemērs... un tad kāpēc vienam būtu jāsaņem mazāk vai vairāk. Nu, savus apsvērumus es jau izteicu, bet es vienkārši gribētu vērst tiesas uzmanību uz to, ka ne tikai šādā salīdzinājumā mēs varētu apšaubīt taisnīgumu nodokļu piemērošanas vai samērīguma... bet, ja mēs skatāmies uz iedzīvotāju ienākuma nodokli, kur ir dažādi ienākumu veidi un nodokļa likmes arī ir... bez tām faktiskajām, ko es nosaucu kā piemēru, ir arī konkrēti ienākumu veidi, kuriem tiek piemērotas citas likmes, tas ir, piemēram, kapitāla ienākums, tad kapitāla ienākuma gadījumā... Arī kapitāla ienākuma veidam vienā gadījumā pēc pašreizējiem noteikumiem tiks maksāta likme 10 procenti vai 15 procentu likme. Tas nozīmē, ka mēs redzam, ka pat viena nodokļa ietvaros atkarībā no tā, kā kvalificējas ienākumi, arī kvalificējas maksātājs, pēc dažādām pazīmēm nodokļa faktiskais slogs ir atšķirīgs lielums un tas nav tāda lieta, ko mēs varētu pilnībā unificēt, jo tie apstākļi, kāpēc viena vai otra likme tiek piemērota, ir kaut kādā veidā nodefinēti.

Un vēl es gribētu šeit teikt, ka mēs principā, kad runājam par šo grupu, kurai... par šiem pensijas vecuma darba ņēmējiem, kurus darba devējs nodarbina un līdz ar to ietaupa vai arī viņam ir pienākums maksāt mazāku nodokli, es gribētu teikt, ka šeit ir jāskatās nevis uz indivīdu, konkrēto indivīdu, kas ir nodarbināts pie attiecīgā darba devēja un jāvērtē no tā, kas viņam būtu... varbūt ir mainījies, kāpēc viņam šobrīd ir viena gada likme ir mazliet atšķirīgāka no tās, kas ir nākamajā gadā, bet ir jāskatās uz visu grupu, jo runa jau ir nevis par indivīdu, bet par to maksātāju grupu, kura ir pakļauta konkrētiem apdrošināšanas veidiem un, kā jau arī tika minēts, tas atkarīgs no kontingenta, ar kontingentu saprotot cilvēku skaitu un arī nepieciešamību pēc pakalpojumiem, kas saistībā ar to, kā ir attīstījusies iepriekš šo pakalpojumu sniegšana, vai ir bijušas izmaiņas normatīvajos aktos, kas paredz, ka ir nepieciešams, iespējams, nodrošināt plašāku pakalpojumu loku, no tā ir atkarīgas arī tas izmaksas, kas ir jānosēdz no valsts puses un šīs likmes atšķirības šobrīd lielāko ties arī ir no šiem apstākļiem bijušas atkarīgas. Un es pieņemu, ka Labklājības ministrija varēs plašāk paskaidrot, ja tas ir nepieciešams. Bet vismaz es redzu tā, ka nu nedrīkstam mēs fokusēties uz indivīdu konkrēto, bet mums ir jāskatās uz šo maksātāju grupu un uz to, kādos apstākļos tad viņa tiešām atrodas.

Un varbūt tad par administrēšanu. Īstenībā tas redzējums, protams, uz alternatīvām, kā varētu administrēt, ir ļoti dažāds. Bet man ir daži skaitļi, ko es esmu nupat dabūjusi no ieņēmumu dienesta un es gribētu vienkārši jums varbūt darīt zināmu, kas līdz šim nav tā izskanējis, ka mums tie darba devēji... viena darba devēja ienākumi darba ņēmējiem ar šādu līmeni, kas kvalificējas solidaritātes nodokļa maksātāju statusam... gūst pie viena darba devēja tikai apmēram 60 procentu no kopējā darba ņēmēju skaita, kas ir nodarbināti pie darba devējiem un ir solidaritātes nodokļa maksātāji. Tas nozīmē, ka tā vienkāršā situācija, ka ir viens darba devējs un viņam ir skaidri redzams, kādi ir darbinieka ienākumi un kurā brīdī viņi sasniedz noteikto sliekšni un jāsāk maksāt solidaritātes nodokli, ir tikai 60 procenti, kā jau es teicu un pārējie visi ir līdz ar to, lai apzinātu to brīdi, kad ir jāmaksā, ir jābūt noteiktai informācijas apmaiņai un tas viss nozīmē gan informācijas sistēmas radīšanu, bet ne tikai. Saskaņā ar likumu "Par nodokļiem un nodevām" juridiskajām personām nodokļu maksātājiem visiem ir jālieto ieņēmumu dienestā izstrādātās informācijas sistēmas, tātad viņi ir EDS klienti un šeit tā administrēšana līdz ar to tiek vienkāršota vismaz tajā komunikācijā starp nodokļu maksātāju un nodokļu administrāciju. Bet attiecībā uz fiziskajām personām tāda obligāta prasība nepastāv šobrīd vēl joprojām un fiziskā persona var neizvēlēties būt par EDS klientu un līdz ar to paralēli visām sistēmām, kas tiek izveidotas administrēšanai, izmantojot informāciju tehnoloģijas, ir arī jānodrošina parastā veidā, papīra formātā iesniegšana, komunikācija, rakstot vēstules un citā veidā komunicējot ar nodokļu maksātāju.

Starp citu, mums ir arī tāda interesanta situācija, nu, es nezinu... tieši cik, bet ir diezgan daudz arī tādi darba ņēmēji, kuri gūst ienākumus nevis divās vai trijās vietās, bet... nu, man ir informācija, ka 2016. gadā, ja, protams, tā nav kļūda, ir bijis viens darba ņēmējs, kas ir pie 88 darba devējiem guvis ienākumus... kopā kas izveido šo ienākumu, no kura solidaritātes nodoklis jāsāk maksāt... tad pie 61 un pie 42. Nu, tie ir tie maksimumi. Tā kā visai šai... Lai solidaritātes nodokli administrētu citā veidā, tad būtu jābūt iesaistītiem visiem šiem subjektiem, gan fiziskai personai — darba ņēmējam, gan arī darba devējam — visiem, kas ir maksājuši ienākumus fiziskajai personai, kuras ienākumu līmenis sasniedz šo noteikto sliekšni. Un es gribētu teikt, ka tas ir komplicēts un ļoti sarežģīts mehānisms, kas, protams, ja būtu iespējams ilgāks laiks un daudz, daudz vairāk līdzekļu, kurus es šobrīd arī tiešām nevaru pateikt, cik tas maksātu, vai tas maksātu 200 vai 300 tūkstošus, salīdzinot ar tiem 100 tūkstošiem, kas bija sākotnēji likuma ieviešanai atvēlēti, bet tur noteikti būtu bijis vajadzīgs ilgāks laiks, jo minimāli vismaz pusgads ir iepirkuma veikšanai, informācijas sistēmas izstrādāšanai vismaz pusgads ir vajadzīgs, lai varētu runāt par to, ka var sākt administrēt nodokli no taksācijas perioda sākuma. Bet tad, ja no 1. janvāra taksācijas periods sākas nodoklim, tad arī būtu kaut kad jābūt jau pieņemtiem jau daudz agrāk šiem nosacījumiem, vai arī alternatīva, ka šo nodokli nebūtu varēts ieviest no 2016. gada, kā tas bija iecerēts.

Jā, tas laikam arī īsumā šobrīd no manas puses viss. Paldies. Esmu gatava atbildēt uz jautājumiem.

I. Ziemeļe.

Paldies, Robežnieces kundze. Tiesnešiem, lūdzu... Laviņa kungs.

A. Laviņš.

Jā... Tātad jūs lietojat šādu apzīmējumu kā “komplicēts, ļoti sarežģīts mehānisms būtu nepieciešams, ja būtu citāda solidaritātes nodokļa administrēšanas kārtība”. Nu, mēs dzirdējām no lietas dalībniekiem kontrastu pilnu vērtējumu. Pieteikuma iesniedzēju pārstāvji minēja, ka tā ir jaunas deklarācijas izstrāde, apmēram 20 tūkstoši maksā, papildu ailīte un to varētu nokārtot. Saeimas pārstāvji vienā balsī apgalvoja, ka gluži līdzīgi, kaut kas ir pat acīm redzams, ka sistēmas, jaunas sistēmas izstrādei būs ļoti lieli līdzekļi vajadzīgi. Pietrūkst konkrētības, es teiktu. Vai Finanšu ministrija tomēr nevarētu konkrētāk noraksturot, vai pasākumu kopumu... es šobrīd nerunāju par cipariem, jo droši vien... es saprotu, ka diez vai mēs sagaidīsim, ka konkrētie cipari būs, bet pasākumu kopumu... lai vismaz saprastu, kas ir tas, kas no valsts būtu vajadzīgs, lai, piemēram, te izskanēja vairākas versijas... viena no versijām, ko aplūkoja... es teikšu tā neitrāli... pieteikuma iesniedzēji, ka tā ir viena

likme. Kas būtu tas pasākumu kopums, lai nodrošinātu vienas likmes ieviešanas administrēšanu.

D. Robežniece.

Nu, ne velti es nosaucu šos skaitļus, pie cik darba devējiem mēdz būt nodarbināti ienākumu guvēji, kas kļūst par solidaritātes nodokļa maksātājiem. Tātad, ja es esmu darba devējs, piemēram, Brenča kungam, es zinu, cik es viņam izmaksāju. Tanī brīdī, kad es varu izmaksāt to, ko es viņam maksāju... un ir sasniedzis šogad 52 400, un es zinu, ka viņš ir pensijas vecumā, lai arī tā nav, ka viņš ir sasniedzis šos ienākumu griestus, tad tanī brīdī, kad viņš kļūst par solidaritātes nodokļa maksātāju, tad... un iedomājoties, ka ir paredzēta vienāda likme visiem... tad es zinu, ka attiecībā uz šo ienākumu daļu jātaisa viņam aprēķins pēc citas nodokļu likmes un pārskaitu budžetā. Nu, tas ir 60 procentiem... nu, tas ir tajos gadījumos, kad ir viens darba devējs.

Bet, ja es esmu darba devējs un vēl kādi 25 citi, kā mēs visi uzzināsim, kurā brīdī Brenča kungs ir kļuvis par solidaritātes nodokļa maksātāju? Lai mēs visu uzzinātu un pareizi aprēķinātu nodokli, tad mums ir jābūt informācijai par to. Kas mums to pateiks? Brenča kungs pats nezinās, ja nu vienīgi viņam skaita vienā kontā un viņš redz, ka viņam pēkšņi, neko neizņemot no šī konta ārā, viņam ir tik daudz naudiņas uzkrājies un viņš tagad kļūst par šī nodokļa maksātāju. Bet, lai pārējie šo informāciju iegūtu, tad ir datu plūsma no darba devējiem uz ieņēmumu dienestu, pēc tam no ieņēmumu dienesta uz sociālās apdrošināšanas aģentūru, kas veic personificēto uzskaiti. Šobrīd ir lieta organizēta sociālās apdrošināšanas iemaksu iekasēšanā tādējādi, ka šie paziņojumi un ziņojumi, ko saņem ieņēmumu dienests, tālāk tiek nodoti izmantojot, protams, tehniskos līdzekļus, sociālās apdrošināšanas aģentūrai, kas veic personificētu uzskaiti, attiecinot uz katru konkrēto nodokļu maksātāju. Tātad zināms laiks tiek patērēts. Šodien mums ir oktobris... Septembris beidzies, līdz oktobra beigām visi darba devēji par Brenča kungu iesniegs informāciju. Kamēr informācija tiek apstrādāta, savādīta, ievadīta un nonāk pie rezultāta, nu, vēl mēnesis klāt vismaz. Tātad pēc tam vajadzētu iet atpakaļ informācijai uz darba devējiem, lai viņi zinātu par tiem pārējiem ienākumu izmaksātājiem, lai viņi zinātu, ka viņiem ir tagad jāveic citas darbības, un šīs darbības viņiem ir jāveic tā, lai nodrošinātu pareizu nodokļu aprēķināšanu.

Man kā nejuristam šeit ir jautājums, vai šī visa informācijas sniegšana citai privātpersonai par mani kā privātpersonu jeb Brenča kungu kā privātpersonu citai privātpersonai, kas ir viņa darba devējs, par viņa visiem ienākumiem, par sasniegto ienākumu līmeni, vai tā īstenībā arī ir lieta, kas būtu samērīga un atbalstāma.

Otra lieta. Vienmēr ir risks, ka šī informācija tomēr, iespējams, varētu būt neprecīza, jo katram darba devējam ir tiesības veikt precizējumus iesniegtajos

dokumentos par nodokļu maksātāja apliekamām summām un maksājamo nodokļu, arī sociālās apdrošināšanas iemaksām un iespējams, pastāv risks, ka vienkārši nodokli pareizi aprēķināt un pareizi piemērot nemaz nebūtu tik vienkārši, ja tas notiek uz mēneša bāzes. Bet, tā kā, ieviešot solidaritātes nodokli, viens no mērķiem bija arī nodrošināt budžeta ieņēmumus nevis abstrakti kaut kad pēc kāda laika, bet nākamajā saimnieciskajā gadā, tad mums bija nepieciešams nodrošināt, ka nodokļu maksājumi ienāk budžetā jau 2016. gadā. Tādēļ arī šo nodokļu piemērošana un administrēšana no mēneša bāzes bija nepieciešama, neatliekot to uz gada beigām, kad, iespējams, visi šie dati varētu būt pieejami daudz pilnākā apmērā un precīzāki. Un šeit, savukārt, ja būtu uz gada bāzes nodokļu administrēšana noteikta, tātad iesniedzot par gadu kopumā, deklarācijā tad būtu jārisina vienalga jautājumi par to daļu, kas attiecas uz darba ņēmēju, darba devēju, kā viņi deklarē šos savus maksājumus, par to, lai viņi būtu deklarēti pareizi, jo joprojām pastāv tā iespēja, ka, gūstot ienākumus pie vairākiem darba devējiem un vienai un tai pašai personai izmaksājot ienākumus, šiem datiem visiem ir jābūt kaut kādā veidā... kā to pareizi pateikt... viņiem jābūt nodrošinātiem, lai viņi būtu pareizi un katrs zinātu, cik liela daļa attiecas uz viņu no tā apliekamā ienākuma, kuram ir jāpiemēro nodoklis.

Šeit vienmēr, kad ir lielas summas jāmaksā, neatkarīgi no tā, vai tas ir... kaut vai uzņēmumu līmenī liels uzņēmums... bieži vien ir naudas plūsmas problēmas. Kā mēs zinām, ja līdzekļi ienāk... tad tas, ka uz papīra viņi ir kā ienākuši, tas nenozīmē, ka gada beigās ienākumu saņēmējiem ir bankas kontā tādi līdzekļi, lai varētu samaksāt nodokli. Tad sākās citas procedūras. Vai nu vienkārši kavējas ar maksājumiem, kas nozīmē nokavējuma naudas, soda naudas un citus administratīvos pasākumus vai arī jāiet ir un jālūdz termiņa pagarinājums, jāsadala maksājumos un jāveic citas darbības, lai nodokli samaksātu.

Es nevarētu teikt, ka man ir ļoti daudz skaitļu, bet tā ir dzīves pieredze, ka samaksāt lielu nodokli ir lielas grūtības jebkuram nodokļu maksātājam, tāpēc nodokļu sadalīšana tādos mazākos segmentos un maksāšana periodiski gada laikā vienmēr nodrošina nodokļu labāku administrēšanu gan no vienas puses, kas ir no maksātāju puses, gan arī no nodokļu administrācijas puses.

Nezinu, vai es atbildēju uz jautājumu, bet es mēģināju ieskicēt, kā tas varētu izskatīties.

A. Laviņš.

Jā... Sakiet, kāda ir paredzēta atbildība par nepareizu datu iesniegšanu... piedošanu... par tādas deklarācijas iesniegšanu, kas nesatur patiesu informāciju.

D. Robežniece.

Nu, to nosaka likums “Par nodokļiem un nodevām”. Es nevaru pateikt šobrīd... šeit mums ir dažādi līmeņi... Viens jautājums ir, ka nepareizus datus... par tādu datu iesniegšanu, kas samazina apliekamo objektu, tad atbilstoši proporcionāli... bet es diemžēl neatceros no galvas skaitļus... piemēro soda naudu. Nu, ja vispār neiesniedz deklarāciju, tad, man šķiet, tur kādreiz bija diezgan lieli tie maksājāmie procenti, kas ir pēc tam no konstatētā nedeklarētā ienākuma... bet es baidos, ka es nevaru pateikt šobrīd. Bet jebkurā gadījumā ir pietiekami... varētu būt arī apgrūtinoši tieši šīs... kas ir īstas soda sankcijas maksāt, nevis tādas iedomātas soda sankcijas.

A. Laviņš.

Vēl šī hipotētiskā situācija. Tikai hipotētiskā situācija, par ko mēs runājam. Vienāda likme visiem darba ņēmējiem, darba devējiem un tad šī tabuliņa, kas ir Finanšu ministrijas sniegtajā viedoklī... Nevis 1. tabula, kur ir runa par darbaspēka nodokļa slogu, bet... tā... tas tabulas nosaukums ir garāks — “Darbaspēka nodokļu un darba devēja maksājumu procentuālā attiecība pret darba ņēmēju bruto ienākumu 2015-2016. gadā”. Tātad te tiek līdzināts, kāda situācija bija pirms solidaritātes nodokļa un kāda ir pēc. Var redzēt tajā ailītē, ka visos algu segmentos pēc solidaritātes nodokļa ieviešanas, ka darba devēja obligāto iemaksu attiecība pret darba ņēmēja bruto ienākumu ir vienādota, kura nebija pirms solidaritātes nodokļa ieviešanas. Nu tā es vismaz es redzu un te ir pietiekami liels kontrasts starp minimālo algu un personu, kas saņem 20 tūkstošus. Šobrīd es skatos uz to, kur ir ailīte, kur visiem visu algu segmentā ir 19,90 procenti.

Jūs arī atradāt to tabulu?

D. Robežniece,

19,90... kurā ailītē? Viens, divi, trīs...

A. Laviņš.

Visos algu segmentos... 2. tabula. Piektā lapaspuse. Finanšu ministrijas viedoklis. Tikai lai saprastu...

D. Robežniece.

Nu, man laikam nav tā īstā tabula, bet es ceru, ka es sapratīšu jautājumu...

M. Brencis.

Es varu iedot...

D. Robežniece.

Jā... Ā...

A. Laviņš.

Ilustrācijas pēc. Ja ir vienāds šis hipotētiskais, kas te izskan... modelis, vai šī attiecība kaut kādā algu segmentā mainītos?

D. Robežniece.

Redziet, šinī 2. tabulā ir visa dati par vienu grupu, par tām personām, kas ir pensijas vecumu sasniegušas. Šobrīd tātad... jā, viņiem ir 19,9... ja likme tiktu pielīdzināta tai likmei, kas ir vispārējā gadījumā, tad jā, tad tur būtu palielinājums. Bet tad palielinājums attiektos tieši uz tiem ienākuma intervāliem, kas pārsniedz 5 tūkstošus.

A. Laviņš.

Respektīvi, virs 5 tūkstošiem tajā tabuliņā.... no šīs vietas uz leju būtu citāda šī attiecība?

D. Robežniece.

Jā, mazliet lielāka... jā...

A. Laviņš.

Skaidrs. Labi.

No manas puses pagaidām viss.

I. Ziemele.

Tiesnesis Kusiņš. Lūdzu!

G. Kusiņš.

Jā. Robežnieces kundze, man būtu vairāki jautājumi, ņemot vērā jūsu lielo pieredzi. Sakiet, lūdzu, vai Finanšu ministrijā vispār eksistē kādi kritēriji, cik efektīvai ir jābūt vai cik dārgai ir jābūt nodokļu administrēšanai pie ieguvumiem valsts budžetā? Tas neattiecas uz sociālo nodokli, bet tas attiecas uz kopējo. Jo mums ir dažādas administrēšanas izmaksas dažādiem nodokļiem.

D. Robežniece.

Kritēriji... jā... viņi tiek apspriesti parasti nevis pirms pieņemšanas, vai viņi tiek izpildīti... vai pēc... Un vēl jāsaka, ka šinī gadījumā atkal ir tāda situācija, ka es skaitļus vienkārši no galvas neatceros. Bet, protams, mēs varam vēlēties... jo zemākas

izmaksas, jo lielākus ieņēmumus pretim. Tas ir tas, ko mēs vēlamies jebkurā gadījumā. Bet mēs arī apzināmies un pēdējā laikā risinājumi, kas ir dažādi nodokļu politikas risinājumi, ir tādi, kas rada administrēšanas izmaksas pietiekami lielā apmērā, jo ir atvieglojumi vai dažādās pieejas nodokļu aprēķināšanai ir ļoti šobrīd plašs klāsts un dažādām nodokļu maksātāju grupām ir jāveic ļoti attiecīgi precīzi aprēķini un jānodrošina, lai šī informācija, kas ir nepieciešama aprēķinu veikšanai, un lai paši aprēķini tiktu veikti atbilstoši un nodoklis būtu aprēķināts pareizi un pēc tam arī izkontrolēts, vai viņš ir aprēķināts pareizi. Tā kā šis izmaksu jautājums droši vien būtu atsevišķi jānoskaidro. Bet viņš tiek vērtēts, kā jau es teicu, parasti tas notiek pēc tam, kad jau ir kaut kāds periods pagājis, kad ir jau nodoklis ieviests un jaunas kaut kādas normas ir ieviestas. Tas ir, runājot par izmaksu efektivitāti.

G. Kusiņš.

Par izmaksu efektivitāti... Un tad vai teorētiski ir iespējams tas, ka tās administrēšanas izmaksas ir tik lielas, 60 procenti no ieņēmumiem... 70 procenti...

D. Robežniece.

Nu, iespējams, ka jaunie risinājumi iedzīvotāju ienākumu nodoklī šobrīd nu gluži 60 nerasniedz, bet diezgan krietni... Nē, nu vienkārši iedzīvotāju ienākumu nodokļa ieņēmumu kopējais apjoms ir salīdzinoši viens no augstākajiem, kas ir budžetā, bet tieši tai nodokļu maksātāju grupai, kam šobrīd piemēro diferencēto neapliekamo minimumu... ja to pret ieņēmumiem... no šīs iedzīvotāju ienākumu nodokļa ieņēmumiem, pret šīs grupas ienākumiem varbūt rēķinātu, iespējams, ka tas skaitlis būtu diezgan augsts. Bet nu, tas ir tāds pieņēmums, ņemot vērā to, kā varētu būt. Jo skaitļi manā rīcībā šobrīd šeit nav.

G. Kusiņš.

Es saprotu, ka nav tāda vidējā... kas pateiktu, ka šis ir efektīvs budžeta papildināšanas līdzeklis un šis ir dārgs budžeta papildināšanas līdzeklis, tādu kritēriju Finanšu ministrija neizmanto.

D. Robežniece.

Nē, nu tajā politikas veidošanas brīdī šobrīd šādi kritēriji netiek izmantoti tieši skaitliskā izteiksmē. Bet nodokļu politikā, kā mēs zinām un kā jūs arī zināt, ir ļoti daudz dažādas lietas, kas tiek ņemtas vērā — gan taisnīgums, gan maksātspēja, gan dažādas citas lietas... un līdz ar to noreducēt tikai uz izmaksām, protams, nav iespējams.

G. Kusiņš.

Bet sakiet, lūdzu, vai par efektīvu būtu atzīstams tāds nodoklis, kura administrēšana sasniegtu 99 procenti no nodokļa ieņēmumiem?

D. Robežniece.

Nu, piemēram, ja ieviestu galvas naudu... iedzīvotāju reģistrs pastāv... no katra kaut kādu tur eiro vai cik iekasētu... iespējams, ka tas būtu ļoti efektīvs veids.

G. Kusiņš.

Man liekas, ka jūs nesapratāt manu jautājumu. Nē, pati administrēšana izmaksā tikpat dārgi, cik potenciāli iespējamie ieņēmumi.

D. Robežniece.

Jā, tad ir otrādi...

G. Kusiņš.

No simts cilvēkiem vai no citiem subjektiem cik tur iekasētiem, budžets saņemtu tikai 1 eiro. Vai, jūsprāt, tas būtu efektīvs nodoklis?

D. Robežniece.

Nē, noteikti nē.

G. Kusiņš.

Tad otrs jautājums. Jūs norādījāt šos piemērus no iedzīvotāju ienākumu nodokļa, kurus jūs ilustrējāt ar piemēriem, kur ir atšķirīgas nodokļu likmes. Sakiet, lūdzu, vai šīs atšķirīgās nodokļu likmes ir tāpēc, ka ir administrēšanas kārtība no cita nodokļa?

D. Robežniece.

Nē. Par kapitālienkumiem, piemēram?

G. Kusiņš.

Jūs minējāt par...

D. Robežniece.

Nē. Tātad tie nav atkarīgi šobrīd no cita nodokļa. Bet, ja mēs vispār... Likme ir viena lieta. Otra lieta ir apliekamais objekts nodokļa, kas nosaka nodokļa apmēru. Ja mēs runājam par savstarpējo saistību, tad, piemēram, Sociālās apdrošināšanas likumā 14. pants, ja nemaldos, saka, ka sociālās apdrošināšanas iemaksu objekts ir likumā

“Par iedzīvotāju ienākumu nodokli” noteiktais algota darba ienākums. Tā kā ir sasaiste ne tikai šinī gadījumā, ka solidaritātes nodoklis atsaucas uz sociālās apdrošināšanas likumu, bet arī citos gadījumos ir atsauces uz citiem likumiem. Jo vairāk tāpēc, ka kādreiz ja vienā likumā kaut ko izmaina, bet otrā nē, bet jābūt viņiem ir sasaistītiem, tad tas nozīmē, ka mēs dabūjam pretrunas starp dažādiem normatīvajiem aktiem.

G. Kusiņš.

Bet vai jūs saskatāt līdzību starp iedzīvotāju ienākumu nodokli paredzētajiem... sauksim tos par nodokļa atvieglojumiem... ka ir jāmaksā mazāka likme līdz ar to... vai jūs saskatāt līdzību ar Solidaritātes nodokļa likumā noteiktajām mazākajām nodokļa likmēm.

D. Robežniece.

Jā, jo iedzīvotāju ienākumu nodoklī mums ir dažāda veida atvieglojumi tieši tām darba ņēmēju grupām, kas šobrīd... fizisko personu grupām, visdrīzāk jāsaka... kas būtu uzskatāmas par sociāli mazaizsargātām, tāpat personas, kas ir sasniegušas pensijas vecumu. Starp citu, viņiem, atšķirībā no pārējiem darba ņēmējiem, iepriekš bija jautājums, neapliekamais minimums nav diferencētais neapliekamais minimums, ko viņiem piemēro neatkarīgi no tā, cik lielus ienākumus viņi saņem. Viņiem noteiktais neapliekamais minimums ir 235 eiro, kamēr pārējām iedzīvotāju ienākumu nodokļa maksātāju kategorijām, kas nav pensijas vecumā un kas nesaņem pensijas un arī cita veida pensijas... jo tā norma iedzīvotāju ienākumu nodoklī attiecas gan uz vecuma pensijas, gan izdienas pensijas, gan citu pensiju veidu saņēmējiem.

G. Kusiņš.

Bet šodien izskanēja arguments, ka viens no tiem iemesliem, kāpēc ir atšķirīgās nodokļa likmes, ir administrēšana, ja tā ar vienu vārdu var nosaukt. Sakiet, lūdzu, vai iedzīvotāju ienākuma nodokli arī ir vieglāk administrēt, ja ir dažādas nodokļu likmes? Un kādam ir nulle procentu nodokļu likme? Vai tās ir salīdzināmas situācijas?

D. Robežniece.

Nu, tā kā iedzīvotāju ienākumu nodokļa sistēma ir veidota jau gadu desmitiem, tad šī sistēma jau pastāv. Principā viņa nav jāveido no jauna. Protams, jaunus risinājumus ieviest ir vienkāršāk, kaut arī tas varētu maksāt salīdzinoši dārgi. Bet, ja būtu jāveido pilnīgi jauna sistēma, tad es domāju, ka tur būtu ļoti ievērojamas izmaksas... ļoti ievērojamas.

G. Kusiņš.

Un vēl man tieši tāds pats jautājums, kāds bija arī Saeimas pārstāvjiem saistībā ar šo solidaritātes nodokļa likmju izmaiņu gadu griezumā. 2016. gadā darba devēji par pensijas vecumā esošu darba ņēmēju maksāja 8,85 procenti. 2017. gadā — 9,16. Sakiet, lūdzu, kur jūs redzat pamatojumu šādām likmju maiņām? Tikai tas, ka gads mainās?

D. Robežniece.

Es šeit jau mēģināju teikt, ka tas ir saistīts ar to, ka nevis konkrēti indivīds ir jāvērtē, bet gan tā visa personu grupa, kura atbilst šiem nosacījumiem. Tātad tie ir 2016. gada vecuma pensijas saņēmēji... un pretī ir tie pakalpojumi, ko viņiem sociālās apdrošināšanas sistēma no budžeta viņiem nodrošina.

G. Kusiņš.

Bet šis jau neiet apdrošināšanas sistēmā.

D. Robežniece.

Nu, jā.. bet tā kā tā ir solidaritātes nodokļa sasaiste ar likmi, tad šīs izmaiņas, jā, protams, ietekmē solidaritātes nodokļa maksājumu. Bet tā kā solidaritātes nodoklis netiek ieskaitīts sociālās apdrošināšanas budžetā, protams, un arī nenodrošina nekādu īpašu pakalpojumu saņemšanu līdz šim, tad šī likmes maiņa vienkārši ir rezultāts tam, kā ir sasaistīts sociālās apdrošināšanas iemaksām.

G. Kusiņš.

Tas nozīmē, ka tās likmes vienkārši mehāniski pakārtojās cita nodokļa administrēšanai noteiktajām likmēm. Jo es saprotu, ka tie Ministru kabineta noteikumi, kas šobrīd nosaka, ir veidoti, analizējot tieši sociālā budžeta prognozes uz trīs gadiem.

D. Robežniece.

Tieši tā. Bet tas jau arī... iespējams, citas likmes... arī iepriekšējās likmes piemērošana būtu tādas pašas konsekvences attiecībā uz administrēšanu, kā gadījumā, ja, piemērotu vispārējā gadījuma likmi un visas pārējās. Tā kā jebkura novirze no tās likmes, arī tajā skaitā, kas ir sociālās apdrošināšanas likumā, prasītu cita veida administratīvos risinājumus.

G. Kusiņš.

Un pēdējais jautājums, ja drīkst... Sakiet, lūdzu, jūs bijāt iesaistīta arī paša šī nodokļa sagatavošanas procesā, cik es saprotu, kāpēc tika analizēts tikai šis

deklarēšanas modelis? Man tagad rodas tāds priekšstats, ka tika plānots tikai izanalizēt vienu modeli, kas būtu, ka visiem būtu jādeklarē. Kāpēc netika analizēti citi modeļi? Jo šobrīd iznāk... vismaz tāds priekšstats var rasties, ka salīdzina lētu administrēšanu ar apzināti, man liekas, visdārgāko iespējamo un tad jau nav grūti izvēlēties, kura ir lētāka.

D. Robežniece.

Tas ir joprojām saistīts ar to, ka ienākumu guvēji, fiziskās personas, negūst ienākumus tikai pie viena ienākumu izmaksātāja. Ja ir vairāki ienākumu izmaksātāji, kaut vai vienam... bet mūsu gadījumā tas ir 40 procentiem... tad ir nepieciešams izveidot citu administrēšanas sistēmu un nevar, kā advokāti iesaka, tā vienkārši ielikt vienu rindiņu un nodrošināt, ka nodoklis tiks aprēķināts pareizi un nebūs nekādu pārrēķinu vajadzības un piemaksāšanas, atmaksāšanas, nebūs visa šī administrēšanas procesa sastāvdaļas jānodrošina, ka tiek veiktas.

G. Kusiņš.

Šo personu jau nav daudz. Tāpēc es domāju, kāpēc nevar šie pensionāri un kas saņem izdienas pensijas un tas viens pašnodarbinātais... kāpēc viņiem nevarētu ieviest atsevišķu papildus deklarāciju? Starpība starp pilno likmi un to pazemināto...

D. Robežniece.

Tas būtu tikai tajā gadījumā, ja viņiem ir...

G. Kusiņš.

... Ja tā likme ir vienāda.

D. Robežniece.

Bet viņi joprojām var būt arī pie vairākiem darba devējiem. Un joprojām... var arī... tad līdz ar to rodas pienākums arī tiem ienākumu izmaksātājiem, darba devējiem, arī veikt papildus nodokļu aprēķināšanu... Es vienkārši šobrīd neredzu un nevaru iedomāties citu mehānismu, kā to var izdarīt.

G. Kusiņš.

Paldies.

I. Ziemeļe.

Paldies tiesnesim Kusiņam. Tiesnese Rezevska. Lūdzu!

D. Rezevska.

Jā, paldies. Sakiet lūdzu, jūs minējāt par to, kā, teiksim, likmes ir saistītas ar dažādiem normatīvajiem aktiem un savstarpējām atsaucēm normatīvajos aktos uz objektiem. Un tas mums, protams, viss ir saprotams kā juristiem. Bet sakiet, lūdzu, tieši no Finanšu ministrijas viedokļa raugoties, es gribētu uzzināt, kā veidojas atšķirīgo likmju skaitliskā vērtība. Nu kāpēc ir tieši 34 un tad nākamais ir, piemēram, 28. Kā izveidojas... kā tas notiek?

D. Robežniece.

Nu, ja jūs jautājat par solidaritātes nodokli, tad man atkal jāsaka...

D. Rezevska.

Nē, nē, par solidaritātes nodokli tagad nē, Robežnieces kundze. Kā veidojas nodokļiem, jebkuram citam nodoklim... jūs minējāt kapitāla nodokli... kā izveidojas tieši šādas skaitliskās vērtības atšķirīgajām likmēm?

D. Robežniece.

Nu, vispārējā gadījumā, protams, ja valsts ievieš nodokli... viens no iemesliem, kāpēc nodokli ievieš, ir gūt ieņēmumus, lai varētu nodrošināt valsts funkcijas finansēšanu. Daudzas lietas jau tā kā vēsturiski ir ierīpinājušās.

D. Rezevska.

Tie cipari vienkārši vēsturiski ir 34, 27... vēsturiski...

D. Robežniece.

Ja tas attiecās uz sociālās apdrošināšanas iemaksām, tad sākotnēji šī likme 34 tika noteikta un tāda viņa arī, man liekas, no 1996. gada arī ir. Kā tas tika rēķināts? Iespējams, tas tika rēķināts... jā, nu nevis iespējams, bet tas tika rēķināts es domāju, ka ņemot vērā to, ko valsts bija paredzējusi finansēt no šiem ieņēmumiem. Un tādā veidā arī tā likme tika izveidota. Un pēc tam, kad likme jau bija noteikta, tad krasas izmaiņas attiecībā uz likmēm netika vairs pieļautas, jo turpmāk jau vairs nav... bija vienošanās objekts arī ar sociālajiem partneriem zināmā... kaut gan, protams, šī sadarbība varbūt nebija tik cieša sākotnēji, kā tas ir tagad un visas izmaiņas, kas ir bijušas, nu, tās ir bijušas saistītas... Nu, teiksim, ja mēs skatāmies sociālo iemaksu pusē... ieviešot šo pašreizējo likumu 1996. gadā, tad bija noteikta likme, ka 33 procentus maksāja, ja es nekļūdos, varbūt arī bija mazliet viens procents turp vai atpakaļ... bet vienu procentu tikai maksāja pats darbinieks. Un tad vienā brīdī bija vienošanās ar Darba devēju konfederāciju, ja es nekļūdos, ka mēs pārgājām uz 5 procentiem darba ņēmējam un samazinājās attiecīgi darba devēja daļa un tālāk noteica

9 procentus... un tad bija kaut kādi krīzes laikā... zināmas izmaiņas, kas arī visu laiku vairāk vai mazāk finansiālu apsvērumu dēļ, bet vienlaikus vērtējot, lai krasi neizmainītos arī nodokļu slogs. Bet visu laiku viens no tiem mērķiem, kas mums šobrīd ir ļoti aktuāls, samazināt vispār darbaspēka nodokļu slogu, tanī laikā netika nodrošināts, ja mēs skatāmies visus nodokļus kopumā.

D. Rezevska.

Jā, un jūs minējāt vienu tādu ļoti, manuprāt, svarīgu vārdu šajā sakarā, tieši no Finanšu ministrijas redzespunkta skatoties uz nodokļu atšķirīgu likmju izveidošanu, jūs minējāt vārdu “rēķināta”... nu, ekonomiski... ja? Ekonomisks aprēķins ir šo atšķirīgo likmju pamatā.

Tad sakiet, lūdzu, vai solidaritātes nodoklis ir vienīgais nodoklis šajā valstī, kura atšķirīgo likmju pamatā nav ekonomiski aprēķini?

D. Robežniece.

Nu, es negribētu teikt, ka šeit vispār nebūtu aprēķini.. Jā, nav aprēķinu par to, cik liela daļa būtu jāmaksā tiem, kuri nav pakļauti visiem sociālās apdrošināšanas veidiem, jo šo cilvēku loku... tas jau arī ir tikai pieņēmums, ka tiešām viņi turpinās arī tie, kas atbild par solidaritātes nodokļa maksātāju kritērijiem, ka arī viņi turpmāk turpinās būt tādā pat skaitā un apmēram ar tādiem pašiem ienākumiem. Iespēja jau bija, ka arī nokrīt šis maksātāju segments uz leju un vairāk arī tad nebūtu varbūt iespējams vispār šāda nodokļa maksātāju... Tā kā tas viss balstās nodokļu likuma pieņemšanas laikā uz prognozēm un prognozes, protams, ir tādas, kur iespējams nav ņemti vērā visi apstākļi, kas var notikt.

D. Rezevska.

Nu, tas ir par prognozēm, par ieņēmumu prognozēm. Bet jūs neatbildējāt uz jautājumu par to, kāpēc ir tieši šādi cipari atšķirīgajām likmēm. Un kāpēc tieši solidaritātes nodoklim šīs atšķirīgās likmes nav balstītas uz ekonomisko aprēķinu? Tieši šādiem cipariem.

Un tad man ir pavisam vēl viens tāds sīks jautājums no vārdu skaita nozīmes, bet ļoti liels jautājums, manuprāt, no nozīmīguma nozīmes. Jūs minējāt savā runā, un es to pierakstīju, es citēju: “mēs nedrīkstam fokusēties uz indivīdu, bet mums ir jāskatās uz grupām”. Un es vienkārši gribēju jautāt, vai Finanšu ministrijas rīcībā ir tāda informācija, ka katrs atsevišķs indivīds, katrs cilvēks demokrātiskā tiesiskā valstī ir augstākā vērtība un mums ir jāfokusējas uz katru atsevišķu indivīdu.

D. Robežniece.

Protams, ka ir. Bet es šos vārdus nebiju domājusi tādā ziņā, ka mēs vispār nevērtējam, kā indivīds jūtās kā nodokļu maksātājs, bet ka mēs nevērtējam indivīda apstākļus tanī brīdī, kad viņš ir pie darba devēja varbūt vienīgais tādas grupas pārstāvis. Jo nodokļu likme tiek noteikta visai grupai, nevis konkrētajam vienam atsevišķam indivīdam.

I. Ziemele.

Paldies tiesnesei Rezevskai...

Viens aspekts, kas izskanēja jūsu pašreiz klāstītajā viedoklī un arī ņemot vērā, ka jums tiešām ir jāskrien... tikai viens... Jūs teicāt, ka nodokļu ieviešana prasa laiku. Es aptuveni citēju. Nu un būtībā tagad arī izskanēja tas, cik gan prognozes, gan aprēķini, gan idejas veidošana un tā tālāk... tas, protams, viss prasa laiku. Un jūs arī teicāt, ka ir jāņem vērā ļoti daudzi faktori. Un tad jūs teicāt arī, ka... es nolasu... "ja jau būtu bijis tas laiks, tad arī attiecībā uz solidaritātes nodokli tur vēl būtu bijis ko padomāt". Tas izrietēja gan saistībā ar jautājumu par administrēšanas dažādām iespējamām formām un tā tālāk. Proti, un ņemot vērā to, ka no 2018. gada, iespējams, 1. janvāra vispār tā visa sistēma ir mainījusies... nu, kas tad šeit notika? Bija laiks? Nebija laiks? Viss notika tā, kā vajadzēja notikt?

D. Robežniece.

Es, būdama Finanšu ministrijas darbiniece, protams, nevaru izteikt vērtējumus... negribētu izteikt vērtējumus par politikas veidotāju lēmumiem, kādos laikos tas tiek pieņemts. Bet mums šobrīd jau vairākus... nu, es nezinu.. vairāk kā desmit gadus, ja vēl ne ilgāk, ir iedibināts process, ka budžeta pieņemšanas laikā, budžeta izstrādes laikā tiek vērtētas arī ieņēmumu palielināšanas iespējas un līdz ar to budžeta likumprojektu paketei iet līdz likumu grozījumi, kas nosaka izmaiņas, lai nodrošinātu ieņēmumus. Tā kā solidaritātes nodokļa izstrāde un pieņemšana bija budžeta procesa sastāvdaļa, līdz ar to laika nogrieznis, kāds parasti ir budžeta izstrādei un kurā laikā budžeta izstrāde tiek pabeigta un virzīta tālāk uz Saeimu, viņš ir nemainīgs jau ilgāku laiku un risinājumi, kas ir nepieciešami nākamajā gadā, tāda ir šī prakse, kas ir izveidojusies.

I. Ziemele.

Skaidrs. Es jūs sapratu. Paldies.

Lūdzu, pieteikuma iesniedzēju pārstāvjiem... bet ļoti koncentrēti. Man lūgums neatkārtot jau izskanējušos jautājumus.

K. Strazds.

Paldies. Robežnieces kundze, jūs savā runā minējāt par šo te darba devēju izmaksu pieaugumiem pēc solidaritātes nodokļa ieviešanas, salīdzinot, piemēram, algu 4000 eiro un 10 000 eiro bruto mēnesī. Jūs arī minējāt, ka šī te atšķirība pie 4000 eiro būtu 3,04 procenti un pie 10 000 eiro būtu 11,6 procenti. Es vēlējos precizēt, vai jūs domājat procentus vai procentu punktus?

D. Robežniece.

Šinī gadījumā es domāju to darba devēja maksājuma daļu, kas palielinās un ir tieši pieaugums procentuālais, salīdzinot ar iepriekšējo periodu, kad solidaritātes nodokļa nebija.

K. Strazds.

Tieši tā. Jo, mūsaprāt, tie skaitļi, ko jūs minējāt, šīs te atšķirības procentu punktos un procentos, piemēram, pie 10 tūkstošu eiro algas mēnesī, šis darba devēja izmaksu pieaugums ir vairāk kā 35 procenti.

D. Robežniece.

Droši vien būtu jāskatās, kā jūs rēķināt un kā mēs rēķinām...

K. Strazds.

Labi. Paldies.

Otrs jautājums. Jūs minējāt arī, ka viens no iemesliem, kāpēc nebūtu iespējamas citas alternatīvas solidaritātes nodoklim, ir tas, ka valsts pamatbudžetā būtu nepieciešami šie te ieņēmumi uzreiz jau nākamajā taksācijas periodā. Jautājums: vai tiešām esošais risinājums nodrošināja to, ka valsts budžetā... ka šie plānotie līdzekļi valsts budžetā nonāca, piemēram, nākamajā mēnesī vai arī, respektīvi, kurš ir tas brīdis, kad tas solidaritātes nodoklis nonāks valsts budžetā? Gan par 2016. gadu, gan arī par turpmākajiem gadiem?

D. Robežniece.

2016. gadā, ņemot vērā gan to, kā veidojas apliekamais ienākums, kas pakļauts solidaritātes nodokļu maksājumiem, budžets saņēma oktobrī pirmos ieņēmumus.

K. Strazds.

Paldies. Tātad pēc būtības arī turpmākajos mēnešos šis te ienākums nenonāca uzreiz budžetā, bet tur bija vismaz trīs mēnešu nobīde.

D. Robežniece.

Jā.

K. Strazds.

Labi. Paldies.

Un tad pēdējais jautājums no manas puses attiecībā uz šiem te samazinātajiem kapitāla nodokļiem kapitālam... vai ir samazinātas likmes kā ienākuma nodoklis no kapitāla tieši atsevišķi kādām personām?

D. Robežniece.

Atvainojos.... es nesapratu jautājumu.

K. Strazds.

Vai ir... respektīvi, ir kapitāla pieauguma nodoklis, piemēram, 10 procenti vai 5 procenti. Vai kādām atsevišķām personu grupām ir samazināts šis te kapitāla pieauguma nodoklis?

D. Robežniece.

Kapitāla pieauguma nodoklis... ja es tagad tā padomāju un patinu atpakaļ... tā kā arī nekustamā īpašuma pārdošanas ienākums ir uzskatāms par kapitāla pieauguma nodokli, tad ir atsevišķas nodokļu maksātāju grupas, kurām, pārdodot savu nekustamo īpašumu, ir dažāda atšķirīga nodokļu maksāšanas kārtība.

K. Strazds.

Paldies.

I. Ziemeļe.

Paldies. Vai Saeimas pārstāvjiem būs jautājumi?

I. Tralmaka.

Mums nebūs jautājumu. Paldies.

I. Ziemeļe.

Paldies, Robežnieces kundze.

Tad es aicinātu Latvijas Republikas tiesībsarga pārstāvi... lūdzu... Gitu Gailītes kundzi.

Līdzīgi, kā jau es teicu iepriekš, lūdzu neatkārtojiet jau jūsu pausto viedokli rakstveidā, jūs varat kaut ko precizēt.

G. Gailīte.

Labdien, godātā tiesa! Pārstāvju puses!

Attiecībā uz šo lietu, tiesībsargs piekrīt, ka attiecīgi visi darba devēji, kas maksā darbaspēka nodokli, ir salīdzināmi, atrodas vienādos un salīdzināmos apstākļos.

Taču līdz 2016. gadam, līdz solidaritātes nodokļa ieviešanai atsevišķa darba devēju grupa bija salīdzinoši labākos apstākļos, proti, tie darba devēji, kuri nodarbināja šos te darba ņēmējus, kam atlīdzība pārsniedza iemaksu maksimālo apmēru, sasniedzot šo te maksimālo apmēru, kā jau arī pieteicēju pārstāvi norādīja, nodokļi vairāk nebija jāmaksā, attiecīgi norādīja deklarācijās nulli.

Šāda te darba ņēmēju nodokļu kārtība mūsu ieskatā ir uzskatāma par regresīvu un attiecīgi ar solidaritātes nodokļa ieviešanu šī te regresivitāte arī tika novērsta. To, mūsaprāt, ļoti uzskatāmi arī parāda Saeimas atbildes rakstā šī te norādītā tabula.

Attiecībā uz atšķirīgajām likmēm. Attiecībā uz darba devējiem, kas nodarbina darba ņēmēju, kas ir apdrošināti visiem veidiem, tam ir lielāka likme un attiecībā uz darba devējiem, kas nodarbina darba ņēmēju, kas ir apdrošināts mazāk sociālās apdrošināšanas veidiem, attiecīgi ir mazāka sociālās apdrošināšanas likme. Šeit ir arī jānorāda tas, ka jā, šeit pastāv atšķirība, bet šai te atšķirīgajai attieksmei, mūsaprāt, ir leģitīmais mērķis. Kā jau šeit bieži tika norādīts, viens no šādiem te mērķiem ir tieši šī te administrēšana, kas, mūsaprāt, arī ir uzskatāma par leģitīmu mērķi, jo attiecīgi valsts pienākums ir radīt efektīvu nodokļu sistēmu. Tas ietver arī administrēšanu.

2016. gadā auditorkompānija "PricewaterhouseCoopers" ir norādījusi, ka Latvijā ir viens no ilgākajiem laikiem... ir ilgākais laiks... nu, attiecīgi laika ziņā, ja nemaldos, 193 stundas, ko uzņēmums patērē tieši dažādu deklarāciju aizpildīšanai un savu saistību kārtošanai. Šis te laiks ir viens no augstākajiem visā Eiropā. Igaunijā ir salīdzinoši... manuprāt, 80 stundas. Līdz ar to šādas te efektīvas nodokļu sistēmas iekasēšana, administrēšana, kas darba devējam ļauj salīdzinoši īsā laikā aizpildīt deklarācijas, nerēķināt neko jaunu, bet attiecīgi atbilstoši jau sociālās apdrošināšanas likmēm aprēķināt arī solidaritātes nodokli, mūsu ieskatā ir uzskatāms par leģitīmu.

Un otrs, ko es arī gribu piebilst. Arī gribu piekrist gan Saeimas, gan Finanšu ministrijas pārstāvju paustajam, ka atšķirīgas likmes pensijas saņēmējiem... atšķirīgu likmju noteikšana ir uzskatāma par leģitīmu attiecībā tieši uz.. nosakot atšķirīgu attieksmi konkrētai personu grupai. Šajā gadījumā tie ir vecuma pensijas saņēmēji. Tāpat arī atšķirīga grupa, kurām ir noteikta mazāka likme, ir personas ar invaliditāti, kuras saņem speciālās pensijas. Šeit var minēt arī vēl citas šīs te atšķirīgās grupas.

Tātad mēs uzskatām, ka šīs te atšķirīgās likmes noteikšana ir šie te divi leģitīmie mērķi, kas, mūsaprāt, attaisno šīs te atšķirīgās likmes noteikšanu.

Tas īsumā no manas puses būtu viss.

I. Ziemele.

Paldies. Tiesnešiem... Tiesnesis Laviņš.

A. Laviņš.

Precizējošs jautājums no tā, ko es varu lasīt tiesībsarga viedoklī.

Beidzamajā lapaspusē, atsaucoties uz Saeimu, jūs rakstāt: “Saeima atbildes rakstā ir norādījusi, ka samazinātas solidaritātes nodokļa likmes maksātāju skaits ir salīdzinoši neliels.” Es gribētu zināt tiesībsarga pozīciju. Vai apstākļi, cik daudz ir solidaritātes nodokļa maksātāju, kuriem ir atšķirīgas likmes, ir juridiska nozīme, vērtējot apstrīdētās normas atbilstību 91. pantam.

G. Gailīte.

Manuprāt, es jau arī iepriekšējā lietā 2016-14-01 jau norādīju, ka neatkarīgi no tā, cik skaitliskā ziņā būtu šī te atšķirība... 1, 2, 3, 25 vai 100 cilvēku... ir jābūt... šis te vienlīdzības princips, viņš ir jāizvērtē atbilstoši visiem tiem kritērijiem, kādi ir praksē iedibināti. Tas ir neatkarīgi, vai tur ir viens cilvēks vai 250... nu, teiksim tā, juridiski nevar pamatot, kāpēc vienam cilvēkam varētu būt atšķirīga attieksme, bet diviem vai trīs, vai divsimt nē...

I. Ziemele.

Tiesnesim Kučam ir jautājums.

A. Kučs.

Es gribēju noprecizēt. Tad pirmais bija administrēšana, ko jūs teicāt, ka ir leģitīmais mērķis. Otrs bija tad...

G. Gailīte.

Otrs ir atšķirīgā attieksme pret konkrētām personu grupām kā tādām.

A. Kučs.

Kāds tad ir tas pamatojums?

G. Gailīte.

Mazaizsargātām personu grupām attiecīgi pamatojas uz... tas pats sociāli atbildīgas valsts princips... ka sociāli mazaizsargātām personu grupām, personām ar invaliditāti, vecuma pensionāriem... vēl kādai grupai tiek noteikti labvēlīgāki apstākļi. Šajā gadījumā mazāka likme.

I. Ziemele.

Sakāt, lūdzu, uz šī jautājuma fona... Šis piemērs, ko es jau esmu minējusi. Tātad, mums ir divi indivīdi. Darba ņēmējs pie darba devēja. Otrs darba ņēmējs pie tā paša darba devēja. Vienkārši otrs jau ir pensijas vecumu sasniedzis. Un abi gadā saņem ienākumus 100 tūkstošus eiro. Tiesībsarga birojs... kur tieši jūs saskatāt attiecībā uz pensionāru šo te pozitīvās diskriminācijas nepieciešamību? Jūs varat to izskaidrot? Vai īpašo pasākumu nepieciešamību... sauksim viņu tā... ka varētu būt šī samazinātā likme?

G. Gailīte.

Nu, kā jau es teicu, viens ir šī te vienkāršotā vienādotā administrēšana...

I. Ziemele.

Nu, labi, tas attiecas uz visiem, bet es par likmēm...

G. Gailīte.

Tas attiecas uz visiem, jā. Attiecībā uz... piemēram, uz pensionāru... attiecībā uz viņu, ja darba ņēmējam, kurš vēl nav sasniedzis pensijas vecumu, viņam ir... attiecīgi pie tik lielas algas viņam nebūs neapliekamais minimums. Pensionāram neatkarīgi no ienākumu līmeņa, būs...

I. Ziemele.

Bet ir vienāds ienākums... simts un simts...

G. Gailīte.

Es paturpināšu. Attiecīgi pie simts tūkstošiem tātad darba ņēmējam, kurš nav pensionārs un viņam nav neapliekamais minimums, pensionāram... viņam ir neapliekamais minimums. Viņam tiek saglabāts. Šeit pensionāram kā tādām... viņam neapliekamais minimums ir 235 mēnesī, gadā ir...

S. Osipova.

Es varētu papildināt un konkretizēt jautājumu. Divi saņem 1000 tūkstošus gadā. Abiem viņiem ir 50 gadi. Tikai viens ir bijis policijā augsta līmeņa policists un viņš ir aizgājis izdienas pensijā. Tātad ir divi piecdesmitgadīgi vīrieši, abi saņem 100 tūkstošus gadā, bet viņiem solidaritātes nodoklis tiek aprēķināts atšķirīgi.

G. Gailīte.

Nu, teiksim, tā...

I. Ziemele.

Sakāt, kā tiesībsargs domā...

G. Gailīte.

Šādu situāciju konkrēti neesam vērtējuši.

I. Ziemele.

Paldies. Jautājumu vairāk nav. Pieteikuma iesniedzēju pārstāvjiem. Lūdzu!

A. Leškoviča.

Man būtu divi jautājumi. Jūs savā atbildes rakstā vai viedoklī pēdējā lappusē minat to, ka tiesībsarga ieskatā šī administrēšanas sistēma nodrošina ātru, vienkāršu un paredzamu nodokļu iekasēšanu, bet citādi radītu nesamērīgus papildus izdevumus. Ņemot vērā, ka nedz anotācijā, nedz atbildes rakstā un arī šodien Saeimas pārstāvji nespēja sniegt atbildi par to, cik izmaksātu tad alternatīvas sistēmas ieviešana, tad kādi, jūsuprāt, ir tie nesamērīgie papildu izdevumi, kurus jūs tā kā domājat savā viedoklī?

G. Gailīte.

Nu, varbūt es precizēšu, ka attiecīgi tiesībsargs, sagatavojot viedokli, balstījās uz to informāciju, kas attiecīgi šajā te gadījumā ir bijusi anotācijā un Saeimas atbildes rakstā. Vēl attiecībā uz šiem te izdevumiem, varētu ņemt vērā izdevumus... nu, ne tikai naudas ziņā kā tādus. Protams, tiesībsargs nerēķina, cik izmaksā šitāds variants, vai cik izmaksā citāds variants, bet jau izvērtējot... skatot tos variantus, kas tika piedāvāti arī anotācijā... tika norādīti, mēs sapratām, ka šis te solidaritātes nodokļa administrēšanas veids ir izdevīgāks gan no izmaksu ziņas, gan arī tīri no tāda administratīvā sloga, kas tiek uzlikts darba devējam un visām citām pārējām iesaistītajām pusēm.

A. Leškoviča.

Vai jūsu rīcībā bija kaut kādi aprēķini?

G. Gailīte.

Nē. Mūsu rīcībā ir, es vēlreiz atkārtāju, bija tie cipari, kas bija norādīti anotācijā un ko Saeima sniedza savā atbildes rakstā. Tikai tā informācija.

A. Leškoviča.

Vēl viens jautājums. Līdzīgi tam, ko jau uzdeva Laviņa kungs, bet no citas puses. Arī par to pašu paragrāfu, kurā jūs mināt, ka samazinātās solidaritātes nodokļa

likmes maksātāju skaits ir salīdzinoši neliels. Sakiet, lūdzu, arī atbildot uz šo jautājumu jūs minējāt, ka īstenībā nav nekādas nozīmes, cik tas skar nodokļu maksātājus, ka būtiska ir tā vieglākā administrēšanas kārtība. Vai jūsu viedoklis mainītos, ja jūs zinātu, ka tā atšķirīgā likme tāpat skartu 30 procentus vai 40 procentus no nodokļu maksātājiem. Un tas nodokļu slogs arī ir diezgan būtisks. Vai jūsu skatījumā arī šādā situācijā nebūtu tā kā jāizsver, vai tiešām tas, piemēram, ka arī budžetā neiegūtie līdzekļi vai tas būtiskais administratīvais slogs tik lielam nodokļu maksātāju skaitam tik tiešām neatsver to, tās izmaksas tai vieglākai administrēšanai?

G. Gailīte.

Es vēlos precizēt... Ko jūs domājat ar administratīvo slogu?

A. Leškoviča.

Jūs minējāt, ka šobrīd tā administrēšanas kārtība ir tik vienkārša un tik laba, ka pēc būtības īstenībā nav svarīgi, cik personas maksā būtiski lielāku nodokļu slogu. Mans jautājums ir par to, vai tiešām, ja jūs zinātu... ņemot vērā... jūsu atbildes rakstā pēc būtības jūs balstījāties uz Saeimas atbildes rakstā minēto informāciju, ka tas skar tikai 5 procentus. Bet vai... ja jūs zinātu, ka tas skar nevis 5 procentus, bet 30 vai 40 procentus no nodokļu maksātājiem, un zinātu, ka viņiem...

G. Gailīte.

Es sapratu...

Pēc būtības, ja arī... ja es pareizi sapratu, tad attiecīgi jūs domājat, ka tie 30 procenti ir tie, kam ir samazinātā likme, ja? Ja arī būtu šāda te situācija... radīt atšķirīgu administrēšanas kārtību... šeit tiešām būtu jāvērtē, vai... katrā ziņā, būtu vairāk jāvērtē, bet domāju, ka viedoklis būtu tieši tāds pats... ja visa solidaritātes nodokļa sistēma būtu atdalīta no sociālās apdrošināšanas sistēmas, tad to vēl varētu vērtēt kā savādāku, bet šajā gadījumā viņa ir piesaistīta sociālās apdrošināšanas šai te iemaksu likmei. Līdz ar to neatkarīgi, vai tur ir 30 procenti vai cik... Es domāju, ka viedoklis būtu tāds pats.

A. Leškoviča.

Paldies. Nebūs vairāk jautājumu.

I. Ziemele.

Paldies. Saeimas pārstāvjiem? Lūdzu!

I. Tralmaka.

Paldies, mums nebūs jautājumu.

I. Ziemele.

Es pateicos tiesībsarga pārstāvei.

Tā. Mēs tad turpinām. Es aicinātu Labklājības ministrijas pārstāvi Sandru Ruckas kundzi. Lūdzu!

S. Rucka.

Godātā tiesa! Pieteicēji un atbildētāji!

Solidaritātes nodoklis ir specifisks nodoklis, kura maksāšanas pienākums ir uzlikts darba devējam, darba ņēmējam un pašnodarbinātām personām, kuru ienākumi ir... iemaksu objekts pārsniedz iemaksu maksimālo apmēru.

Līdz solidaritātes nodokļa ieviešanai piekrītu, ka darba devēju un darba ņēmēju nodokļu slogs bija mazāks, jo viņiem šīs pārmaksātās iemaksas tika atmaksātas.

Attiecībā par atšķirīgo likmi. Tātad pensionāriem varētu teikt, ka tas ir saistīts arī ar to, ka viņus... lai ilgāk noturētu darba tirgū. Un sociālās apdrošināšanas sistēma un pensiju piešķiršanas sistēma ir veidota uz to, jo vēlāk pensionējas, jo lielāka ir pensija. Līdz ar to pieļauju, ka cilvēki ar lieliem ienākumiem varētu arī ilgāk palikt darba tirgū. Un par viņiem tad šī likme ir mazāka.

Arī, protams, solidaritātes nodokļa administrēšanas dēļ šī likme ir atšķirīga. Un tā ir... bet viņa nav tik liela tā starpība, tur ir 3,69 darba devēja daļa un 3,02 procentu punkti 2017. gadā.

Un darba ņēmēji pensijas vecumā uz 1. jūliju, kas maksāja solidaritātes nodokli, bija 249 personas no visiem gandrīz sešiem tūkstošiem solidaritātes nodokļa maksātājiem.

Attiecībā par izskanējušo, ka jaunuzņēmumu darbiniekiem solidaritātes nodokli aprēķina pats darba devējs un to norāda deklarācijā. Varu paskaidrot to, ka jaunuzņēmumā šī īpašā piemērošanas kārtība ir saistīta ar to, ka šīs personas, kurām var piemērot šo jaunuzņēmumu atbalsta programmu, viņas var tikt nodarbinātas tikai vienā šajā jaunuzņēmumā. Viņas nevar būt nodarbinātas vēl pie kāda cita darba devēja. Līdz ar to tas darba devējs zina šīs personas ienākumus un pats arī aprēķināt solidaritātes nodokli.

Attiecībā par to, ka, atceļot iemaksu griestus... nu, tad vēlreiz vēlos norādīt, ka apdrošināšanas sistēmā, atceļot iemaksu griestus, vismaz īstermiņa pakalpojumiem, noteikti tiek piemēroti izmaksu griesti, kas arī bija krīzes laikā, ka iemaksu objektam nebija maksimālais apmērs noteikts, tad bija noteikti izmaksu griesti visiem īstermiņa pakalpojumiem.

I. Ziemele.

Tiesnesis Laviņš. Lūdzu!

A. Laviņš.

Tā... nu mēs dzirdam dažus apsvērumus par šo solidaritātes nodokļa esošo administrēšanas sistēmu dažādus viedokļus. Jums kā Labklājības ministrijas pārstāvei... ņemot vērā, ka Labklājības ministrija ir, jāteic tā, centrālā iestāde, kas administrē šo nodokli. Tā varētu teikt?

S. Rucka.

Sociālās apdrošināšanas aģentūra administrē.

A. Laviņš.

Jā. Un Sociālās apdrošināšanas aģentūra hierarhiski ir...

S. Rucka.

Jā, Labklājības ministrijas...

A. Laviņš.

Pakļautībā.... Vai ne?

S. Rucka.

Pārraudzībā.

A. Laviņš.

Pārraudzībā... Tik tālu esam tikuši.

Jautājums būtu par šo aspektu, cik efektīva, cik pārredzama, skaidra šī administrēšanas sistēma. Vai strādājot ikdienā ar šo nodokli... mans jautājums būtu tāds... saskaroties ar daudz sūdzībām no nodokļu maksātājiem? Iesniegumiem par kaut kādām neskaidrām situācijām? Personīgi zinu, ka administratīvajās tiesās diezgan lielu noslodzi rada tās lietas, kurās tiek apstrīdēti nodokļu administrācijas pieņemtie lēmumi. Vai ir tiesvedības saistībā ar solidaritātes nodokļa administrēšanu kopumā? Kā jūs šo varētu komentēt? Sūdzības, neskaidrības, tiesvedības, kas varētu liecināt, lai mums tā bilde ir vairāk skaidra par esošo sistēmu. Ne tikai no skaitļu viedokļa, bet arī šādā aspektā? Kā pati sociālās apdrošināšanas aģentūra jūtas ar šā nodokļa administrēšanu?

S. Rucka.

Apdrošināšanas aģentūrai mainās tikai tas, vai šo nodokli atmaksāja... vai samaksātās iemaksas virs objekta maksimuma atmaksāja vai pārskaita pamatbudžetā. Pa lielam izmaiņu nav. Un sūdzību par solidaritātes nodokļa iekasēšanu nav...

A. Laviņš.

Es to, kā jūtas... es to tā pārnestā nozīmē domāju. Vai nav palielināta slodze dienestam ar to, ka ir jāatbild uz sūdzībām, ir jāskaidro, ir jāpiedalās tiesvedības procesos, kur ir jānovirza tād personāls, lai piedalītos šādu lietu izskatīšanā šādā aspektā. Tiesvedībās saistībā ar solidaritātes nodokli. Tad es noformulēšu plašāk. Jūs esat iesaistīti?

S. Rucka.

Nē.

A. Laviņš.

Nevienā lietā?

S. Rucka.

Nē...

A. Laviņš.

Labi... Paldies.

I. Ziemeļe.

Tiesnesis Kučs. Lūdzu!

A. Kučs.

Arī vēl par atšķirīgajām likmēm, kas jau daudz ir izskanējis. Jūs minējāt kā vienu no argumentiem, ka tā atšķirīgā likme varētu būt vērsta arī uz to, lai pensionāri ilgāk noturētos darba tirgū. Un mans jautājums būtu tāds: vai Labklājības ministrija arī šādu argumentu izvirzīja laikā, kad šis nodoklis tika izstrādāts un bija zināms par šīm atšķirīgajām likmēm? Teiksim, apspriežot likumprojektu?

S. Rucka.

Nemācēšu teikt, es nepiedalījos nodokļa ieviešanas apspriešanā.

A. Kučs.

Tas ir tāds jūsu subjektīvais viedoklis šobrīd vairāk...

S. Rucka.

Jā.

A. Kučs.

Paldies.

I. Ziemele.

Tiesnesis Kusiņš. Lūdzu!

G. Kusiņš.

Paturpinot šo pašu jautājumu. Solidaritātes nodoklis jau ir jāmaksā arī tad, ja šai personai ir piešķirta valsts vecuma pensija. Arī tad ir jāmaksā šajā samazinātā apmērā. Sakiet, lūdzu, kur tad ir tas nolūks, kāpēc tai likmei jābūt mazākai, lai tas pensionārs paliktu darba tirgū? Es saprotu, ka jēga varētu būt tad, ja viņš nepieprasa to pensiju un tāpēc valsts budžetam nav tie izdevumi un viņš paliek darba tirgū. 759. noteikumu 4. punkts par izdienas pensijas saņēmējiem... un arī 6. punkts par vecuma pensiju saņēmējiem, ka maksā tie, kam ir jau piešķirtas... valsts budžetam jau ir izdevumi. Kāpēc tad šī likme ir mazāka? Ar kādu vēlmi jūs gribat noturēt viņus darba tirgū?

S. Rucka.

Nē, nu pensiju politika ir tāda, ka ilgāk lai strādā un tad arī viņš attiecīgi saņem lielāku savu pensiju. Tas, ka persona izvēlas, tikko sasniedz pensijas vecumu, pieprasīt pensiju, tā ir personas izvēle.

G. Kusiņš.

Tātad tas nolūks ir, lai šī persona nepaliktu tikai pensijas saņēmējs, bet turpinātu radīt un būt nodokļu maksātājs. Paldies. Skaidrs.

I. Ziemele.

Paldies. Un arī paturpinot šo jautājumu. Tātad, lai turpinātu maksāt nodokļus, kas, protams, ir ļoti nepieciešams visas sabiedrības labklājībai. Sakāt, lūdzu, ņemot vērā Labklājības ministrijas kompetenci. Protams, ka šī te sociālā politika un īpaši aizsargājamo grupu intereses, tas viss ir jūsu kompetencē. Nu, pilnīgi saprotams tā vispārīgi, ka, protams, jums rūp gan pensionāri, gan arī personas ar invaliditāti un tā tālāk.

Bet atgriežoties pie mana stāsta. Tātad mums ir divas personas, katra saņem gadā ienākumos 100 tūkstošus un 100 tūkstošus. Un atšķirība ir tajā, ka likmes viņiem

ir dažādas tāpēc, ka ir, lūk, ātrāk ir aiziets pensijā vai izdienas pensija saņemta un otrs vēl arvien turpina strādāt. Kur ir tā sociālā politika šeit? Kur ir tas... Es saprotu, ka pensionāriem ar mazām pensijām ir nepieciešams turpināt strādāt. To es varētu saprast. Bet es runāju par tiem, kuriem ir tie tūkstoši daudzi gada ienākumos. Kur ir tā īpašā attieksme? Kā jūs viņu izskaidrojat Labklājības ministrijā?

S. Rucka.

Ar to pašu paturēšanu darba tirgū. Lai darba devējs paturētu pensionāru ar tik lieliem ienākumiem darba tirgū, ja par viņu ir jāmaksā tikpat liela likme kā par parastu darba ņēmēju, kurš vēl nav pensijas vecumā un nesaņem pensiju.

I. Ziemele.

Un jūs tā skatāties, kā mums ir, piemēram, ar jaunatnes nodarbinātības jautājumiem valstī? Tur viss ir kārtībā un tur mums nav bezdarbs? Nu, tas tā... protams, jo abi gali ir skatāmi kopā... Paldies.

Lūdzu, tiesnese Rezevska.

D. Rezevska.

Man viens precizējošs jautājums. Sakiet, lūdzu, Finanšu ministrija savā viedoklī atzīst, ka, izstrādājot šo likumprojektu, ir pārkāpts Ministru kabineta noteikumi... Ministru kabineta kārtības rullis. Tāpat normatīvais akts ir pārkāpts. Respektīvi, netika ievērota tiesību akta projekta saskaņošanas kārtība. Un tad Finanšu ministrija rakstīja arī to, ka, lai kompensētu šo pārkāpumu normatīvā akta tika organizētas sanāksmes, tajā skaitā ar Labklājības ministriju. Kā jūs šīs sanāksmes vērtējat? Vai tās sanāksmes varētu kvalificēt kā kompensējošus pasākumus šim normatīvā akta pārkāpumam tieši likumprojekta izstrādes laikā?

S. Rucka.

Šajās sanāksmēs es nepiedalījos. Cik zinu, tad vairāk dēļ administrēšanas tās sanāksmes tika rīkotas, lai izprastu, kā vispār administrēt šo nodokli un kāda informācijas apmaiņa ir nepieciešama.

D. Rezevska.

Paldies.

I. Ziemele.

Labi. Paldies. Tiesnesis Neimanis.

J. Neimanis.

Jā, man vēl viens jautājums saistībā ar to jauno argumentu par to, ka tās atšķirīgās likmes ir nepieciešamas nodarbinātības veicināšanai. Tā atšķirīgā likme ir noteikta arī darba ņēmējam, kurš nodarināts brīvības atņemšanas soda izciešanas laikā. Ja projicē šīs likmes pilnā mērā uz... tostarp arī solidaritātes nodokli... cik tad patiess ir šis arguments par nodarbinātības veicināšanu pensijas saņēmēju noturēšanai darba tirgū, ja tas pats arī attiecas uz notiesātajiem un tamlīdzīgi? Jeb tomēr tas primārais ir tas sākotnējais, kas ir norādīts arī rakstveida materiālos, ka tā ir tā sistēmas administrēšanas vienkāršība.

S. Rucka.

Nu, primārais ir administrēšana. Bet attiecībā par ieslodzīto nodarbināšanu, tā arī ir liela problēma, viņus pēc tam atgriezt darba tirgū un viņi ir tikai diviem veidiem, ja nemaldos, apdrošināti. Līdz ar to tur arī veidojas šī atšķirīgā likme.

J. Neimanis.

Nu, bet diez vai tie būs tie, kas būs šī nodokļa subjekts vispār.

S. Rucka.

Nu... Nekad nesaki nekad.

I. Ziemeļe.

Paldies. Tā... tiesneši savus jautājumus ir izsmēluši. Pieteikuma iesniedzēji?

A. Leškoviča.

Nebūs.

I. Ziemeļe.

Saeimas pārstāvji?

I. Tralmaka.

Mums nav. Paldies.

I. Ziemeļe.

Paldies Labklājības ministrijas pārstāvei.

Mēs aicinātu arī šodien vēl izteikties Valsts ieņēmumu dienesta pārstāvi Inesi Kemzānes kundzi. Lūdzu!

I. Kemzāne.

Labdien, godātā tiesa un klātesošie!

Es tā ļoti īsi gribētu izteikties par to, kāpēc Valsts ieņēmumu dienests dara to, ko viņš dara un nedara to, ko viņš nedara.

Valsts ieņēmumu dienests valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu kontekstā, kā viņš viņas administrē, saņemot šo informāciju no darba devēja, viņš administrē šo iemaksu kā kopējo summu, nepersonificējot viņu par katru šo personu, par ko šī informācija tiek sniegta. Bet nodod to aģentūrai, aģentūrai tiek nodota arī informācija par šiem faktiski veiktajiem maksājumiem, kā arī jebkura cita informācija, kas saistīta, piemēram, ar mikrouzņēmumu deklarācijām, veiktajiem patentu maksājumiem. Aģentūra savukārt šos maksājumus personificē un arī veic šī objekta aprēķinu. Tas, protams, šeit tika pausts tā diezgan nonivilētā veidā, kā šis objekts tiek rēķināts. Bet šajā aprēķinā, nosakot šo objekta apjomu, tiek ņemta vērā visa informācija, tajā skaitā izmantojot dažādas formulas, tiek izkalkulēts ārā, kas ir, piemēram, šis nodokļa maksājums, kas ir ietverts mikrouzņēmuma nodokļa maksājumā, kā arī patentu maksājumos un tādējādi... arī tiek analizēts, vai šis darba devējs faktiski šos maksājumus ir veicis. Un ja deklarētā summa neatbilst tam, par ko ir veikti šie faktiskie maksājumi, tad arī tiek veikts šis aprēķins, izmantojot noteiktu formulu. Tāpēc arī ar šo lietu administrēšanu, it sevišķi... jo aģentūra nosaka kaut vai šīm personām to pensiju apmēru, kas ir piešķiramas, viņai ļoti svarīgi ir šis objekts un tāpēc šī sistēma jau ir pielāgota aģentūras vajadzībām un tāpēc to dara aģentūra nevis Valsts ieņēmumu dienests.

Šeit izskanēja tā doma, kāpēc to nevarētu Valsts ieņēmumu dienests darīt saistībā ar diferencētā neapliekamā minimuma ieviešanu. Es gribu šeit norādīt, ka, nosakot šo diferencēto neapliekamo minimumu, netiek izmantota darba devēju ziņojumos ietvertā informācija. Tur tiek izmantots paziņojums par fiziskām personām izmaksājamām summām, kā arī kapitāla pieauguma deklarācija. Un kāpēc šīs izmaksas ar diferencētā neapliekamā ieviešanu bija tādas, kādas viņas bija, varu pateikt, ka Valsts ieņēmumu dienests gadu gaitā ir gājis uz elektroniskās deklarēšanas sistēmas pilnveidošanu. Un faktiski viņš nodrošina to, ka deklarācijā jau automātiski saiet visa informācija, kas ir no šiem darba devēju paziņojumiem par fiziskām personām izmaksātam summām un nodokļiem un šo aprēķinu veic algoritms.

I. Ziemele.

Kolēģi... Tiesnesis Laviņš.

A. Laviņš.

Mani joprojām nodarbina tas pats jautājums par solidaritātes nodokļa citādu administrēšanas kārtību. Dzirdējām Finanšu ministrijas pārstāves viedokli ar šo

situāciju, ka 40 procenti darba ņēmēji ir tādi, kas strādā pie diviem un vairāk, rekords ir pat līdz 88 darba devēji... un tas varētu sarežģīt citādas nodokļa administrēšanas sistēmu. Tika minēti dažādi pasākumi, kā to varētu risināt. Valsts ieņēmumu dienesta vārda... ja jūs šobrīd runājat par šo stāstu “citāda nodokļu administrēšanai”... kā jūs to redzat? Vai tas ir tikpat sarežģīti kā mums uzzīmēja... ieskicēja, ja tā varētu teikt, formālāk runājot, Finanšu ministrijas pārstāve? Vai tomēr no Valsts ieņēmumu dienesta viedokļa ir jūs ikdienā strādājat tomēr ar šīm lietām un jūs redzat, ka ir iespējams šis modelis, ko pieteikuma iesniedzēju pārstāvji minēja — papildu viena deklarācija, papildu aile un tie ir tikai 20 tūkstoši no valsts budžeta?

I. Kemzāne.

Es varbūt neizteikšos par to papildus aili, bet varu pateikt tā, kā var noteikt šo objektu. Pārskati, izejot no kā tiek rēķināts šis objekts, tiek sniegti mēnesim beidzoties, katram darba devējam noteiktā termiņā un tas var būt līdz nākošā mēneša beigām. Tādējādi faktiski šīm personām, it sevišķi, kas ir nodarbinātas pie vairākiem darba devējiem, šis sliexsnis tiek pārsniegts kaut kādā septembra mēnesī. Un tur ir varbūt daļa no šiem ienākumiem, kas klasificējas kā valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas un daļa no tiem ienākumiem, kas ir šis pārsniegums, kur veidosies šie solidaritātes nodokļa maksājumi. Tas dotajā brīdī ir tā, ka arī tā sistēma, ka viņa... šo administrēšanu veic aģentūra un tad viņa nosaka un veic šo aprēķinu. Ja kādreiz bija tas noteiktais sliexsnis, virs kura šīs soc. iemaksas vairāk neveica un varbūt arī bija situācija, ka bija tie vairākie darba devēji un šis sliexsnis kaut kādā brīdī tika sasniegts, tad arī šo pārrēķinu veica aģentūra un viņa atgriezta gan tam darba devējam, gan tam darba ņēmējam. Viņai ir tā kopaina redzama.

A. Laviņš.

Jā, es saprotu. Jūs par esošo situāciju runājat. Bet tad es to jautājumu varbūt pārformulēšu, ņemot vērā to, kā jau es te ne vienreiz vien minēju, šo hipotētisko situāciju, ka ir vienāda nodokļu likme visiem darba ņēmējiem, vai viņš ir apdrošināts visiem apdrošināšanas veidiem, vai arī pensijas saņēmējs. Piemēram. Hipotētiski. Un nav vairs sasaistīta šī sistēma ar sociālās apdrošināšanas iemaksām. Ir cita sistēma. Kā Valsts ieņēmumu dienests redzētu šādas nodokļu administrēšanas sistēmu tādu? Tur varētu... kā jau es atkārtojos... ļoti vienkāršs risinājums, ko piedāvāja pieteikuma iesniedzēju pārstāvji. Papildu deklarācija, papildu aile un Valsts ieņēmumu dienestam nesagādātu nekādas problēmas to administrēt.

I. Kemzāne.

Jebkuras deklarācijas ieviešana prasa papildus līdzekļus. Kaut vai vienas ailes ieviešana. Tas arī rada izmaksas. Ja ir šis pārskats, ka Valsts ieņēmumu dienests var

noadministrēt jebko. Bet tīri no tiem apsvērumiem, kas ir, ka faktiski šīs jaunās deklarācijas formas ieviešanas, darba devējam apzināt, kad tad viņam ir jāsniedz tā deklarācija vai rodas pienākums jau sniegt kaut ko citu, tas ir arī... viņiem varētu tas būt tāda... tīri no administrēšanas viedokļa viņiem būtu apgrūtinoši, no tā birokrātiskā sloga viedokļa. Manā izpratnē. Bet Valsts ieņēmumu dienestam, protams, tas radītu kaut kādas papildu izmaksas saistībā ar šīs deklarācijas formas ieviešanu, pielāgošanu sistēmām šo uzskaiti, bet mēs varam tiešām noadministrēt pilnīgi da jebko.

A. Laviņš.

Paldies.

I. Ziemele.

Tiesnesis Kusiņš. Lūdzu.

G. Kusiņš.

Jā, man jautājums saistībā ar tīri tādu hipotētisku situāciju, kas ir iespējama, ka šī administrēšana ir ļoti dārga. Vai, jūsuprāt, ja salīdzina ienākumus no dažādiem avotiem, šī nodokļa administrēšana ir tāda lēta, ļoti lēta vai tāda vidēja?

I. Kemzāne.

Jūs runājat par dotā brīža situāciju?

G. Kusiņš.

Par solidaritātes nodokļa pašreiz...

I. Kemzāne.

No Valsts ieņēmumu dienesta puses... jā... tas nerada kaut kādas būtiskas papildus izmaksas.

G. Kusiņš.

Un ja mēs palūkojamies uz citiem nodokļiem, kurus administrē tieši Valsts ieņēmumu dienests? Ja salīdzina ar citiem....?

I. Kemzāne.

Man ir grūti salīdzināt, jo es nevaru oponent dotajā brīdī jums pretī ar kaut kādiem cipariem. Jā, visas lietas ir tā, kā tas jau savlaicīgi ir ieviests. Un, piemēram, mums tagad Valsts ieņēmumu dienestam jaunās nodokļu politikas kontekstā arī ir ļoti liels izaicinājums prognozējamā neapliekamā minimuma ieviešana, kur jāreķina ir

Valsts ieņēmumu dienestam, jāsniedz darba devējam divreiz gadā. Nu tad es varu tādas aptuvenās prognozes, cik mums tas izmaksā... tas ir 257 791 eiro.

G. Kusiņš.

Un tādu metodiku, ka jūs kalkulējat, cik izmaksā valsts budžetā viens ieskaitīts eiro? Cik... no administrēšanas jūs tādu metodiku neizmantojat?

I. Kemzāne.

Nē... tādu metodiku nē... mēs vienkārši... mums vienkārši ir speciāla struktūrvienība, kur mēs vienojamies arī ar izstrādātājiem ciešā sadarbībā saistībā ar jebkuriem grozījumiem kaut kādos normatīvos aktos. Viņi mums sniedz to aprēķinu, cik tas būt saistīts ar pielāgošanu mūsu tām esošajām sistēmām vai jaunu sistēmu ieviešanu.

G. Kusiņš.

Tad es saprotu no jūsu teiktā, ka jūs varat noadministrēt... jūs nevērtējat to juridisko pusi, bet vienkārši tehnisko pusi?

I. Kemzāne.

Jā. Attiecībā... es tā varbūt ļoti optimistiski... Mēs varam noadministrēt da jebko ar lielākiem vai mazākiem panākumiem, tā būtu precīzāk.

G. Kusiņš.

Sakiet, lūdzu, vai no tādas nodokļu politikas viedokļa raugoties, jūs uzskatītu, ka tā būtu saprātīga rīcība, ja administrēšanas izdevumi būtu tikpat lieli, cik nodokļa ieņēmumi?

I. Kemzāne.

Es domāju, ka arī no veselā saprāta viedokļa tas nebūtu pārāk...

G. Kusiņš.

Un kur, jūsuprāt, būtu šī robežšķirtne?

I. Kemzāne.

Baidos, ka nevarēšu atbildēt uz šo jautājumu.

G. Kusiņš.

Paldies.

I. Ziemele.

Paldies. Tiesnesis Neimanis. Lūdzu.

J. Neimanis,.

Labdien. Mans jautājums. Jūs minējāt par to, ka aprēķinu veic algoritms. Tad faktiski tādā visas tās ziņas nonāk Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras rīcībā no dažādiem darba devējiem... izmaksātās summas un atbilstoši, sasniedzot noteiktu sliekšni, iestājas nodokļu samaksas pienākums. Ja šo pašu algoritmu noteiktu, teiksim, nevis kā atkarībā šeit piemērojot dažādas likmes, bet, piemēram, ienākot ziņām kaut vai no 88 darba devējiem, kur kopsummā tādā šis ienākums gadā jau pārsniedz, piemēram, 60, 70, 80 tūkstošus, un tad automātiski sistēma rēķinātu atbilstošo nodokļu likmi. Tur 5, 10, 20, 30 procenti no šīm summām. Tas taču būtu iespējams. Un tur nevajadzētu ne papildus ailes deklarācijās, neko. Teiksim, tā pati sistēma, kāda ir šobrīd, kad informācija nonāk aģentūras rīcībā par izmaksātajām summām un tad faktiski ieturamie nodokļi līdz maksājamais solidaritātes nodoklis tiek noteikts kā noteikts procents no šo te griestu pārsnieguma, atkarībā no summas

I. Kemzāne.

Šī objekta noteikšana... šī aprēķina algoritms tas ir aģentūrai. Valsts ieņēmumu dienestam tāda nav. Tādējādi šeit, lai Valsts ieņēmumu dienests varētu kaut kādas darbības veikt un sistēmas pielāgot, viņam būtu šī informācijas apmaiņa... ka viņš nodod informāciju aģentūrai, aģentūra atkal nodod atpakaļ Valsts ieņēmumu dienestam... Un, otrkārt, tā informācija būtu novēlota. Kā jau es teicu, ir šie pārskatu iesniegšanas termiņi, kur ir šis mēnesis kā nobīde.

J. Neimanis.

Es īsti varbūt neizpratu to sistēmu tādā ziņā, ka jau šobrīd ienākumiem, kas pārsniedz tādā šo robežsliekšni, tiek piemērota nodokļu likme. Likumdevējs noteic, ka šiem ienākumiem, kas pārsniedz robežsliekšni, tiek piemērota cita, atkarībā no ienākumu apjoma, nevis no tā, vai viņš ir strādājošs pensionārs vai strādājošs notiesātais. Vienkārši, iestrādājot atbilstošu algoritmu, kas aprēķina maksājuma nodokli.

I. Kemzāne.

Šo objektu nosaka aģentūra, jo tur, kā jau es teicu, tas mehānisms, kā viņi nosaka, nav tik vienkāršs. Tur tiek ņemti vērā gan šie veiktie maksājumi, gan arī cits, kur algoritmu izmanto atpakaļejošā gaitā un tiek rēķināts arī tas ienākumu objekts, kas ir kaut vai kā mikrouzņēmuma darbiniekam vai patentmaksas maksājums. Šī sistēma

visa ir tikai Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrai. Tādēļ Valsts ieņēmumu dienestam vai nu sanāktu bezmaz vai kopēt to sistēmu, kas ir un šeit veikt kaut kādus... izveidot analogu tieši tādu pašu, kā jau ir viņiem pie esošās kārtības.

J. Neimanis.

Kas ir šobrīd tas, ko jūs... kā es saprotu, lai izvairītos no šīs sistēmas kopēšanas... jūs vienkārši ņemat tos paziņojumus par darbiniekiem un darba devējiem...

I. Kemzāne.

Mēs nododam informāciju aģentūrai un aģentūra tad nosaka, kas tur ir... kāds tad ir šis objekts. Izkalkulē vēl, ņemot vērā, vai šīs Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas ir veiktas, kādā apmērā un tad viņa vienkārši pārskaita valsts budžetā to daļu. Tā kā tas viss ir samērā vienkārši un darba devējam tas nav slogs. Viņš kā sniedza tos darba devēja ziņojumus ar visām tām piemērojamām likmēm no apliekamā objekta, tā viņš arī sniedz.

J. Neimanis.

Bet mans jautājums ir par to, vai viņš šādā pašā situācijā varētu sniegt tādus pašus ziņojumus un tādas pašas iemaksas, ja viņam būtu skaidra tabula — ja tev pārsniedz par tik, tad tev ir tik, ja tev pārsniedz tādu sliekšni, tad tev ir tik procenti.

I. Kemzāne.

Varētu tikai absolūti tādā gadījumā, ja būtu šis viens darba devējs un personai nebūtu citi ienākumu avoti. Viņš nebūtu nodarbināts pie citiem darba devējiem un ja viņš neveiktu saimniecisko darbību vai nebūtu nodarbināts mikrouzņēmumā un tamlīdzīgi.

I. Ziemele.

Paldies. Tiesnese Rezevska. Lūdzu!

D. Rezevska.

Sakiet, lūdzu, man jums līdzīgs jautājums kā Labklājības ministrijas pārstāvim. Tātad, ņemot vērā to, ka likumprojekta izstrādes gaismā... jā, jā, bet līdzīgs jautājums, kā Labklājības ministrijas pārstāvei... Sakiet, lūdzu, tad kā jūs domājat, jo arī jūs Finanšu ministrija min kā tos subjektus, ar kuriem viņi ir konsultējušies, kaut arī pārkāpuši Ministru kabineta kārtības rulli likumprojekta izstrādes gaitā. Sakiet, kā jūs vērtētu šīs konsultēšanās? Vai tās ir kompensējošas tiem noteikumiem, kas paredzēti Ministru kabineta kārtības rullī?

I. Kemzāne.

Es nevaru atbildēt uz jūsu jautājumu.

D. Rezevska.

Paldies.

I. Ziemeļe.

Tiesnesis Laviņš. Lūdzu!

A. Laviņš.

Es jau rīta pusē uzdevu jautājumu, kas man likās tāds zīmīgs saistībā ar šo diferencētā neapliekamā minimuma ieviešanu. Un jā... Nacionālās trīspusējās sadarbības padomes sēdē ir izskanējusi informācija no Rūpniecības un tirdzniecības kameras pārstāvja, ka šādas sistēmas ieviešana prasītu 41 miljonu valstij līdz 2021. gadam. Valsts ieņēmumu dienests strādā ar šo sistēmu... darbojas jau diferencētais neapliekamais minimums. Šis skaitlis ir pārspīlēts? Objektīvs? Vai kā savādāk?

I. Kemzāne.

Es nevarēju oponentēt par šo skaitli. Vienīgais, es te minēju jau arī kontekstā, ka tagad ir... Ar nākošo gadu, ka mums ir ne tikai diferencētais neapliekamais, bet arī Valsts ieņēmumu dienestam ir uzlikts par pienākumu aprēķināt prognozējamo neapliekamo minimumu, kas personām tiek piemērots taksācijas gada laikā. Un šīs izmaksas, kas ir saistībā ar šo, pēc aptuvenām aplēsēm ir 257 791. Un plus vēl mums arī radīsies šīs izmaksas saistībā ar progresīvās likmes ieviešanu. Tā kā...

A. Laviņš.

Un vēl visbeidzot. Tāds vērtējošs jautājums. Es domāju, ka statistikas dati diez vai būs... Vaicāju arī Labklājības ministrijas pārstāvei saistībā ar solidaritātes nodokļa administrēšanu. Vai ir sūdzības bijušas un liels darba apjoms, lai skaidrotu likuma piemērošanu un tiesvedības. Bija sniegta atbilde, ka nav neviena tiesvedība. Vai jūs kā VID pārstāve, Valsts ieņēmumu dienesta pārstāve, varētu teikt, ka tos citus nodokļus, ko administrē VID, vai liels cilvēku resurss ir iesaistīts tajā, lai valsts intereses... Valsts ieņēmumu dienesta pārstāvjiem dodoties uz tiesvedībām... tek tērēts šajā ziņā?

I. Kemzāne.

Attiecībā uz solidaritātes nodokli?

A. Laviņš.

Nē, attiecībā uz citiem nodokļiem, ko administrē Valsts ieņēmumu dienests. Jūs kā Valsts ieņēmumu dienesta pārstāve... tāds vērtējošs viedoklis... Vai liels vai mazs cilvēku resurss no Valsts ieņēmumu dienesta tiek novirzīts tajā, lai Valsts ieņēmumu dienestu pārstāvētu administratīvajā tiesā nodokļu lietās?

I. Kemzāne.

Es nedomāju, ka es būtu informēta par to, cik liels vai mazs... lai vērtētu. Bet, protams, Valsts ieņēmumu dienesta pārstāvji piedalās un ir šīs tiesvedības dažādas nodokļu strīdu gadījumos.

A. Laviņš.

Paldies.

I. Ziemeļe.

Paldies. Man būtu divi nelieli jautājumi. Mēs esam sapratuši, šī ir jau otrā sērija attiecībā uz solidaritātes nodokli, ka šis patiesībā pēc savas būtības ir tāds speciāls ienākumu nodoklis. Un tā te beigu beigās šinī zālē ir vienojušies... vai tāda bija vienotība pirms tam, to ir grūti pateikt. Sakāt, lūdzu, par cik Latvijas iedzīvotāji, tie paši nodarbinātie pilda ienākumu deklarācijas... Ja jūs tā padomājat un pamodelējat... vai šajās ienākumu deklarācijās būtu ļoti liela problēma arī ieviest šo te ailīti, ja jūs par ailīti runājāt, kas attiecas... tur viss notiek pilnīgi automātiski tajās ienākumu deklarācijās... tur jau formulas ir saliktas, un gala beigās vienkārši rezultāts tiek izdots ārā. Vai šī ienākumu deklarācija nevar tik adaptēta arī tam, ka tiek noteikta iedzīvotāju kategorija, kurai būtu jāmaksā šis solidaritātes nodoklis?

I. Kemzāne.

Man grūti vērtēt to hipotētisko situāciju, ka būtu kaut kāda pilnīgi savādāka pieeja un persona maksātu ar gada ienākumu deklarāciju... pašreiz ir tā, ka šis solidaritātes nodokļa maksājums tiek veikts ar darba devēja starpniecību kā soc. iemaksas. Un viņš gada ienākumu deklarācijā šī darba ņēmēja daļa tiek uzrādīta kā attaisnotais izdevums. Tas ir ar iedzīvotāju ienākumu nodokļa apliekamo bāzi samazinošs lielums. Tādējādi man kaut kā dotajā brīdī grūti izsvērt, kā tas būtu pilnīgi ačgārnā kārtībā, ja viņš transformētos un vairs nebūtu kā attaisnotais izdevums...

I. Ziemeļe.

Jā, kā... ienākuma nodoklis pa tiešo...

I. Kemzāne.

...bet pilnīgi savādāks redzējums uz viņu būtu...

I. Ziemeļe.

Skaidrs... jā, es sapratu... Bet nu tādi viedokļi ir izskanējuši, ka tas patiesībā esot ienākumu nodoklis.

Jūs jau nedaudz pieminējāt. Tātad nodokļu reformas ietvaros tiešām no 2018. gada 1. janvāra ir plānotas arī attiecībā uz solidaritātes nodokļa koncepciju atkal lielas izmaiņas. Sakāt, vai jums ir skaidrība attiecībā uz administrēšanu... tur tas saucamais solidaritātes nodoklis pavisam savādāks izskatās un dažādām daļām dažāds... Kā varētu pieaugt VID loma administrēšanā un Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras... pie šīm te izmaiņām.. Droši vien, ka pieaug, vai ne?

I. Kemzāne.

Nē. Pieaug tādā saistībā, ka daļa no šī solidaritātes nodokļa procentu veidā kļūst kā... transformējas par iedzīvotāju ienākumu nodokļa avansa maksājumu.

I. Ziemeļe.

Nu tas jau ir tas jautājums.

I. Kemzāne.

Jā... nu... protams, mums deklarācijā viņš tiks ietverts. Mums ir šī informācijas apmaiņa jānodrošina ar Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūru, kura veic tos attiecīgos aprēķinus... Mums ir jāizņem šis no attaisnotiem izdevumiem un jāieliek kā avansa maksājums iedzīvotāju ienākumu nodoklī.

I. Ziemeļe.

Tā kā jūs principā pie tā arī strādājat.

I. Kemzāne.

Mēs pie tā arī strādājam.

I. Ziemeļe.

Sapratu. Paldies.

Tā... tiesnešiem jautājumu vairāk nebūtu. Pieteikuma iesniedzēju pārstāvjiem?

K. Strazds.

Paldies. Man būtu daži jautājumi.

I. Ziemele.

Es tikai aicinu neatkārtot to, kas jau ir izskanējis.

K. Strazds.

Jā, ņemot vērā, ka Finanšu ministrija, izstrādājot šo te likumprojektu, konsultējās ar Valsts ieņēmumu dienestu kā vienu no galvenajām institūcijām, kura būs iesaistīta administrēšanā, vai šajā likumprojekta izstrādes laikā notika konsultācijas par citu alternatīvu administratīvajām izmaksām?

I. Kemzāne.

Jūs domājat tieši par solidaritātes nodokli?

K. Strazds.

Jā, tieši par solidaritātes nodokli.

I. Kemzāne.

Nē.

K. Strazds.

Paldies. Otrs jautājums. Ņemot vērā šo te diferencēto neapliekamo minimumu ieviešanu nākamgad... ka Valsts ieņēmumu dienests paziņos darba devējiem... Vai Valsts ieņēmumu dienestam, saņemot līdzīgu informāciju no Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras par to, ka konkrētajam darba devējam un konkrētajam darba ņēmējam ir jāmaksā solidaritātes nodoklis, vai tas tehniski un arī izmaksu ziņā būtu sarežģīti šādu pašu informāciju EDS sistēmā nodot darba devējam?

I. Kemzāne.

Es, man liekas, to jau arī minēju, ka, pirmkārt, šī būtu arī tā saikne... ja mēs nododam informāciju aģentūrai un šī informācija varētu būt jau ar mēneša nobīdi, pēc tam aģentūra viņu apstrādā un dod atpakaļ Valsts ieņēmumu dienestam. Un Valsts ieņēmumu dienests atkal uzņem. Hipotētiski tas ir iespējams. Bet tas ir atkal... nu varbūt sistēmās tas neradītu kaut kādas papildus būtiskas izmaksas, bet ir šīs informēšanas jautājums, kas būs novēloti.

K. Strazds.

Paldies. Un pēdējais jautājums. Attiecībā uz šo te prognozētā diferencētā neapliekamā minimuma paziņošanu darba devējiem. Vai tas tieši cilvēku resursu ziņā

Valsts ieņēmumu dienestam rada papildus nepieciešamību pēc jauniem cilvēku resursiem?

I. Kemzāne.

Pēc cilvēku resursiem nav... bet šī datu apstrāde un tas ir šo sistēmu pielāgošana un šī datu atlase... un konkrētajam šim mērķim.. un tie avoti... nu, protams, tās ir diezgan lielas izmaksas saistībā ar šo...

K. Strazds.

Paldies.

I. Ziemele.

Paldies. Saeimas pārstāvjiem?

M. Brencis.

Paldies. Nebūs jautājumu.

I. Ziemele.

Paldies, Kemzānes kundze.

Tā. Tiesa pasludinās pārtraukumu līdz nākamajai otrdienai pulksten 9.00.

(Pārtraukums.)

Stenogrammas izgatavotāja

Mārīte Ceļmalniece

Tiesas sēžu sekretāre

Marija Paula Pēce